

ՅԱՃԱԽ ՏՐՈՒՈՂ
ԻՐԱԻԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ
Սուրիայէն եւ այլ հակամարտութեան վայրերէ
Հայաստան տեղահանուած անձանց համար

ԾՐԱԳԻՐԸ ՖԻՆԱՆՍԱԻՈՐՈՒԱԾ Է ԱՄՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՍՈՒՆՔԻ
ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ, ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԲԻՐՈՅԻՆ ԿՈՂՄԷ

Gift of the United States Government

Սոյն ձեռնարկը լրամշակուած եւ հրատարակուած է ԱՄՆ պետական բաժանմունքին կողմէ տրուած դրամաշնորհի ծիրէն ներս: Ատոր մէջ գետեղուած տեսակէտներն ու եզրակացութիւնները կը պատկանին հեղինակներուն եւ չեն արտացոլէր ԱՄՆ պետական բաժանմունքի դիրքորոշումներն ու տեսակէտները:

Ձեռնարկը լրամշակուած է Ամերիկեան Իրաւաբաններու Ընկերակցութեան CEELI INC.-ի Հայաստանեան Ներկայացուցչութեան կողմէ 2017թ. յուլիսի դրութեամբ գործող օրէնսդրութեան հիման վրայ: Այդ օրուրնէ մինչ այժմ կատարուած օրէնսդրական փոփոխութիւնները ներառուած չեն:

Ձեռնարկը լրամշակուած եւ հրատարակուած է ԱՄՆ պետական բաժանմունքի բնակչութեան, փախստականներու եւ գաղթականութեան վարչութեան կողմէ Ամերիկեան Իրաւաբաններու Ընկերակցութեան (ABA/ROLI) հայաստանեան ներկայացուցչութեան տրամադրուած «Իրաւաբանական աջակցութիւն Հայաստանի մէջ տեղահանուած եւ հակամարտութենէն տուժած անձանց համար» դրամաշնորհային ծրագրի ծիրէն ներս:

Սոյն ձեռնարկը կ'արտայայտէ հեղինակներու կարծիքը եւ հաստատուած չէ Ամերիկեան Իրաւաբաններու Ընկերակցութեան ներկայացուցիչներու պալատի եւ կառավարիչներու խորհուրդին կողմէ, հետեւաբար չի ներկայացներ Ամերիկեան Իրաւաբաններու Ընկերակցութեան դիրքորոշումներն ու տեսակէտները:

Սոյն ձեռնարկի որեւէ մաս պէտք չէ ընկալել որպէս առանձին գործերու առնչութեամբ տրամադրուող իրաւական խորհրդատուութիւն:

Ողջոյնի խօսք

Վերջին շրջանին ամենամեծ մարդկային ողբերգութիւնը Սուրիոյ մէջ տեղի ունեցող հակամարտութիւնն է: Միլիոնաւոր մարդիկ տեղահան եղած են, զրկուած ամէն ինչէ, շատերն ալ զոհ գացած են այս սհաւոր իրավիճակին: Սուրիական թնճուկը իր դժուարին կնիքը դրած է նաեւ հայկական համայնքին վրայ: Անոնց մէկ մասը՝ 22.000 հայ, պաշտպանութիւն գտած են Հայաստանի մէջ, այսօր ալ կը շարունակուի հայրենիք վերադարձողներու հոսքը:

Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի յանձնարարութեամբ 2012 թուականէն Հայաստանի մէջ սուրիահայերու հետ տարուող աշխատանքները կը համակարգէ Հայաստանի Հանրապետութեան սփիւռքի նախարարութիւնը, որ իրականացնելով սուրիահայերու ընդելուզման ուղղուած պետական քաղաքականութիւնը, համապատասխան աջակցութիւն կը ցուցաբերէ սուրիահայերու կրթական, ընկերային, առողջապահական, զբաղուածութեան խթանման հարցերուն, անոնց գործարար հնարաւորութիւններու եւ կարողութիւններու դրսեւորման:

Հայաստան տեղափոխուած մեր հայրենակիցներուն առնչուող կեցութեան, ընկերային եւ աշխատանքային իրաւայարաբերութիւնները պարզեցնելու եւ հեշտացնելու նպատակով փոփոխուած են տասնեակ իրաւական գործեր:

Հայաստանի Հանրապետութեան արդարադատութեան նախարարութեան, փաստաբաններու պալատի օգնութեամբ մշակուած եւ սուրիահայերու շրջանակին մէջ տարածուած են իրազեկման գրքոյկներ, կ'իրականացուի «Սուրիահայերուն իրաւական աջակցութիւն» փաստաբանական ծրագիրը, որուն ծիրէն ներս սուրիահայերուն եւ իրաքահայերուն կը տրամադրուի անվճար իրաւաբանական օգնութիւն, ինչպէս նաեւ ոչ բարդ գործերով դատական ներկայացուցչութիւն:

Հայաստանի մէջ տեղի կ'ունենան պետական, քաղաքական լուրջ բարեփոխումներ, կը կատարելագործուի եւ կը փոփոխուի Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութիւնը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան համապատասխան: Այդ պատճառով ողջունելի է, որ Ամերիկեան իրաւաբաններու ընկերակցութեան իրաւունքի գերակայութիւն նախաձեռնութիւն (ABA ROLI) Հայաստանեան ներկայացուցչութեան կողմէ՝ ԱՄՆ պետական բաժանմունքի բնակչութեան, փախստականներու եւ գաղթականութեան վարչութեան (PRM) ֆինանսաւորմամբ «Իրաւաբանական աջակցութիւն Հայաստանի մէջ տեղահանուած եւ հակամարտութենէն տուժած անձանց համար» ծրագրի ծիրէն ներս, վերամշակուած է ձեռնարկը, որ կ'ըլլայ իրաւաբանական մեծ օգնութիւն Հայաստան տեղափոխուածներուն համար:

Սոյն ձեռնարկը առաւել ամբողջական է, քանի որ այն արդիւնքն է երեք կառոյցներու՝ Հայաստանի Հանրապետութեան սփիւռքի նախարարութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան փաստաբաններու պալատին եւ ՄԱԿ ՓԳՀ-ի համագործակցութեան: Տեղահանուած անձանց հետ մեր ամենօրեայ աշխատանքին ընթացքին մենք նկատած ենք, որ վերջիններս բաւարար չափով տեղեկացուած չեն Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեան, լաւ չեն գիտեր իրենց իրաւունքներն ու պարտականութիւնները: Յոյս ունինք, որ սոյն լրամշակուած ձեռնարկը կ'օգնէ Հայաստանի մէջ պաշտպանութիւն փնտռող՝ Սուրիայէն եւ այլ երկիրներէ տեղահանուած անձանց, տեղեկացուած ըլլալ Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեան:

Կ'ուզեմ առանձնակի շնորհակալություն յայտնել բոլոր միջազգային, հայաստանեան պետական եւ հասարակական կառոյցներուն սուրիահայերուն մատուցած տարբեր ծառայութիւններուն, օգնութեան եւ աջակցութեան համար:

Հրանոյշ Յակոբեան
ՀՀ սփիւռքի նախարար

Ողջոյնի խօսք

Հայաստանի մէջ ՄԱԿ-ի փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարի (ՄԱԿ ՓԳՀ) ներկայացուցչութիւնը հաւատարիմ իր բացառապէս մարդասիրական, ոչ քաղաքական հրամանին, մտահոգութեան առարկայ հանդիսացող անձանց պաշտպանութիւն եւ աջակցութիւն ապահովելու մարդու իրաւունքներու վրայ հիմնուած մօտեցում կը ցուցաբերէ: Այդ պատճառով անհրաժեշտ է, որպէսզի փախստականները, ինչպէս նաեւ այլ տեղահանուած անձիք լիովին իրազեկուած ըլլան իրենց իրաւունքներուն մասին: Կարելոր է նաեւ, որ անոնք ծանօթ ըլլան հիւրընկալող երկրի այն օրէնքներուն, որոնք կը կարգաւորեն քաղաքացիական գործերը, ինչպիսիք են ամուսնութիւնը եւ ծննդեան գրանցումը, պէտք է նաեւ իրազեկուած ըլլան ապրուստի միջոցներու հասանելիութիւնը կարգաւորող կանոններուն մասին, ըլլան ստոնք աշխատանքային յարաբերութիւններ եւ աշխատողներու պաշտպանութիւնը կարգաւորող չափանիշներ, թէ գործի գրանցման եւ հարկման հետ կապուած կանոններ, որոնք թոյլ կու տան անոնց աշխատանքի եւ ձեռնարկատիրական գործունէութեամբ զբաղուելու:

Իրաւաբանական ուղղորդումը, որ կը տրամադրուի սոյն ձեռնարկով, կ'օգնէ տեղահանուած բնակչութեան լիովին տիրապետել եւ յարգել իրենց հիւրընկալող երկիր հանդիսացող Հայաստանի չափանիշները՝ այդպիսով նպաստելով ապաստանի համակարգի ամբողջականութեան եւ պետական մարմիններու եւ Հայաստանի բնակչութեան կողմէ բարեացակամ վերաբերմունքի պահպանման:

Բացի այդ, ուղղորդումը, որ կը տրամադրէ սոյն ձեռնարկը, գիտելիքով կը հզօրացնէ Հայաստանի մէջ տեղահանուած բնակչութիւնը, ի վերջոյ օգնելով անոնց ապրելու ինքնուրոյն կեանքով, իրենց ապագային հետ կապուած ճշգրիտ որոշումներ կայացնելու, դառնալու համայնքի ինքնաբաւ եւ գործունէայ անդամներ նպաստելով Հայաստանի տնտեսութեան եւ հասարակութեան հետագայ զարգացման:

Քրիստոֆ Պիրուիրթ

ՄԱԿ ՓԳՀ Ներկայացուցիչը Հայաստանի մէջ

Ողջոյնի խօսք

Հայաստանի Հանրապետութեան փաստաբաններու պալատը, նկատի ունենալով տեղահանուած անձանց համար պաշտպանութիւն, պատշաճ ընդունելութիւն ապահովելու, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ անոնց ընդելուզման ուղղուած քայլեր ձեռնարկելու կարելորութիւնը, 2013-2014 թուականներուն ձեռնամուխ եղաւ «Սուրիահայերուն իրաւական աջակցութիւն» փաստաբանական ծրագիրի իրագործման:

Ծրագիրի առաջին փուլը ներառած է Սուրիայէն տեղահանուած անձանց անվճար իրաւաբանական օգնութեան տրամադրում՝ իրաւախորհրդատուութիւն, պետական մարմիններու մէջ ներկայացուցչութիւն, ինչպէս նաեւ ոչ բարդ գործերով դատական ներկայացուցչութիւն:

Երկրորդ փուլով իրականացուած է ծրագիրի առաջին փուլի ընթացքին արծարծուած եւ այլ ուսումնասիրութիւններով երեսն եկած առաւել յաճախ տրուող հարցերու վերաբերեալ արեւմտահայերէնով, արեւելահայերէնով, անգլերէն եւ արաբերէն լեզուներով իրաւական ձեռնարկի մշակում, որ հրապարակուած է 2014թ. սեպտեմբերին: Ձեռնարկը մինչ օրս ծառայած է որպէս ուղեցոյց եւ հնարաւորութիւն տուած Սուրիայէն եւ այլ հակամարտութեան վայրերէն տեղահանուած անձանց կողմնորոշուելու Հայաստանի Հանրապետութեան իրաւական միջավայրին մէջ: Կարելոր է նշել, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը Սուրիոյ մէջ հակամարտութեան բռնկման առաջին իսկ օրուրէն սատար եղած է տեղահանուած անձանց: Ատիկա արտայայտուած է 9 պետական գործունէութեան տարբեր ոլորտներու մէջ՝ իրաւական գործերու ընդունումէն (որոնք կը նպաստեն սուրիահայերու տարբեր խնդիրներու արագ եւ նպաստաւոր լուծման) մինչեւ աջակցութիւն փոքր վարկերու տրամադրման ձեւով: Կարելի է առանձնացնել սուրիահայերու պաշտպանութեան հետեւեալ երեք ուղիները՝ քաղաքացիութեան ձեռքբերում պարզեցուած կարգով, ապաստանի տրամադրում արագացուած ընթացակարգով, որոնք յանգեցուցած են 100 տոկոսանոց ճանաչման արդիւնքի, ժամանակաւոր, մշտական, յատուկ կացութեան կարգավիճակներու արտօնեալ տրամադրում:

Չնայած սուրիահայերու պաշտպանութեան վերոնշեալ միջոցներու առկայութեան, այնուամենայնիւ, սուրիահայերու աջակցութեամբ զբաղուող փորձագիտական խումբը տեղահանուած անձանց հետ առօրեայ աշխատանքի ընթացքին նկատած է, որ վերջիններս բաւարար չափով տեղեկացուած չեն Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեամբ իրենց ընձեռնուող հնարաւորութիւններուն, ինչպէս նաեւ ատոնց հետ կապուած բարենպաստ եւ անբարենպաստ հետեւանքներուն մասին:

Այս լրամշակուած ձեռնարկը կ'օգնէ Հայաստանի մէջ պաշտպանութիւն փնտռող՝ Սուրիայէն տեղահանուած անձանց, տեղեկացուած ըլլալ եւ համապատասխան որոշում կայացնել, թէ պաշտպանութեան առկայ միջոցներէն ո՞ր մէկը առաւել նախընտրելի է:

Աւելին, փախստականներու եւ տեղահանուած այլ անձանց պաշտպանութիւնը հիմնականին մէջ անոնց իրաւունքներու պաշտպանութեան եւ իրականացման ապահովումն է: Ասիկա իր հերթին սերտօրէն կապուած է տեղահանուած անձանց՝ իրենց իրաւունքներուն, աջակցութեան առկայ ծրագիրներուն եւ ատոնց հետ կապուած ընթացակարգերուն մասին տեղեկացուածութեան հետ: Յիշեալ անձանց կողմէ բարձրացուած իրաւական հարցերը կը վերաբերին փաստաթուղթերուն, տնտեսական իրաւունքներուն ու հնարաւորութիւններուն, գաղթականներու ապագայ ծրագիրներուն

վրայ ազդեցութեան, կրթութեան եւ քաղաքացիական ծառայութեան մատչելիութեան, զինուորական ծառայութեան պահանջներուն, սոցիալական պաշտպանութեան ու նպաստներու մատչելիութեան եւ անձնական ու հասարակական կեանքի շատ այլ ոլորտներու: Կը կարծեմ, որ սոյն լրամշակուած ձեռնարկը օգտակար պիտի ըլլայ Սուրիայէն տեղահանուած անձանց՝ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ բնակութիւն հաստատելու եւ գործունէութիւն ծաւալելու ընթացքին իրենց հիմնական իրաւունքներու եւ պարտականութիւններու վերաբերեալ իրազեկման եւ իրենց օրինական շահերու պաշտպանութեան առումներով:

Արա Զոհրաբեան
ՀՀ փաստաբաններու
Պալատի նախագահ

Բովանդակություն

1. Հայաստանի Հանրապետության մուտքի վիզայի վերաբերեալ հարցեր.....	9
2. ՀՀ-ի մէջ բնակությունն օրինականացնելու վերաբերեալ հարցեր.....	10
3. Քաղաքացիութեան վերաբերեալ հարցեր.....	11
4. Փախստականի կարգավիճակի վերաբերեալ հարցեր.....	18
5. Կացութեան կարգավիճակի վերաբերեալ հարցեր.....	27
6. Ծննդեան պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր.....	31
7. Ամուսնութեան (ամուսնալուծութեան) պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր.....	34
8. Մահուան պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր.....	36
9. Զինուորական ծառայութեան վերաբերեալ հարցեր.....	37
10. Հասարակական իրաւունքներու վերաբերող հարցեր.....	39
10.1. Կրթութեան իրաւունքի վերաբերեալ հարցեր.....	39
10.2. Աշխատանքի ընտրութեան վերաբերեալ հարցեր.....	42
10.3. Բժշկական օգնութեան վերաբերեալ հարցեր.....	44
10.4. Նպաստներու վերաբերեալ հարցեր.....	45
10.5. Հաշմանդամութեան վերաբերեալ հարցեր.....	49
10.6. Հանրային ծառայութիւններու համարանիշի վերաբերեալ հարցեր.....	52
11. Մշտական բնակութեան հասցէի մէջ արձանագրուելու վերաբերեալ հարցեր.....	52
12. Վարորդական վկայական ստանալու վերաբերեալ հարցեր.....	53
13. Անուան փոփոխման վերաբերեալ հարցեր.....	54
14. Ընտրելու իրաւունքի վերաբերեալ հարցեր.....	56
15. Մաքսային օրէնսդրութեան վերաբերեալ հարցեր.....	57
16. Ձեռնարկատիրական գործունէութեամբ աշխատելու վերաբերեալ հարցեր.....	60
17. Հարկերու վերաբերեալ հարցեր.....	64
18. Հայաստանի Հանրապետութեան մարդու իրաւունքներու պաշտպան (Պաշտպան).....	74
19. Այլ հարցեր.....	77
Յաւելուած 1	79.

1. Հայաստանի Հանրապետության մուտքի արտօնագրի (վիզայի)

2. վերաբերեալ հարցեր

Ինչպե՞ս մուտք գործել Հայաստանի Հանրապետություն (ՀՀ)

Անձիք ՀՀ կրնան մուտք գործել վաերական անձնագրի առկայության եւ ՀՀ կառավարության առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության սահմանապահ զորքերու թոյլտուության պարագային: ՀՀ մուտք գործելու համար, անհրաժեշտ է հետևել փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը՝

- Մուտքի վիզա,

- ՀՀ-ի մէջ կացութեան կարգավիճակը հաւաստող փաստաթուղթ: Մինչեւ 18 տարեկան օտարերկրացիները կրնան մուտք գործել ՀՀ իրենց ծնողներու, ծնողներէն ուրիշ մէկուն, այլ օրինական ներկայացուցիչի կամ ուղեկցողի հետ միասին կամ միայնակ, եթէ անոնք կու գան Հայաստանի Հանրապետություն իրենց ծնողներու, ծնողներէն ուրիշ մէկուն, այլ օրինական ներկայացուցիչի մօտ կամ ընդունող կազմակերպութեան: Վերը նշուած պահանջները չեն վերաբերիր ՀՀ-ի մէջ ապաստան հայցելու նպատակով երկիր ժամանող անձանց (առաւել մանրամասն տես բաժին 4):

Ո՞ր պարագաներուն անձին չի թոյլատրուիր մուտք գործել ՀՀ

ՀՀ պետական սահմանի անցման կէտ ժամանած կամ ՀՀ պետական սահմանի անցման կէտին մուտքի վիզայի մերժում ստացած կամ սահմանային հսկողութիւն իրականացնող մարմնի կողմէ մուտքի թոյլտուութիւն չստացած օտարերկրացիներու մուտքը չի թոյլատրուիր ՀՀ տարածք՝

1. առանց անձնագրի, ատոր փոխարինող փաստաթուղթի

2. կամ անվաեր անձնագրի:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Որքա՞ն ժամանակով կը տրուի ՀՀ մուտքի վիզան

ՀՀ մուտքի վիզան կը տրուի մէկ անգամեայ մուտքի համար, ՀՀ-ի մէջ մինչեւ 120 օր գտնուելու ժամկէտով: Այն կրնայ երկարաձգուիլ առաւելագոյնը մինչեւ 60 օր ժամկէտով:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 9

Ինչպե՞ս ձեռք բերել ՀՀ մուտքի վիզա

Մուրիոյ՝ ազգութեամբ հայ քաղաքացիները կրնան ձեռք բերել ՀՀ մուտքի վիզա առանց հրաւերի: ՀՀ պետական սահմանի անցման կէտերուն վիզաները կը տրուին ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութեան ստորաբաժանման կողմէն:

Ազգութեամբ հայ ըլլալը հաւաստող փաստաթուղթերու ցանկը սահմանուած է ՀՀ կառավարութեան կողմէ եւ ներկայացուած է սոյն ձեռնարկի բաժին 3-ին մէջ:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 9

Մուրիահայերը կ'ազատին վիզաներու համար վճարումներէն:

«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 26

Որո՞նք են Հայաստանի մէջ առանց իրաւական հիմքի մնալու հետեւանքները

Օտարերկրացիներու կողմէ ՀՀ-ի մէջ առանց վաւերական արտօնագրի կամ կացութեան կարգավիճակի կամ անվաւեր փաստաթուղթերով բնակիլը կ'առաջացնէ տուգանքի նշանակում՝ 50.000-100.000 ՀՀ դրամի չափով:

Տուգանքներու եւ տուրքերու չափերը նշուած են այնպէս, ինչպէս ուժի մէջ եղած են ձեռնարկի հրապարակման պահին:

Վարչական իրաւախախտումներու վերաբերեալ ՀՀ օրէնսգիրքի յօդուած 201

2. ՀՀ-ի մէջ բնակութիւնն օրինականացնելու վերաբերեալ հարցեր ՀՀ-ի մէջ բնակութիւնը օրինականացնելու համար առկայ է երեք տարբերակ՝

1. Ձեռք բերել ՀՀ քաղաքացիութիւն (տես բաժին 3),
2. Ձեռք բերել փախստականի կարգավիճակ (տես բաժին 4),
3. Ձեռք բերել կացութեան կարգավիճակ (տես բաժին 5):

Որո՞նք են հիմնական նկատառումները, որոնցմով պէտք է առաջնորդուիլ նշուած տարբերակներէն որեւէ մէկը ընտրելուն

• Քաղաքացիութիւնը կը հանդիսանայ յարատեւ լուծում տեղահանման խնդրին՝ ի տարբերութիւն փախստականի կարգավիճակի եւ կացութեան կարգավիճակի, որոնք ժամանակաւոր բնոյթ կը կրեն: Քաղաքացիութեան համար կրնաք դիմել նոյնիսկ փախստականի կամ կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերելէ ետք, սակայն քաղաքացիութիւն ձեռք բերելէ ետք փախստականի կամ կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերել չէք կրնար: Քաղաքացիութիւն կրնաք ձեռք բերել մինչեւ ՀՀ ժամանելը, սակայն ատկէ յետոյ միւս երկու կարգավիճակներուն համար այլեւս չէք կրնար դիմել: Բոլոր երեք կարգիճակներէն հնարաւոր է հրաժարիլ: Քաղաքացիութենէն հրաժարումը, սակայն, հնարաւոր է միայն հետեւեալ բոլոր պայմաններու բաւարարման պարագային՝

- Դուք ունիք այլ պետութեան քաղաքացիութիւն կամ կրնաք ներկայացնել տեղեկանք այլ պետութեան իրաւասու մարմինէ այդ պետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու իրաւական հնարաւորութեան մասին եւ
- Ձեր նկատմամբ յարուցուած չէ քրեական հետապնդում,
- Ձեր նկատմամբ առկայ չէ դատարանի օրինական ուժի մէջ մտած եւ կատարման ենթակայ դատավճիռ կամ վճիռ,
- ՀՀ քաղաքացիութենէն Ձեր դուրս գալը չի հակասեր Հայաստանի Հանրապետութեան ազգային անվտանգութեան շահերը,
- Դուք չունիք պետութեան հանդէպ չկատարուած պարտաւորութիւններ:

Ին՞չ կարգով տեղի կ'ունենայ քաղաքացիութենէն հրաժարումը

Անձը ՀՀ քաղաքացիութիւնը կը կորսնցնէ քաղաքացիութեան դադրեցման հետեւանքով:

«Քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքի 1 յօդուած

ՀՀ քաղաքացիութիւնը կը դադրեցուի միայն ՀՀ նախագահի հրամանագրով: Տուեալ պարագային քաղաքացին քաղաքացիութեան դադրեցման մասին դիմումը անձամբ կը ներկայացնէ Հայաստանի մէջ՝ ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու

վարչություն, իսկ օտարերկրեայ պետության մեջ ՀՀ դեսպանություն կամ հիւպատոսական հիմնարկ:

ՀՀ կառավարության 2007թ. նոյեմբեր 23-ի N1390-ն որոշմամբ հաստատուած 1-ին յաւելումածի 6-րդ կէտ

Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւնը դադրեցնելու համար անհրաժեշտ փաստաթուղթերն են՝

1. դիմում.

2. անձնագիր եւ պատճէն, 3. 35 x 45 մմ չափի 6 լուսանկար (գունաւոր),

4. ամուսնութեան վկայական (առկայութեան պարագային) եւ պատճէն,

5. իր երեխայի ծննդեան վկայական եւ պատճէն,

6. զինուորական գրքոյկ (զինապարտ քաղաքացիներու համար),

7. պետական տուրքի վճարումը հաւաստող փաստաթուղթ,

8. այլ պետութեան քաղաքացիութիւն ունենալու պարագային տուեալ պետութեան իրաւասու մարմնին կողմէ տրուած անձնագիրը եւ նոտարական կարգով վաւերացուած հայերէն թարգմանութիւնը

9. օտարերկրեայ պետութեան իրաւասու մարմնին կողմէ տրուած գրաւոր հաւաստում (տեղեկանք) տուեալ պետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու իրաւական հնարաւորութեան մասին, եթէ դիմորդը չունի այլ պետութեան քաղաքացիութիւն:

ՀՀ կառավարության 2007թ. նոյեմբեր 23-ի N1390-ն որոշմամբ հաստատուած 2-րդ յաւելումածի 2-րդ կէտ

3. Քաղաքացիութեան վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք են ՀՀ քաղաքացիի կարգավիճակի հիմնական հետեւանքները

ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու պարագային՝

- ձեռք կը բերէք ՀՀ քաղաքացիի անձնագիր, անով ճամփորդելու, ինչպէս նաեւ ՀՀ-ի մէջ օրինական բնակելու եւ ՀՀ դիւանագիտական պաշտպանութենէն անժամկէտ օգտուելու իրաւունք,
- կ'օգտուիք որեւէ ատեն ՀՀ մուտք գործելու իրաւունքէն, զինապարտութեան տարիքի քաղաքացիները պարտաւոր կ'ըլլան ծառայելու ՀՀ զինուած ուժերուն մէջ՝ բացառութեամբ օրէնքով նախատեսուած դէպքերուն,
- ձեռք կը բերէք ՀՀ քաղաքացիներու համար նախատեսուած պետական պատուերի ծիրէն ներս անվճար բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու իրաւունք՝ մրցութային հիմունքներով,
- կ'ունենաք սեփականութեան իրաւունքով հող ձեռք բերելու հնարաւորութիւն,
- ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամաւոր կրնայ ընտրուիլ քսանհինգ տարին լրացած, վերջին չորս տարին միայն Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի հանդիսացող, վերջին չորս տարին Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ մշտապէս բնակող, ընտրական իրաւունք ունեցող եւ հայերէնին տիրապետող իւրաքանչիւր ոք: *ՀՀ Սահմանադրութեան 2015թ. դեկտեմբեր 6-ի նոր խմբագրութեան 48-րդ յօդուած*

• Ձեր ազգութեամբ ոչ հայ ամուսինը եւ ծնողը կրնան ձեռք բերել ՀՀ քաղաքացիութիւն առանց բաւարարելու երեք տարի ՀՀ-ի մէջ բնակելու եւ հայերէնի իմացութեան պահանջները,

• Ձեր ազգութեամբ ոչ հայ ամուսինը եւ մերձաւոր ազգականները (ծնող, զաւակ, եղբայր, քոյր, մեծմայր, մեծհայր, թոռ) իրաւունք կ'ունենան ՀՀ-ի մէջ ստանալու կացութեան կարգավիճակ:

• Սուրիոյ մէջ այս պահուն գործող օրէնսդրութեան համաձայն՝ ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու հետեւանքով Սուրիոյ քաղաքացիութենէն չէք զրկուիր: Սակայն ապագային օրէնսդրութեան փոփոխութեան հաւանականութիւնը հնարաւոր չէ բացառել: Եթէ ունիք մտահոգութիւններ, կապուած ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու հետեւանքով Սուրիոյ քաղաքացիութենէն զրկուելու հետ, կրնաք խորհրդակցիլ ՄԱԿ-ի փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարի (ՄԱԿ ՓԳՀ) գրասենեակի ներկայացուցիչին հետ.

Քաղաքացիութեան մասին Սուրիոյ մէջ օրէնսդրութեան վերլուծութեան համար կրնաք ծանօթանալ անգլերէնով հասանելի հետեւեալ աշխատութեան՝ «Z Albarazi, “The Stateless Syrians – Report of the Middle East and North Africa Nationality and Statelessness Research Project”, Tilburg Law School Legal Studies Research Paper Series, [2013]», հասանելի է http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2269700 կայքին մէջ:

Որո՞նք կրնան ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալ

ՀՀ քաղաքացիութիւն չունեցող 18 տարին լրացած, գործունակ, օտարերկրեայ պետութեան մէջ բնակող (գտնուող) կամ ՀՀ օրինական հիմքով բնակող (գտնուող) իւրաքանչիւր անձ իրաւունք ունի դիմելու ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու համար, եթէ՝

1. օրէնքով սահմանուած կարգով վերջին 3 տարին մշտապէս բնակած ըլլայ ՀՀ-ի մէջ,

2. կրնայ արտայայտուիլ հայերէն լեզուով եւ

3. ծանօթ է ՀՀ Սահմանադրութեան:

Վերը նշուածը կը վերաբերի այն անձանց, որոնք ազգութեամբ հայ չեն: Ազգութեամբ հայերը ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք կը բերեն պարզեցուած կարգով՝ առանց վերոգրեալ 3 կէտերու պարտադիր ըլլալուն:

Առանց վերոնշեալ 1-ին եւ 2-րդ կէտերով սահմանուած պահանջներու պահպանման՝ ՀՀ քաղաքացիութիւն կրնայ ստանալ ՀՀ քաղաքացիութիւն չունեցող այն անձը՝

1. որ ամուսնացած է ՀՀ քաղաքացիի հետ կամ ունի ՀՀ քաղաքացի երեխայ,

2. որուն ծնողները կամ անոնցմէ մէկը անցեալին ունեցած է ՀՀ քաղաքացիութիւն կամ ծնած է Հայաստանի մէջ, եւ որ 18 տարին լրանալէ յետոյ՝ 3 տարուայ ընթացքին, դիմած է ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու համար,

3. ան որ 1995 թուականի յունուար 1-էն ետք, իր դիմումին համաձայն, դուրս եկած է ՀՀ քաղաքացիութենէն:

4. ան որ ՀՀ-ի մէջ ճանչցուած է փախստական կամ կը հանդիսանայ ՀՀ-ի մէջ բնակող՝ քաղաքացիութիւն չունեցող անձ:

«Քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքի 13-րդ յօդուած

Ինչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են ՀՀ քաղաքացիություն ստանալու համար դիմելուն

ՀՀ քաղաքացիություն դիմելու համար անհրաժեշտ են հետևելու փաստաթուղթերը.

1. դիմում,
2. անձնագիր եւ պատճեն, 3. 35 x 45 մմ չափի 6 լուսանկար (գունաւոր),
4. ծննդեան վկայական եւ պատճեն,
5. ամուսնութեան վկայական եւ պատճեն,
6. ամուսնու/կնոջ անձնագիրը եւ պատճենը կամ տեղեկանք ամուսնու քաղաքացիութեան մասին,
7. երեխայի ծննդեան վկայականը եւ պատճենը կամ ՀՀ քաղաքացիութիւնը հաստատող վկայականը եւ պատճենը, կամ ՀՀ քաղաքացիի անձնագիրը եւ պատճենը,
8. քաղաքացիութիւն չունեցող անձի կացութեան վկայականը եւ պատճենը կամ ճամփորդական փաստաթուղթը եւ ՀՀ կացութեան կարգավիճակը հաստատող փաստաթուղթը եւ ստոնց պատճենները,
9. ազգութեամբ հայ ըլլալը հաստատող փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը (հայ քաղաքացիներու համար),
10. պետական տուրքի վճարումը հաւաստող փաստաթուղթը (1000 ՀՀ դրամ):

Ազգութեամբ հայերը ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու համար կը ներկայացնեն հետևելու փաստաթուղթերը.

1. դիմում,
2. անձնագիրը եւ պատճենը, 3. 35 x 45 մմ չափի 6 լուսանկար (գունաւոր),
4. ծննդեան վկայականը եւ պատճենը,
5. ազգութեամբ հայ ըլլալը հաստատող փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը
6. պետական տուրքի վճարումը հաւաստող փաստաթուղթը (1000 ՀՀ դրամ)

Պետական տուրքի վճարումէն կ'ազատին ազգութեամբ հայերը, որոնց մշտական բնակութեան օտարերկրեայ պետութեան մէջ ստեղծուած է այնպիսի արտակարգ իրավիճակ, որ կը սպառնայ քաղաքացիներու կեանքին կամ առողջութեան:

ՀՀ կառավարութեան որոշում 22.11.12թ. N1469 Ն

Եթէ չունիք որեւէ փաստաթուղթ իրաւական խորհրդատուութեան համար, ապա դիմէք ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային կամ վիզաներու վարչութիւն կամ իրաւական խորհրդատուութիւն տրամադրող կազմակերպութիւններ, որոնք թուարկուած են սոյն ձեռնարկի յաւելուած 2-ին մէջ:

Որո՞նք են ազգութեամբ հայ ըլլալը հաստատող փաստաթուղթերը

- ազգութեամբ հայ ըլլալու վերաբերեալ նշում պարունակող անձնագիրը,
- ազգութեամբ հայ ըլլալու վերաբերեալ նշում պարունակող ծննդեան վկայականը,

- քաղաքացիություն չունեցող անձի կացութեան վկայականը ճամփորդական փաստաթուղթը, ՀՀ-ի մեջ կացութեան կարգավիճակը հաստատող փաստաթուղթ՝ ազգութեամբ հայ ըլլալու մասին նշումով,
- ՀՀ կառավարութեան 2007 թուականի նոյեմբեր 23-ի թիւ 1390-ն որոշման N 4 յաւելուածին մեջ նշուած եկեղեցական կառոյցներուն կողմէ տրուած մկրտութեան մասին փաստաթուղթ՝ հաստատուած օտարերկրեայ պետութիւններու մեջ ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութեան կամ հիւպատոսական հիմնարկի կողմէ, մկրտուածի կամ անոր ծնողի ազգութեամբ հայ ըլլալու մասին նշումով,

(Սուրբիոյ մէջ ատոնք հետեւեալ եկեղեցական կառոյցներն են. Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին Դամասկոսի Հայոց Թեմ; Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւն Ճեզիրէի Թեմ (Հալէպ); Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցի Բերիոյ Թեմ (Հալէպ), Դամասկոսի Թեմ, Գամիշլի Թեմ):

- Օտարերկրեայ պետութեան իրաւասու մարմիններուն կողմէ տրուած եւ նոտարի մօտ հաստատուած կամ հիւպատոսական վաւերացմամբ՝ ազգութեամբ հայ ըլլալու մասին փաստաթուղթը,
- ազգութեամբ հայ ըլլալու հանգամանքը հիմնաւորող այլ փաստաթուղթ մը՝ հաստատուած օտարերկրեայ պետութիւններու ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութեան կամ հիւպատոսական հիմնարկին կողմէ,
- ծնողի (կամ մեծօր, մեծմօր, հարազատ քրոջ կամ եղբօր) ծննդեան վկայականը կամ անձը հաստատող այլ փաստաթուղթ մը, որուն մէջ առկայ է ազգութեամբ հայ ըլլալու վերաբերեալ նշում: Դուք կրնաք ներկայացնել նաեւ Ձեր համահայր կամ համամայր եղբօր կամ քրոջ ծննդեան վկայականը կամ ազգութիւնը հաստատող այլ փաստաթուղթ, եթէ Ձեր արինակից ծնողն ազգութեամբ հայ է: Այս կէտով նախատեսուած փաստաթուղթ ներկայացնելու պարագային անհրաժեշտ է նաեւ ներկայացնել համապատասխան անձի հետ ազգակցական կապը հիմնաւորող փաստաթուղթ:

ՀՀ կառավարութեան 2012թ. նոյեմբեր 29-ի N 1522 ն; 2007թ. նոյեմբեր 23-ի N1390- Ն որոշումներ

Ինչ ընթացակարգով ձեռք կը բերուի ՀՀ քաղաքացիութիւնը

1. Անձն անձամբ դիմում պէտք է ներկայացնէ օտարերկրեայ պետութեան մեջ ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւն կամ հիւպատոսական հիմնարկ:
ՀՀ տարածքին մեջ ՀՀ ոստիկանութեան բնագաւառին մեջ լիազօրուած պետական կառավարման մարմին ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն:
2. Դիմողին վերաբերեալ լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստանալու համար փաստաթուղթերը ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրերու եւ վիզաներու վարչութեան կողմէ կ'ուղարկուին ՀՀ արտաքին գործոց նախարարութիւն Ազգային անվտանգութեան ծառայութիւն:
3. Ամբողջական տեղեկատուութեան հաւաքագրումէն ետք ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութեան կողմէ փաստաթուղթերը կ'ուղարկուին ՀՀ նախագահի աշխատակազմ:
4. Անձը կը տեղեկացուի, որ փաստաթուղթերը ուղարկուած են ՀՀ նախագահի աշխատակազմ:
5. ՀՀ Նախագահը հրամանագիր կ'արձակէ ՀՀ քաղաքացիութիւն շնորհելու վերաբերեալ:
6. ՀՀ Նախագահի հրամանագիրի քաղուածքին ծանօթանալու եւ երդման արարողութեան մասնակցելու նպատակով անձը կը տեղեկացուի:

7. Օրենսդրությամբ սահմանուած կարգով կը կատարուի ՀՀ քաղաքացիի անձնագրաւորում:

Քաղաքացիութեան հարցերու վերաբերեալ դիմումները եւ միջնորդութիւնները կը ներկայացուին գրաւոր եւ կը քննարկուին վեցամսեայ ժամկետի մէջ: Դիմումի մերժման պարագային կրկին կարելի է դիմել մերժման օրէն մէկ տարի ետք:

ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու մասին դիմումներու ընթացքին վերաբերեալ տեղեկութիւնները 3-օրեայ ժամկետի մէջ վարչութիւնը կ'ուղարկէ դիմողի ելեկտրոնային փոստի հասցեով եւ (կամ) բջջային հեռախօսահամարներուն՝ SMS (Էսէմէս) հաղորդագրութեամբ, եթէ դիմումատուն հարցաթերթիկի մէջ կամաւոր լրացուցած է իր ելեկտրոնային փոստի հասցէն եւ (կամ) բջջային հեռախօսահամարը:

Դիմումատուն դիմումի ընթացքին վերաբերեալ կրնայ տեղեկանալ նաեւ վարչութեան պաշտօնական համացանցային կայքի միջոցով՝ մուտքագրելով իրեն տրուած անհատական ծածկագիրը: Անհատական ծածկագիրը կը տրուի դիմումը վարչութիւն մուտքագրուելէ յետոյ դիմողի ելեկտրոնային փոստի հասցեով կամ բջջային հեռախօսահամարներուն՝ SMS (Էսէմէս) հաղորդագրութեամբ ուղարկուող տեղեկութեան հետ միաժամանակ:

ՀՀ քաղաքացիութեան ստացման ընթացակարգը

ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու համար անձն անձամբ կը դիմէ եւ կը ներկայացնէ օրենսդրությամբ սահմանուած փաստաթուղթեր

ա. օտարերկրեայ պետութեան մէջ ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւն կամ հիւպատոսական հիմնարկ, որ ՀՀ արտաքին գործոց նախարարութեան համապատասխան եզրակացութեամբ կ'ուղարկուի ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն.

ա. ՀՀ տարածքին մէջ ՀՀ ոստիկանութեան բնագաւառին մէջ լիազօրուած պետական կառավարման մարմին ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն:

Վերոյիշեալ փաստաթուղթերը ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութեան կողմէ կ'ուղարկուին ՀՀ ազգային անվտանգութեան ծառայութիւն համապատասխան եզրակացութիւն ստանալու նպատակով, իսկ լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստանալու անհրաժեշտութեան պարագային փաստաթուղթերը կ'ուղարկուին նաեւ ՀՀ արտաքին գործոց նախարարութիւն համապատասխան եզրակացութիւն ստանալու: Յիշեալ մարմիններէն փաստաթուղթերը (եզրակացութիւնը) ստանալէ ետք ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւնը ատոնք կ'ուղարկէ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմ ՀՀ Նախագահի հրամանագիրով ՀՀ քաղաքացիութիւն շնորհելու համար: Միաժամանակ քաղաքացին կը տեղեկացուի, որ փաստաթուղթերը ուղարկուած են ՀՀ Նախագահի աշխատակազմ:

ՀՀ Նախագահի հրամանագրով ՀՀ քաղաքացիութիւն շնորհուելէ ետք քաղաքացին կը տեղեկացուի հրամանագրին ծանօթանալու եւ երդման արարողութեան մասնակցելու համար:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանուած կարգով կը կատարուի ՀՀ քաղաքացիի անձնագրաւորում:

Արդեօ՞ք անձը կրնայ ՀՀ քաղաքացիի անձնագիրը առաջին անգամ ստանալ օտարերկրեայ պետութեան մէջ

Լիբանանի Հանրապետութեան, Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութեան եւ Իրաքի Հանրապետութեան քաղաքացիներուն «Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութեան մասին» Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքի 13-րդ յօդուածով սահմանուած կարգով Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու կապակցութեամբ առաջին անգամ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիի անձնագիրը կրնայ տրուիլ տուեալ անձի մինչեւ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ստանալը ունեցած քաղաքացիութեան երկիր հանդիսացող օտարերկրեայ պետութեան Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններուն կամ հիւպատոսական հիմնարկներուն մէջ:

ՀՀ կառավարութեան 2012թ. յուլիս 26-ի N951-ն որոշում

Որո՞նք Կ'ազատին անձնագրերու վճարումէն

Օտարերկրեայ պետութիւններու մէջ վաւերական ՀՀ քաղաքացիի անձնագիր տալու կամ փոխանակելու համար վճարէն կ'ազատին ազգութեամբ հայ այն օտարերկրեայ քաղաքացիները կամ ՀՀ քաղաքացիները, որոնց մշտական բնակութեան օտարերկրեայ պետութեան մէջ ստեղծուած է այնպիսի արտակարգ իրավիճակ, որ կը սպառնայ քաղաքացիներու կեանքին կամ առողջութեան:

ՀՀ կառավարութեան 2012թ. նոյեմբեր 22-ի N1469 որոշում

Արդեօք ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու պարագային Ձեր երեխան նոյնպէս ձեռք կը բերէ ՀՀ քաղաքացիութիւն

ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերած ծնողներու երեխան ձեռք կը բերէ ՀՀ քաղաքացիութիւն:

Եթէ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք կը բերէ ծնողներէն մէկը, իսկ միւսը օտարերկրեայ քաղաքացի է կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձ, ապա անոնց երեխան ձեռք կը բերէ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն՝

1. Եթէ առկայ է ծնողքին գրաւոր համաձայնութիւնը, կամ

2. Եթէ երեխան կը բնակի Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ, եւ առկայ է Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի հանդիսացող ծնողի համաձայնութիւնը, կամ

3. Եթէ ծնողներու (ծնողի) համաձայնութեան բացակայութեան պարագային Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք չբերելու պարագային կը դառնայ քաղաքացիութիւն չունեցող անձ:

14-18 տարեկան երեխան Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու համար կու տայ գրաւոր համաձայնութիւն:

ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերած օտարերկրեայ քաղաքացիներու երեխան ձեռք կը բերէ ՀՀ քաղաքացիութիւն ՀՀ օրենսդրութեամբ սահմանուած կարգով ՀՀ քաղաքացիի անձնագիր ստանալու համար ներկայացուած դիմումի հիման վրայ:

«Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 16

Եթէ Ձեր երեխան ծնած է Ձեր կողմէ ՀՀ քաղաքացիութիւն ձեռք բերելէ ետք, ապա ի՞նչ քաղաքացիութիւն կ'ունենայ ան

Երեխան, որուն ծնողքը անոր ծնելու պահուն ՀՀ քաղաքացիներ են, անկախ ծնելու վայրէն, ձեռք կը բերէ ՀՀ քաղաքացիութիւն:

Երեխան, որուն ծնողքէն մէկը անոր ծնելու պահուն ՀՀ քաղաքացի է, իսկ միւսն անյայտ է կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձ, ձեռք կը բերէ ՀՀ քաղաքացիութիւն:

Այն պարագային, երբ ծնողքէն մէկը երեխայի ծնելու պահուն ՀՀ քաղաքացի է, իսկ միւսը՝ օտարերկրեայ քաղաքացի, երեխայի քաղաքացիութիւնը կ'որոշուի ծնողներու գրաւոր համաձայնութեամբ: Համաձայնութեան որեւէ յատուկ ձեւաթուղթ չկայ:

Համաձայնութիւնը պէտք է ստորագրուի երկու ծնողներու կողմէ: Եթէ ծնողքէն մէկը կը բացակայի Հայաստանէն, ապա անոր ստորագրութեան իսկութիւնը պէտք է վաւերացուի նոտարին կողմէ:

Համաձայնութեան բացակայութեան պարագային երեխան ձեռք կը բերէ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն

1. եթէ ան ծնած է Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ կամ,
2. եթէ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք չբերելու պարագային կը դառնայ քաղաքացիութիւն չունեցող անձ, կամ
3. եթէ ծնողքը մշտապէս կը բնակին Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ:

Կը կորսնցնէ արդէօք երեխան ՀՀ քաղաքացիութիւնը, այն պարագային, երբ ծնողները կորսնցնեն ՀՀ քաղաքացիութիւնը.

ՀՀ քաղաքացիութիւնը կորսնցուցած ծնողներու երեխան կը կորսնցնէ ՀՀ քաղաքացիութիւնը, եթէ ան ձեռք բերէ այլ պետութեան քաղաքացիութիւն:

Եթէ ծնողներէն մէկը կորսնցուցած է ՀՀ քաղաքացիութիւնը, իսկ միւսը ՀՀ քաղաքացի է, ապա անոնց երեխան կը կորսնցնէ ՀՀ քաղաքացիութիւնը, եթէ առկայ է ծնողներու համաձայնութիւնը, կամ եթէ երեխան կը բնակի ՀՀ -էն դուրս, եւ առկայ է ՀՀ -ի քաղաքացի հանդիսացող ծնողի համաձայնութիւնը:

14-18 տարեկան երեխան կը կորսնցնէ ՀՀ քաղաքացիութիւնը իր գրաւոր համաձայնութեան առակայութեան պարագային, եթէ չունի պետութեան հանդէպ չկատարուած «Զինապարտութեան մասին» ՀՀ օրէնքով նախատեսուած պարտաւորութիւններ:

- «Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքի 17-րդ յօդուածով նախատեսուած պարագաներուն երեխան կը կորսնցնէ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւնը՝ քաղաքացիութեան դադրեցման հետեւանքով, ծնողի ներկայացուցած դիմումին հիման վրայ, սոյն օրէնքով Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւնը դադրեցնելու համար նախատեսուած ընդհանուր հիմունքներով:

- Այսինքն, երեխայի ծնողքին կողմէ իրենց ՀՀ քաղաքացիութիւնը դադրեցնելէ ետք, պէտք է երեխայի ՀՀ քաղաքացիութիւնը դադրեցնելու համար օրէնքով սահմանուած կարգով դիմում ներկայացնեն, որուն հիման վրայ կը դադրեցուի երեխայի ՀՀ քաղաքացիութիւնը:

«Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 17

- *Յաւելեայ տեղեկութիւններու համար դիմել. ՀՀ անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն, հասցէ՝ Երեւան, Դաւթաշէն, 4- րդ թաղամաս, 17/10շէնք, թէժ գիծ (010) 37-02-64:13:*

4. Փախստականի կարգավիճակի վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք են փախստականի կարգավիճակի համար դիմելու եւ փախստականի կարգավիճակ ստանալու հետեւանքները

- Ձեզ փախստական ճանչնալու մասին որոշման կայացումէն ետք ձեռք կը բերէք պայմանագրային ճամփորդական փաստաթուղթ, անով ճամփորդելու, ինչպէս նաեւ ՀՀ-ի մէջ օրինական բնակելու այնքան ժամանակ, քանի դեռ առկայ են այն հանգամանքները, որոնք ստիպած են Ձեզի լքել Ձեր քաղաքացիութեան (մշտական բնակութեան) երկիրը:
- Ձեր ապաստանի դիմումի քննարկման ողջ ժամանակահատուածին, ինչպէս նաեւ փախստականի կարգավիճակ ստանալու պարագային Ձեր նկատմամբ կը կիրառուի միջազգային եւ ազգային օրէնսդրութեամբ նախատեսուած չվերադարձելիութեան սկզբունքը, որ կը նշանակէ, որ առանց Ձեր համաձայնութեան չէք կրնար վերադարձուիլ Ձեր ծագման երկիր (Ձեր քաղաքացիութեան կամ մշտական բնակութեան երկիր) կամ ուղարկուիլ որեւէ այլ երկիր:
- Քանի դեռ փախստականի կարգավիճակի համար Ձեր դիմումը ընթացքի մէջ է, Ձեզի կը տրամադրուի ապաստան հայցողի անձը հաստատող վկայական, որ ՀՀ-ի մէջ Ձեր օրինական բնակութիւնը հաստատող փաստաթուղթ է:
- Ապաստանի ընթացակարգի ժամանակ կրնաք պետական լիազօր մարմնին կողմէ տրուած ուղեգիրի հիման վրայ տեղաւորուիլ ապաստան հայցողներու ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին **մէջ ազատ սենեակներու առկայութեան պարագային:**
- Փախստականի կարգավիճակ ձեռք բերելէ ետք ձեռք կը բերէք ՀՀ քաղաքացիներուն հաւասար շարք մը իրաւունքներ, ինչպէս, օրինակ,
 - աշխատանքի իրաւունք,
 - հիմնական եւ բարձրագոյն կրթութեան իրաւունք,
 - բժշկական օգնութիւն ստանալու իրաւունք,
 - ընկերային ապահովութեան իրաւունք,
 - մտաւոր սեփականութեան իրաւունք,
 - ձեռնարկատիրութեամբ զբաղուելու իրաւունք:
- Փախստական ճանչցուելու պարագային Ձեր ընտանիքի անդամները (խնամքի տակ գտնուող անձիք) նոյնպէս իրենց համաձայնութեամբ կը ճանչցուին փախստական,
- Դուք իրաւունք կ'ունենաք ՀՀ-ի մէջ վերամիաւորուելու ՀՀ-էն դուրս գտնուող Ձեր ընտանիքի անդամներուն (խնամքի տակ գտնուող անձանց) հետ:
- Դուք չէք ծառայեր ՀՀ զինուած ուժերու մէջ:
- Դուք չէք կրնար հող գնել որպէս Ձեր սեփականութիւն:
- Դուք չէք կրնար մասնակցիլ համապետական ընտրութեան (Ազգային ժողովի):

Ո՞վ է փախստականը

«Փախստականներու կարգավիճակի վերաբերեալ» 1951թ. համաձայնութիւնը ինչպէս նաեւ «Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի համաձայն փախստական կը համարուի այն օտարերկրեայ քաղաքացին, որ

- կը գտնուի իր քաղաքացիութեան երկրէն դուրս,
- այդ երկրին մէջ որոշակի հիմքերով (*ռասա*, կրօն, ազգային կամ ընկերային որոշակի խումբի պատկանելութիւն, քաղաքական հայեացքներ) հետապնդումներու ենթարկուելու հիմնաւոր երկիւղ ունի եւ
- չի կրնար կամ նոյն երկիւղի պատճառով չի ցանկար օգտուիլ իր քաղաքացիութեան երկրի պաշտպանութենէն:

Նոյնը կը վերաբերի նաեւ քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց կապուած իրենց մշտական բնակութեան երկրին հետ: «Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի 6-րդ յօդուածի 1-ին մասի 2-րդ կէտի համաձայն փախստական կը համարուի նաեւ այն օտարերկրեայ քաղաքացին, որ ստիպուած է լքելու իր քաղաքացիութեան երկիրը, իսկ քաղաքացիութիւն չունեցող անձը՝ իր նախկին մշտական բնակութեան երկիրը, համատարած բռնութեան, արտաքին յարձակման, ներքին հակամարտութիւններու, մարդու իրաւունքներու զանգուածային խախտումներու կամ հասարակական կարգը խախտող այլ լուրջ իրադարձութիւններու պատճառով: Փախստական կը համարուի նաեւ այն օտարերկրեայ քաղաքացին կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձը, որուն պաշտօնապէս փախստական ճանչցած են Համաձայնագիր ստորագրած այլ պետութիւններ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի 6-րդ յօդուածի 3-րդ մաս

Ո՞ր կը համարուի «իր քաղաքացիութեան երկիրը»

Մէկէ աւելի քաղաքացիութիւն ունեցող անձի համար «Իր քաղաքացիութեան երկիր» հասկացութիւնը կը նշանակէ այդ երկիրներէն իւրաքանչիւրը, որուն քաղաքացին է ան: Այդ պարագային անձը կը համարուի իր քաղաքացիութեան երկիրներու պաշտպանութիւնը կորսնցուցած, եթէ ան սոյն յօդուածի 1-ին մասի 1-ին եւ 2-րդ կէտերուն մէջ նշուած պատճառներով չի կրնար օգտուիլ իր քաղաքացիութեան երկիրներէն որեւէ մէկուն պաշտպանութենէն:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի 6-րդ յօդուածի 2-րդ մաս

Արդե՞ք ենթակայ են պատասխանատուութեան ապաստան հայցողները եւ փախստականները ՀՀ սահմանը ապօրինի անցնելու համար

Ապաստան հայցողները եւ փախստականները ՀՀ ապօրինի մուտք գործելու կամ գտնուելու համար չեն ենթարկուիր քրեական կամ վարչական պատասխանատուութեան:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 28

Տեղեկութիւն

ՀՀ քրեական օրէնսգիրքի 329-րդ յօդուածի գործողութիւնը չի տարածուիր այն դէպքերուն վրայ, երբ Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեամբ եւ Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեամբ վերապահուած ապաստանի իրաւունքէն օգտուելու համար օտարերկրեայ քաղաքացին կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձն առանց սահմանուած փաստաթուղթերու կամ առանց պատշաճ թոյլտուութեան մուտք կը գործէ Հայաստանի Հանրապետութիւն:

ՀՀ քրեական օրէնսգիրքի յօդուած 329-յւղ յօդուածի 3-րդ մաս

Կա՞ն հանգամանքներ, որոնց պարագային անձը չի ճանչցուի փախստական նոյնիսկ այն պարագային, որ ան կը բուարարէ փախստականի սահմանման պահանջները

Օտարերկրեայ քաղաքացին կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձը չի ճանչցուի փախստական, եթէ լուրջ հիմքեր կան ենթադրելու, որ ա՛ն

1. կատարած է յանցագործութիւն ընդդէմ խաղաղութեան, պատերազմական յանցագործութիւն կամ մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւն,
2. կատարած է ոչ քաղաքական բնոյթի ծանր յանցագործութիւն ՀՀ տարածքէն դուրս նախքան ՀՀ-ի մէջ ապաստան հայցող դառնալը,
3. մեղաւոր ճանչցուած է Միաւորուած ազգերու կազմակերպութեան նպատակներուն եւ սկզբունքներուն հակասող արարքներու կատարման մէջ:

Ապաստանի տրամադրումը կրնայ մերժուիլ այն փախստականին, որ ժամանած է երրորդ ապահով երկրէ, ուր ան չունի հետապնդման, մարդու իրաւունքներու խախտումներու կամ իր երկիր վերադարձուելու երկիւղ, կամ չունի արտաքին յարձակման, համատարած բռնութեան, այլ երկրի տիրապետութեան տակ գտնուելու, ներքին հակամարտութիւններու կամ հասարակական կարգը խախտող այլ լուրջ իրադարձութիւններու (վտանգներու) ենթարկուելու երկիւղ, ինչպէս նաեւ, կրնայ օրինական կերպով վերադառնալ այն երկիր, ուրկէ եկած է:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 11

Ո՞ր մարմինը անձը կը ճանչնայ որպէս փախստական եւ որքա՞ն ժամկէտի մէջ

Հայաստանի մէջ ապաստանի հայցերը կը քննէ եւ ատոնց վերաբերեալ որոշում կը կայացնէ ՀՀ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարութեան գաղթականներու պետական ծառայութիւնը (ՄՊԾ) դիմումի ներկայացման պահէն եռամսեայ ժամկէտի ընթացքին: Առանձին պարագաներու ապաստանի դիմումի քննարկման ժամկէտը ՄՊԾ-ի որոշմամբ կրնայ երկարաձգուիլ 3 ամիսով:

Տեղեկութիւն. 2017թ. ապրիլ ամսուան դրութեամբ Սուրիոյ քաղաքացիներուն կողմէ ներկայացուած ապաստանի հայցերու բուարարման գործակիցը կը կազմէ 100%:

Ին՞չ է ապաստանը

Ապաստանը օտարերկրեայ քաղաքացիին կամ քաղաքացիութիւն չունեցող անձին ՀՀ-ի մէջ շնորհուած պաշտպանութիւն է:

Ինչպէ՞ս դիմել ապաստան ստանալու համար

Անհրաժեշտ է՝

1. ՀՀ պետական սահմանի անցման կէտերուն Դիմում կամ խնդրանք ներկայացնել (բանաւոր, գրաւոր, ժեստերու լեզուով (շարժումներով խօսիլ) կամ հաղորդակցութեան որեւէ այլ միջոցով առերես եղած իւրաքանչիւր յայտարարութիւն, որ կ'արտայայտէ ՀՀ-ի մէջ պաշտպանութիւն գտնուելու անոր ցանկութիւնը) ՀՀ սահմանապահ զօրքերուն,
2. ՀՀ տարածք մուտք գործելէ յետոյ դիմում ներկայացնել ՀՀ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարութեան գաղթականութեան պետական

ծառայություն (ՄՊԾ) կամ ՀՀ ոստիկանություն: Ապաստանի խնդրանքը կրնայ ներկայացնուիլ նաև «Ձուարթոնգ» միջազգային օդակայանին մեջ:

3. Եթե անձը կը գտնուի ազատազրկման վայրի մեջ՝ ազատազրկման վայրի վարչակազմին բանառ, գրառ, ժեստերու լեզուով կամ հաղորդակցութեան որեւէ այլ միջոցով առերես եղած իւրաքանչիւր յայտարարություն, որ կ'արտայայտէ Հայաստանի Հանրապետութեան մեջ պաշտպանություն գտնելու անոր ցանկութիւնը:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 13

Անկախ Ձեր ազգային պատկանելութենէն Դուք իրաւունք ունիք ապաստանի դիմում ներկայացնել նոյնիսկ այն պարագային, երբ Հայաստան մուտք գործած էք ապօրինի, չունիք անձնագիր կամ ձեր ինքնութիւնը հաստատող այլ փաստաթուղթ: Ձեր ապաստանի դիմումը կ'ընդունուի եւ Դուք կը հաշուառուիք ՄՊԾ-ի մեջ որպէս Հայաստանի մեջ ապաստան հայցող անձ:

Դուք կրնաք ՀՀ-ի մեջ դիմում ներկայացնել փախստականի կարգավիճակի համար եւ ստանալ կարգավիճակ նոյնիսկ եթէ լքած էք Սուրիան նախքան զինուած հակամարտութեան սկսիլը, եթէ չէք կրնար վերադառնալ այնտեղ հակամարտութեան կամ այլ պատճառներով:

Ապաստան հայցողը վաւերական ճամփորդական փաստաթուղթ կամ մուտքի վաւերական թոյլտուութիւն չունենալու պարագային Սահմանապահ զօրքերուն կողմէ կրնայ պահուիլ այդ նպատակով ստեղծուած յատուկ կացարանի մեջ մինչեւ 72 ժամ տեւողութեամբ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 46

Ինչ կ'ըլլայ, եթէ ես վերադառնամ տուն

Եթէ Դուք վերադառնաք տուն այնտեղ կրկին բնակելու մտադրութեամբ, Ձեր փախստականի կարգավիճակը կրնայ դադրեցուիլ ՄՊԾ-ի կողմէ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 10

Հայաստանի մեջ ապաստանի տրամադրման ընթացակարգերը

Ինչ փաստաթուղթեր պէտք է ներկայացնել ապաստան ստանալու դիմումին հետ

1. Անձնագրի պատճէնը եւ/կամ անձը հաստատող այլ փաստաթուղթերու (ծննդեան վկայական, նոյնականացման քարտ, վարորդական վկայական, զինուորական գրքոյկ եւ այլն) պատճէնները, եթէ հնարաւոր է.
2. 35x45 մմ չափի 4 գունաւոր լուսանկար:

ՀՀ կառավարութեան 2009թ. նոյեմբեր 19-ի N1440-Ն որոշում

Արդեօք ապաստան հայցողներուն կը տրամադրուի կացարան

Ազատ սենեակներու առկայութեան պարագային ապաստան հայցողները եւ անոնց ընտանիքի անդամները կը տեղաւորուին ՄՊԾ-ի կողմէ կառավարուող ապաստան

հայցողներու ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ: Կեդրոնը ունի 20 սենեակ, որոնց մէջ կը տեղաւորուին մօտաւորապէս 40-50 անձ: Կացարանին մէջ սենեակ ստանալու համար անհրաժեշտ է գրաւոր դիմում ներկայացնել Ներգաղթեալներու պետական ծառայութիւն:

Կեդրոնին մէջ տեղաւորուելուն հաշուի կ'առնուին ապաստան հայցողներու ընտանիքի անդամներու թիւը, սեռը, տարիքը եւ այլ հանգամանքներ:

Ապաստան հայցողները կեդրոնին մէջ կը բնակին մինչեւ անոնց ապաստանի հայցի վերաբերեալ վերջնական որոշում ընդունուիլը (ներառեալ մերժման որոշման բողոքարկման գործընթացի աւարտը):

Եթէ ապաստան հայցողը կը ճանչցուի փախստական, ապա ան ատոր մասին որոշումը ստանալէ ետք կ'ազատէ կեդրոնին մէջ զբաղեցուցած սենեակը:

Ապաստանի մերժում ստացած փախստականները լիազօր մարմնի գրաւոր թոյլտուութեամբ կրնան շարունակել բնակութիւնը կեդրոնին մէջ մինչեւ ՀՀ տարածքը լքելը:

ՀՀ կառավարութեան 2009թ. նոյեմբեր 19-ի N1440-Ն որոշում

Կը տրամադրուի արդեօ՞ք ապաստան հայցողներուն դրամական օգնութիւն ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ տեղաւորման անհնարինութեան պարագային

Ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ տեղաւորման անհնարինութեան պարագային՝ կենսաապահովման հիմնական կարիքները հոգալու հնարաւորութիւն չունեցող ապաստան հայցողներուն կը տրամադրուի դրամական օգնութեան հետեւեալ չափով՝ դիմողին՝ 20.000 դրամ, իսկ անոր ընտանիքի իւրաքանչիւր անդամին՝ 15.000-ական դրամ:

ՀՀ կառավարութեան 2016թ. սեպտեմբեր 15-ի թիւ 951-Ն որոշում

Ին՞չ արտօնութիւններ սահմանուած են առանց ուղեկցողի եւ ընտանիքէն անջատուած ապաստան հայցող երեխաներու համար

Եթէ ապաստան հայցողը առանց ուղեկցողի կամ ընտանիքէն անջատուած երեխայ է, ապա ան կեդրոնին մէջ կը տեղաւորուի առաջնահերթութեան կարգով: Կեդրոնին մէջ տեղաւորուելուն կեդրոնի տնօրինութիւնը հաշուի կ'առնէ երեխայի լաւագոյն շահերը, ինչպէս նաեւ կը խորհրդակցի անոր ներկայացուցիչին հետ:

«Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2009 թուականի նոյեմբեր 19-ի N 1440-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2016թ. դեկտեմբեր 15-ի թիւ 1268-Ն որոշում

Ին՞չ պատասխանատուութիւն սահմանուած է ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ ներքին կարգապահական կանոններու եւ ատոնց խախտման պարագային

Կեդրոնին մէջ բնակութեան ներքին կարգապահական կանոնները խախտած ապաստան հայցողը կեդրոնի տնօրէնին կողմէ գրաւոր նախազգուշացում կը ստանայ խախտման հետեւանքներուն վերաբերեալ: Բնակութեան ներքին կարգապահական կանոններու երկու եւ աւելի անգամ խախտման պարագային ապաստան հայցողին

տրուած ուղեգիրը, կեդրոնի տնօրէնի առաջարկութեան հիման վրայ, ուժը կորսնցուցած կը համարուի լիազօր մարմնին կողմէ:

Ապաստան հայցողին տրուած ուղեգիրը ուժը կորսնցուցած ըլլալու մասին ապաստան հայցողը գրաւոր ծանուցում կը ստանայ 3 աշխատանքային օրուան ընթացքին: Ուղեգիրը ուժը կորսնցուցած ըլլալու մասին տեղեկանալու օրուրնէ սկսած եռօրեայ ժամկէտի մէջ ապաստան հայցողը կ'ազատէ գրադեցուցած սենեակը:

«Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2009 թուականի նոյեմբեր 19-ի N 1440-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2016թ. դեկտեմբեր 15-ի թիւ 1268-Ն որոշում

Ի՞նչ փաստաթուղթ կը տրամադրուի ապաստան հայցողներուն

ՄՊԾ-ն իւրաքանչիւր ապաստան հայցողին եւ անոր ընտանիքին անդամներուն (ներառեալ երեխաներուն) ապաստանի հայց ներկայացնելէ ետք անվճար կը տրամադրէ անձը հաստատող վկայական:

Ապաստան հայցողներու անձը հաստատող վկայականը կը տրամադրուի երեք ամիսով, եւ մինչեւ ապաստանի հայցի վերաբերեալ վերջնական որոշման կայացումը այդ վկայականի վաւերականութեան ժամկէտը իւրաքանչիւր անգամ կ'երկարաձգուի երեք ամիսով:

Ընտանիքին մինչեւ 16 տարեկան անդամներուն մասին տեղեկութիւնները կը գետեղուին ապաստանի հայց ներկայացուցած իրենց ծնողներու կամ խնամակալներու անձը հաստատող վկայականներուն մէջ:

Անձը հաստատող վկայականը կը հաստատէ ապաստան հայցողի օրինական բնակութեան փաստը եւ կը գործէ Հայաստանի Հանրապետութեան ողջ տարածքին մէջ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 29

Ինչպիսի՞ն է ապաստանի հայցի եւ փախստականի ճանաչման վերաբերեալ ընդունուած որոշումներու բողոքարկման ընթացակարգը

- Ապաստան հայցողները եւ փախստականները իրաւունք ունին դատական կարգով բողոքարկելու ապաստանի հայցի առնչութեամբ յարուցուած ապաստանի ընթացակարգի բացասական որոշումները ատոր մասին տեղեկանալու օրուրնէ սկսած 30 օրուան ընթացքին: 30 օրուան ընթացքին բողոք չներակայցնելու պարագային որոշումը կը համարուի վերջնական: ՄՊԾ-ի որոշումը կրնայ բողոքարկուիլ երեք դատական ատեաններու մէջ ՀՀ վարչական դատարան, ՀՀ վարչական վերաքննիչ դատարան եւ ՀՀ Վճռաբեկ դատարան:
- Բողոքարկման ժամկէտի բաց թողուլը յարգելի կրնայ համարուիլ ապաստան հայցողէն կամ փախստականէն անկախ պատճառներով բողոքարկման ժամկէտը բաց թողելու պարագային:
- Բողոքարկման ժամկէտը բաց թողելու պատճառը (պատճառները) վերանալէ ետք ապաստան հայցողը 15 օրուան ընթացքին կրնայ բողոք ներկայացնել դատարան, եթէ ապաստանի հայցի առնչութեամբ կայացուած որոշման ընդունման մասին տեղեկանալու օրուրնէ սկսած երեք ամիսէն աւելի ժամանակ չէ անցած:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 57

Ին՞չ է փախստականի նոյնականացման քարտը

Փախստականի նոյնականացման քարտը փախստականի անձը եւ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ օրինական բնակութիւնը հաստատող փաստաթուղթ է, որ նախատեսուած է Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքին մէջ օգտագործելու համար:

Ոստիկանութիւնը Ներգաղթեալներու պետական ծառայութեան որոշման հիման վրայ փախստականներուն, կը տրամադրէ փախստականի նոյնականացման քարտ:

Մինչեւ 16 տարեկան փախստականին փախստականի նոյնականացման քարտը կը տրամադրուի երեք տարի, իսկ 16 տարին լրացած փախստականին՝ 10 տարի վաւերականութեան ժամկետով:

Փախստականի նոյնականացման քարտ ստանալու համար անձը կը ներկայացնէ՝

1. դիմում.
2. անձը հաստատող լուսանկարով որեւէ փաստաթուղթ (առկայութեան պարագային).
3. լիազօր մարմնի կողմէ տրուած ապաստան հայցողի անձը հաստատող վկայական.
4. լիազօր մարմնի որոշումը տուեալ անձին փախստական ճանչնալու մասին.
5. պետական տուրքի վճարման անդորրագիր:

Փախստականի նոյնականացման քարտը փոխանակելու

համար անձը կը ներկայացնէ՝

1. դիմում.
2. փոխանակման ենթակայ փախստականի նոյնականացման քարտը.
3. պետական տուրքի վճարման անդորրագիր:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի

յօդուած 30 եւ 58-րդ յօդուածի 1-ին մաս

Ինչ է ճամփորդական համաձայնագրի փաստաթուղթը

Ճամփորդական համաձայնագրի փաստաթուղթը փախստականի անձը հաստատող փաստաթուղթ է, որ նախատեսուած է ՀՀ-էն դուրս գալու եւ ՀՀ վերադառնալու համար: Ոստիկանութիւնը ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականներուն կը տրամադրէ ճամփորդական պայմանագրային փաստաթուղթ՝ նոյնականացման քարտի հիման վրայ: Մինչեւ 16 տարեկան փախստականներուն ճամփորդական համաձայնագրի փաստաթուղթը կը տրամադրուի երեք տարի վաւերականութեան ժամկետով, իսկ 16 տարին լրացած փախստականներուն՝ 10 տարի վաւերականութեան ժամկետով:

Ճամփորդական համաձայնագրի փաստաթուղթ ստանալու համար անձը կը ներկայացնէ՝

1. դիմում.
2. փախստականի նոյնականացման քարտ.
3. պետական տուրքի վճարման անդորրագիր:

Մինչեւ 16 տարեկան երեխային փախստականի նոյնականացման քարտ կը տրամադրուի երեխայի ծնողներէն մէկուն կամ այլ օրինական ներկայացուցիչի դիմումի հիման վրայ: Եթէ ծնողը կամ օրինական ներկայացուցիչը անձամբ չի կրնար ներկայացնել դիմումը, ապա ներկայացուող դիմումին վրայ անոր ստորագրութեան իսկութիւնը կը վաւերացուի նոտարական կարգով:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 30

Ինչ կարգավիճակ ձեռք կը բերեն փախստականի ընտանիքի անդամները

Փախստական եւ ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած կը համարուին ստորեւ նշուած անձիք, որոնք ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի հետ կը բնակին համատեղ եւ չեն օգտուիր (փախստականի քաղաքացիութեան երկրէն տարբեր) որեւէ այլ երկրի պաշտպանութենէն.

- ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի ամուսինը, ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի մինչեւ 18 տարեկան զաւակը,
- ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի այլ բարեկամներ կամ անոր ամուսնուն բարեկամները, եթէ կը գտնուին ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի խնամքի տակ,
- ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականի խնամքի տակ գտնուող այլ անձ մը,
- ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստական երեխայի ծնողները, մինչեւ 18 տարեկան, ինչպէս նաեւ 18-էն բարձր տարիքի անգործունակ հարազատ քոյրերն ու եղբայրները:
- ՀՀ-ի մէջ ապաստան ստացած փախստականը իրաւունք ունի նաեւ ՀՀ տարածքին մէջ վերամիաւորուելու օտարերկրեայ պետութեան մէջ գտնուող՝ վերը նշուած անձանց հետ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 7

Որո՞նք են ապաստան հայցողներու իրաւունքները ապաստանի հայցի մերժման պարագային

Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ապաստան հայցողներուն տեղաւորելու եւ կենսաապահովման պայմաններ տրամադրելու նպատակով ստեղծուած է ապաստան հայցողներու ժամանակաւոր տեղաւորելու կեդրոն: Կեդրոնին մէջ տեղաւորուելու մասին ապաստան հայցողներու դիմումին հիման վրայ ՄՊԾ-ի կողմէ անոնց կը տրուի ուղեգիր: Ուղեգիրը կը տրուի կեդրոնին մէջ ազատ սենեակներու առկայութեան պարագային: Ուղեգիր ստացած ապաստան հայցողները, ինչպէս նաեւ հայցողի ընտանիքի անդամները անյապաղ կը տեղաւորուին կեդրոնին մէջ: Ապաստան հայցողները կեդրոնին մէջ կը բնակին մինչեւ անոնց ապաստանի հայցի վերաբերեալ վերջնական որոշում ընդունուիլը (ներառեալ մերժման որոշման բողոքարկման գործընթացի աւարտը):

Եթէ ապաստան հայցողի դիմումը մերժուի եւ ան վարչական կամ դատական կարգով չի բողոքարկեր մերժման որոշումը, ապա ան որոշումը ստանալէ յետոյ կրնայ շարունակել իր բնակութիւնը կեդրոնին մէջ՝ մինչեւ 30 օր ժամկետով: Ապաստանի մերժում ստացած փախստականները ՄՊԾ գրաւոր թոյլտուութեամբ կրնան շարունակել բնակութիւնը կեդրոնին մէջ մինչեւ Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքը լքելը:

Եթէ ապաստան հայցողի դիմումը կը մերժուի եւ ան կը բողոքարկէ մերժման որոշումը դատական կարգով, ապա ան եւ անոր ընտանիքի անդամներն իրաւունք ունին շարունակելու իրենց բնակութիւնը կեդրոնին մէջ՝ մինչեւ դատարանի վճիռն օրինական ուժի մէջ մտնելը: Ապաստան հայցողի անձը հաստատող վկայականի գործողութեան ժամկետը կ'երկարաձգուի ՄՊԾ-ի կողմէ մինչեւ վերջին աստեանի դատարանին կողմէ վերջնական որոշման կայացումը:

Եթե ապաստան հայցողի դիմումը մերժուի եւ ան վարչական կամ դատական կարգով չի բողոքարկեր մերժման որոշումը, ապա ան որոշումը ստանալէ ետք կրնայ շարունակել իր բնակութիւնը կեդրոնին մէջ՝ մինչեւ 30 օր ժամկետով.

Հաշուի առնելով ՀՀ վարչական դատավարութեան օրէնսգիրքի պահանջները, ՄՊԾ-ի բացասական որոշումները կրնան բողոքարկուիլ այդ մասին տեղեկանալու օրուրնէ սկսած ոչ թէ 30 օրեայ, այլ 2 ամսեայ ժամկետի մէջ:

ՀՀ կառավարութեան 2009թ. նոյեմբեր 19-ի N1440-Ն որոշում

Հանրային կրթութեան իրաւունք

Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ապաստան հայցողներն ու ապաստան ստացած փախստականները ունին Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներուն հաւասար կրթութեան իրաւունք:

Ուսուցման մատչելիութեան, օտարերկրեայ դպրոցական վկայագիրներու, տիպլոմներու ու գիտական աստիճաններու ճանաչման, տուրքերէ ու վճարումներէ ազատման եւ կրթաթոշակներու շնորհման հարցերով Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ապաստան ստացած փախստականները ունին Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներուն հաւասար իրաւունքներ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի 25-րդ յօդուած

Կը տրամադրուի արդեօ՞ք փախստականներուն եւ ապաստան հայցողներուն անվճար իրաւաբանական օգնութիւն

Ապաստան հայցողներուն եւ փախստականներուն կը տրամադրուի անվճար իրաւաբանական օգնութիւն համաձայն «Փաստաբանութեան մասին» ՀՀ օրէնքի:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի 16.1-րդ յօդուած

Որո՞նք են ապաստան հայցողներու եւ ապաստան ստացած փախստականներու հիմնական պարտականութիւնները

- Ապաստան հայցողները ՄՊԾ-ը պարտաւոր են տրամադրել լիարժէք եւ ճիշդ տեղեկատուութիւն իրենց ապաստանի հայցի հիմքերու վերաբերեալ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 49

- Եթէ ապաստան հայցողը ճանչցուի որպէս փախստական, ապա ան ատոր մասին որոշումը ստանալէ ետք պարտաւոր է ազատել կեդրոնին մէջ զբաղեցուցած սենեակը:

ՀՀ կառավարութեան 2009թ. նոյեմբեր 19-ի N1440-Ն որոշում

Ապաստան հայցողները եւ փախստականներն ունին Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ օրինական հիմքերով բնակող օտարերկրեայ քաղաքացիներու եւ քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց հետ հաւասար իրաւունքներ եւ պարտականութիւններ:

«Փախստականներու եւ ապաստանի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 15

*Լրացուցիչ տեղեկութիւն ստանալու համար կրնաք օգտուիլ հետեւեալ յղումներէն.
ՀՀ ՏԿԶՆ ներգաղթեալներու պետական ծառայութիւն (ՄՊԾ) ք.Երեւան, Հր.Քոչարի 4*

հեռ. 22-56-24, 22-56-20,

<http://www.smsmta.am>

Տեղեկատուական գրքոյկ ՀՀ-ի մէջ ապաստան հայցողներու համար՝
<http://www.smsmta.am/up/brochure.PDF>

ՄՄԿ-ի Փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարի գրասենեակ
ք.Երևան, Պետրոս Աղամեան 14 փողոց, հեռ. 56- 02- 12, <http://www.un.am/am/UNHCR>

5. Կացութեան կարգավիճակի վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք են ՀՀ-ի մէջ կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերելու հիմնական հետեւանքները

Կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերելու պարագային ձեռք կը բերէք ՀՀ քաղաքացիներուն հաւասար շարք մը իրաւունքներ, ինչպէս, օրինակ,

- աշխատանքի իրաւունք,
- հիմնական ընդհանուր կրթութեան իրաւունք,
- բժշկական օգնութիւն ստանալու իրաւունք,
- ընկերային ապահովութեան իրաւունք,
- ձեռնարկատիրութեամբ զբաղուելու իրաւունք:

Կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերելու պարագային Ձեզ չի տրամադրուի ճամփորդական փաստաթուղթ:

Դուք չէք ծառայէր ՀՀ զինուած ուժերուն մէջ:

Դուք չէք կրնար հող գնել որպէս Ձեր սեփականութիւն:

Դուք չէք կրնար մասնակցիլ համապետական ընտրութեան (Ազգային ժողովի):

Կացութեան կարգավիճակ ձեռք բերելու պարագային ձեր ընտանիքի անդամները նոյնպէս կրնան այդ հիմքով ձեռք բերել կացութեան կարգավիճակ իրենց դիմումին համաձայն:

Որո՞նք են ՀՀ-ի մէջ կացութեան կարգավիճակները

ՀՀ-ի մէջ կացութեան կարգավիճակները հետեւեալն են.

1. Ժամանակաւոր (կը տրուի մինչեւ 1 տարի ժամկետով իւրաքանչիւր անգամ 1 տարիով երկարաձգելու հնարաւորութեամբ),
2. մշտական (կը տրուի 5 տարի ժամկետով՝ իւրաքանչիւր անգամ նոյն ժամկետով երկարաձգելու հնարաւորութեամբ),
3. յատուկ (կը տրուի տաս տարի ժամկետով: Այն կրնայ տրուիլ մէկէ աւելի անգամ):

ՀՀ ժամանակաւոր, մշտական եւ յատուկ կացութեան կարգավիճակները հաստատող փաստաթուղթերն են համապատասխանաբար ժամանակաւոր կացութեան քարտը, մշտական կացութեան քարտը եւ յատուկ անձնագիրը:

Ժամանակաւոր եւ մշտական կացութեան քարտի վաւերականութեան ժամկետը երկարաձգելու մասին դիմումը անհրաժեշտ է ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն ներկայացնել ժամկետը լրանալէ առնուազն 30 օր առաջ:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի 14-րդ, 15-րդ եւ 16- րդ յօդուածներ

Որո՞նք են ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակ տալու հիմքերը եւ ժամկէտները

Ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակը կը տրուի իւրաքանչիւր օտարերկրացիի, եթէ ան կը հիմնաւորէ, որ գոյութիւն ունի ՀՀ տարածքին մէջ մէկ տարի եւ աւելի ժամկէտով իր բնակութիւնը հիմնաւորող հետեւեալ հանգամանքներէն որեւէ մէկը.

1. ուսումը,

2. աշխատանքի թոյլտուութեան առկայութիւնը,

3. ՀՀ-ի մէջ ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակ ունեցող օտարերկրացիի ամուսինը, ծնողը կամ զաւակը ըլլալը,

4. ՀՀ քաղաքացիի կամ ՀՀ-ի մէջ մշտական կամ յատուկ կացութեան կարգավիճակ ունեցող օտարերկրացիի ամուսինը կամ մօտիկ ազգականը (ծնող, զաւակ, եղբայր, քոյր, մեծհայր, մեծմայր, թոռ) ըլլալը,

5. ձեռնարկատիրական գործունէութեամբ զբաղուիլը,

6. ազգութեամբ հայ ըլլալը:

Ուսման նպատակով ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակը երկարաձգելու դիմումը ներկայացնելու համար ՀՀ կառավարութեան կողմէ կրնայ սահմանուիլ աւելի կարճ ժամկէտ:

Ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակը կը տրուի մինչեւ 1 տարի ժամկէտով իւրաքանչիւր անգամ 1 տարիով երկարաձգելու հնարաւորութեամբ:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 15

Որո՞նք են մշտական կացութեան կարգավիճակ տալու հիմքերը եւ ժամկէտները
Մշտական կացութեան կարգավիճակ կը տրուի օտարերկրացիին, եթէ ան՝

1. Ապացուց է.

- ՀՀ-ի մէջ ՀՀ քաղաքացի հանդիսացող կամ յատուկ կացութեան կարգավիճակ ունեցող ամուսնուն կամ մերձաւոր ազգականներուն (ծնող, զաւակ, եղբայր, քոյր, մեծհայր, մեծմայր, թոռ) առկայութիւնը,
- ՀՀ-ի մէջ ապահովուած է բնակարանով ու գոյութեան միջոցներով եւ
- մինչեւ մշտական կացութեան կարգավիճակ ստանալու համար դիմում ներկայացնելը օրէնքով սահմանուած կարգով առնուազն երեք տարի բնակած է ՀՀ-ի մէջ կամ

2. Ազգութեամբ հայ է կամ ՀՀ-ի մէջ կ'իրականացնէ ձեռնարկատիրական գործունէութիւն:

Մշտական կացութեան կարգավիճակ կը տրուի 5 տարի ժամկէտով իւրաքանչիւր անգամ 5 տարիով երկարաձգելու հնարաւորութեամբ:

Ո՞ր մարմինը կը կայացնէ ժամանակաւոր եւ մշտական կացութեան կարգավիճակ տալու կամ մերժելու կամ երկարաձգելու մասին որոշումը եւ որքա՞ն ժամկէտի մէջ

ՀՀ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւնը՝ դիմումը ներկայացնելու օրուրնէ 30-օրեայ ժամկէտի մէջ Ժամանակաւոր եւ մշտական կացութեան կարգավիճակը երկարաձգելու դիմումը պէտք է ներկայացուի կացութեան կարգավիճակի եւ մշտական կացութեան քարտի վաւերականութեան ժամկէտը լրանալէ առնուազն 30 օր առաջ:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 15, 16

Ին՝չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ է ներկայացնել ժամանակաւոր եւ մշտական կացութեան կարգավիճակի դիմումին հետ

1. դիմում-հարցաթերթիկ (տեղուոյն վրայ լրացնել),
2. 35 x 45 մմ չափի երեք գունաւոր լուսանկար,
3. անձնագիրը, անձնագիրի պատճէնը եւ անձնագիրի նոտարական կարգով վաւերացուած հայերէն թարգմանութիւնը,
4. ՀՀ-ի մէջ կացութեան կարգավիճակ ստանալու (կացութեան կարգավիճակը երկարաձգելու) հանգամանքը հիմնաւորող փաստաթուղթեր,
5. առողջական վիճակի մասին տեղեկանք.
6. եկեղեցական կառոյցին կողմէ տրուած մկրտութեան մասին փաստաթուղթ:
ՀՀ կառավարութեան 2008թ. փետրուար 7-ի N134-Ն որոշում

ՀՀ-ի մէջ սուրիահայերը ժամանակաւոր կացութեան կարգավիճակ ստանալու համար ազատուած են պետական տուրքի վճարումէն:

«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրէնքի 26-րդ յօդուածի 1- ին մասի «Ժ» ենթակէտ

Որո՞նք են յատուկ կացութեան կարգավիճակ տալու հիմքերը

Յատուկ կացութեան կարգավիճակ կը տրուի՝

1. ազգութեամբ հայ օտարերկրացիներու,
2. ՀՀ-ի մէջ տնտեսական կամ մշակութային գործունէութիւն ծաւալող այլ օտարերկրացիներու:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 18

Ո՞ր մարմինը կը կայացնէ յատուկ կացութեան կարգավիճակ տալու կամ մերժելու մասին որոշումը եւ որքա՞ն ժամկէտի մէջ

Յատուկ կացութեան կարգավիճակ ստանալու համար դիմումի քննարկման կարգը, ժամկէտները, դիմումի հետ ներկայացուող փաստաթուղթերու ցանկը կը հաստատէ Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը:

Յատուկ կացութեան կարգավիճակ տալու կամ մերժելու որոշում կը կայացնէ Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը: Այդ որոշումը վերջնական է եւ ենթակայ չէ բողոքարկման:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 18

ՀՀ Նախագահի 2015թ. ապրիլ 1-ի ՆՀ-255-Ն հրամանագիրի N1 եւ N2 յաւելումներ

Ին՝չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են յատուկ կացութեան կարգավիճակի դիմումին հետ ներկայացնելու համար

Յատուկ կացութեան կարգավիճակ ստանալու համար դիմումը Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքին մէջ կը ներկայացուի Հայաստանի Հանրապետութեան ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն, իսկ օտարերկրեայ պետութեան մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագիտական կամ հիւպատոսական ներկայացուցչութիւն ներկայացնելով հետեւեալ փաստաթուղթերը՝

1. Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ յատուկ կացութեան կարգավիճակ ստանալու վերաբերեալ լրացուած դիմում-հարցաթերթիկ.

2. Հայաստանի Հանրապետության մէջ օրինական հիմքով բնակիլը հաւաստող փաստաթուղթ՝ Հայաստանի Հանրապետության մուտքի արտօնագիր (վիզա), կացութեան քարտ, Հայաստանի Հանրապետության յատուկ անձնագիր, Հայաստանի Հանրապետութիւն առանց մուտքի վիզայի մուտք գործելու իրաւունք ունեցող պետութիւններու քաղաքացիներու համար՝ սահմանային վերահսկողութիւն իրականացնող մարմինն կողմէ անձի՝ միջազգայնօրէն ճանչցուած՝ անձը հաստատող ճամփորդական փաստաթուղթին մէջ Հայաստանի Հանրապետութիւն մուտք գործելու մասին կատարուած նշումը (միայն Հայաստանի Հանրապետութեան ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն ղիմելու պարագային)։
3. ազգութեամբ հայ ըլլալը հաստատող փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը՝
 - Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2007 թուականի նոյեմբեր 23-ի թիւ 1390-ն որոշման N 4 յաւելուածին մէջ նշուած եկեղեցական կառոյցներու՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ, Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ կողմէ տրուած մկրտութեան մասին փաստաթուղթ՝ հաստատուած վերոնշեալ որոշմամբ նախատեսուած կարգով, մկրտուածի կամ անոր ծնողի ազգութեամբ հայ ըլլալու մասին նշումով,
 - օտարերկրեայ պետութեան իրաւասու մարմիններուն կողմէ տրուած եւ նոտարով հաստատուած կամ հիւպատոսական վաւերացմամբ՝ ազգութեամբ հայ ըլլալու մասին փաստաթուղթ,
 - ազգութեամբ հայ ըլլալու հանգամանքը հիմնաւորող այլ փաստաթուղթ՝ հաստատուած վերոնշեալ որոշմամբ նախատեսուած կարգով,
 - ծնողի (մեծօր, մեծմօր, հարազատ քրոջ կամ եղբօր) ծննդեան վկայականը կամ անձը հաստատող այլ փաստաթուղթ, որուն մէջ առկայ է ազգութեամբ հայ ըլլալու վերաբերեալ նշում։ Համահայր կամ համամայր, եղբօր կամ քրոջ ծննդեան վկայականը կամ ազգութիւնը հաստատող այլ փաստաթուղթ անձին համար կրնայ հանդիսանալ ազգութիւնը հաստատող փաստաթուղթ, եթէ եղբօր կամ քրոջ ազգութեամբ հայ ըլլալը պայմանաւորուած է անոնց համատեղ ծնողի ազգութեամբ։

4. Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ տնտեսական կամ մշակութային գործունէութիւն իրականացնելը հիմնաւորող փաստաթուղթ (միայն ազգութեամբ ոչ հայերու համար)։

5. անձնագիր կամ ճամփորդական փաստաթուղթ եւ ատոր նոտարական կարգով վաւերացուած հայերէն թարգմանութիւն, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ բնակութեան իրաւունքը հաւաստող փաստաթուղթ (առկայութեան պարագային)։

6. 35 x 45 մմ չափի վեց գունաւոր լուսանկար։

7. օրէնքով սահմանուած պետական տուրքի վճարման անդորրագիր։

ՀՀ Նախագահի 2015 թ. ապրիլ 1-ի Հ-255-Ն հրամանագիրի N1 եւ N2 յաւելուածներ

Որո՞նք կ'ազատին կացութեան կարգավիճակի համար վճարումէն

1. ազգութեամբ հայ այն օտարերկրեայ քաղաքացիները, որոնց ծագման երկիրը արտակարգ իրավիճակի մէջ է, որ սպառնալիք է քաղաքացիներու կեանքի եւ առողջութեան համար,

Հայկական ծագումը հաստատող փաստաթուղթերու ցանկը տե՛ս բաժին 3-ին մէջ:

2. ՀՀ քաղաքացիի մերձաւոր ազգականները (ամուսին, երեխայ, հայր, մայր, քոյր, եղբայր),

3. մինչեւ 18 տարեկան անձիք,

4. փախստականի կարգավիճակ ստացած անձի՝ ՀՀ ժամանող մերձաւոր ազգականները (ամուսին, երեխայ, հայր, մայր, քոյր, եղբայր):

«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրէնքի 26-րդ յօդուած

Հնարաւոր է բողոքարկել կացութեան կարգավիճակ ստանալու դիմումի մերժումը

Բացառութեամբ յատուկ կացութեան կարգավիճակի, կացութեան կարգավիճակ ստանալու կամ երկարաձգելու համար ներկայացուած դիմումի մերժումը օտարերկրացին կրնայ բողոքարկել դատական կարգով: Եթէ մինչեւ դատարանին կողմէ գործի քննութիւնը կամ դատարանին կողմէ կայացուած որոշման ուժի մէջ մտնելը կը սպառի օտարերկրացիի մուտքի վիզայի կամ կացութեան կարգավիճակի վաւերականութեան ժամկէտը, ապա ՀՀ ոստիկանութեան բնագաւառին մէջ լիազօրուած պետական կառավարման մարմինը անոր կու տայ ՀՀ-ի մէջ ժամանակաւոր մնալու թոյլտուութիւն մինչեւ դատարանի որոշման օրինական ուժի մէջ մտնելը: Եթէ կացութեան կարգավիճակ ստանալը կամ երկարաձգելը մերժելու մասին որոշումը դատարանը կը ձգէ ուժի մէջ, ապա օտարերկրացին պարտաւոր է դատարանի որոշումը օրինական ուժի մէջ մտնելէ ետք՝ 10- օրեայ ժամկէտի մէջ, կամաւոր հեռանալ ՀՀ տարածքէն: Կացութեան կարգավիճակ տալը մերժելու պարագային օտարերկրացին մէկ տարի յետոյ կրկին կրնայ դիմել կացութեան կարգավիճակ ստանալու համար, որուն մասին նշում կը կատարուի մերժման մասին որոշման մէջ:

«Օտարերկրացիներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 20

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել. ՀՀ անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն, հասցէ՝ Երեւան, Դաւթաշէն, 4-րդ թաղամաս, 17/10 շէնք, թէժ գիծ (010) 37-02-64:

6. Ծնունդի պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր

Կ'արձանագրուի արդեօք Սուրիայէն տեղահանուած անձերու ՀՀ-ի մէջ ծնած երեխաներու ծնունդը

ՀՀ-ի մէջ ծնած բոլոր երեխաներու ծնունդը պէտք է գրանցուի անկախ ծնողքին ունեցած կարգավիճակէն կամ ատոր բացակայութենէն:

Ո՞ր մարմինը կ' իրականացնէ երեխայի ծնունդի պետական գրանցումը

Ծննդեան պետական գրանցումը կ'իրականացնէ քաղաքացիական կացութեան գործերու արձանագրութեան (ՔԿԱԳ) մարմինը: Դուք պէտք է դիմէք երեխայի ծնունդի

վայրի (համայնքի, Երեւան քաղաքին մէջ վարչական շրջանի) կամ ծնողներու (ծնողներէն մէկուն) բնակութեան վայրի ՔԿԱԳ մարմին:

«Քաղաքացիական կացութեան ակտերու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 15

Եր՞բ անհրաժեշտ է երեխայի ծնունդի մասին յայտարարութիւն ներկայացնել համապատասխան ՔԿԱԳ մարմին

Երեխայի ծննդեան մասին գրաւոր յայտարարութիւնը ՔԿԱԳ մարմինին կը տրուի ոչ ուշ, քան երեխայի ծննդեան օրէն ետք՝ մէկ տարուան ընթացքին: Երեխայի ծնունդի ուշ գրանցունը եւս հնարաւոր է օրէնքով սահմանուած կարգով: Մէկ տարեկան եւ աւելի դարձած երեխայի ծնունդի պետական գրանցումը բժշկական կազմակերպութեան կամ բժիշկին կողմէ ծննդեան մասին տրուած սահմանուած ձեւի փաստաթուղթի առկայութեան պարագային կ'իրականացուի ծնողներու (ծնողներէն մէկուն) կամ երեխայի գտնուելու վայրի համայնքի ղեկավարի (Երեւան քաղաքին մէջ՝ վարչական շրջանի ղեկավարի) կամ լիազօրուած անձի կամ շահագրգիռ այլ անձանց գրաւոր դիմումի հիման վրայ: Երեխայի չափահաս դառնալէն ետք անոր ծննդեան պետական արձանագրութիւնը կ'իրականացուի իր դիմումին հիման վրայ:

«Քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուածներ 16, 21

Ին՞չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ է ներկայացնել երեխայի ծննդեան պետական արձանագրութեան համար

Երեխայի ծննդեան մասին յայտարարութեան հետ պէտք է ներկայացուի՝

- երեխայի ծնունդը հաստատող փաստաթուղթ (տես նաեւ ստորեւ),
- ծնողներու (ծնողներէն մէկուն) կամ դիմողի անձը հաստատող փաստաթուղթ (օտարերկրեայ քաղաքացիներու եւ քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց պարագային նաեւ անհրաժեշտ է անձը հաստատող փաստաթուղթի նոտարի կողմէ վաւերացուած հայերէն թարգմանութիւնը),
- երեխայի ծննդեան արձանագրութեան մէջ հօր մասին տեղեկութիւններ լրացնելու համար հիմք համարուող փաստաթուղթեր (օրինակ՝ ամուսնութեան վկայական, հայրութեան ճանաչման մասին փաստաթուղթ):

«Քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 7 եւ 16

Որո՞նք են երեխայի ծնունդը հաստատող փաստաթուղթերը

Ծնունդի պետական արձանագրութեան հիմքերն են՝

1. ծննդեան մասին փաստաթուղթը տրուած բժշկական այն կազմակերպութեան կողմէ, ուր տեղի ունեցած է ծնունդը,
2. ծննդեան մասին սահմանուած ձեւի փաստաթուղթը տրուած բժշկական այն կազմակերպութեան կողմէ, որ ցուցաբերած է բժշկական օգնութիւն ծնունդի ժամանակ,
3. ծննդեան մասին սահմանուած ձեւի փաստաթուղթը տրուած բժիշկին կողմէ բժշկական կազմակերպութենէն դուրս ծնունդի պարագային,
4. ծննդեան մասին սահմանուած ձեւի գրաւոր յայտարարութիւնը տրուած ծնունդի ժամանակ ներկայ գտնուած անձի (անձանց) կողմէ, եւ երեխայի առողջութեան մասին բժշկական կազմակերպութեան տուած տեղեկանքը բժշկական

կազմակերպութենէն դուրս եւ առանց բժշկական օգնութիւն ցուցաբերելու ծնունդի պարագային:

Եթէ Ձեր մօտ առկայ չէ վերոնշեալ փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը, ապա երեխայի ծննդեան գրանցումը հնարաւոր կ'ըլլայ կատարել միայն ծննդաբերութեան փաստը հաստատող՝ դատարանի օրինական ուժի մէջ մտած վճիռի հիման վրայ:

«Քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 14

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու գրանցման գործակալութիւն, ք.Երեւան, Վ. Սարգսեան 3/8հէռ (010)59-41-61 կայքէջ www.moj.am:

7. Ամուսնության ամուսնալուծության պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր

Ո՞ր տարիքին կարելի է ամուսնություն գրանցել ՀՀ-ի մէջ

Ամուսնության կնքման համար անհրաժեշտ են ամուսնացող տղամարդուն եւ կնոջ փոխադարձ կամաւոր համաձայնութիւնը եւ անոնց ամուսնական՝ տասնութ տարեկան տարիքի հասնիլը:

Անձը կրնայ ամուսնանալ նաեւ 17 տարեկանին, եթէ առկայ է անոր ծնողներու, որդեգրողներու կամ հոգաբարձուի նոտարական կարգով հաստատուած կամ ՔԿԱԳ մարմնին մէջ տրուած գրաւոր համաձայնութիւնը:

Անձը կրնայ ամուսնանալ նաեւ 16 տարեկանին, եթէ առկայ է անոր ծնողներու, որդեգրողներու կամ հոգաբարձուի նոտարական կարգով հաստատուած կամ ՔԿԱԳ մարմնին տրուած գրաւոր համաձայնութիւնը, եւ ամուսնացող միւս անձը առնուազն 18 տարեկան է:

Ո՞ր մարմինը կը կատարէ ամուսնության պետական գրանցումը

Ամուսնության պետական գրանցումը կը կատարէ

- ամուսնացողներէն մէկուն հաշուառման վայրի (բնակութեան վայրի համապատասխան տեղեկանքի առկայութեան պարագային) Քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու գործակալութեան (ՔԿԱԳ) տարածքային մարմինը կամ
- ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան համակարգին մէջ գտնուող՝ ամուսնութեան եւ ծննդեան հանդիսաւոր արձանագրութեան պալատը:*
- ՀՀ-ի մէջ օտարերկրեայ քաղաքացիներու, քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց, օտարերկրեայ պետութեան մէջ մշտապէս բնակող ՀՀ քաղաքացիներու ամուսնութիւնը իրար կամ ՀՀ քաղաքացիներու հետ կը գրանցուի Հայաստանի Հանրապետութեան արդարադատութեան նախարարութեան ՔԿԱԳ գործակալութեան պետի թոյլտուութեան հիման վրայ ՔԿԱԳ տարածքային մարմնին մէջ:

Առանց մշտական հաշուառման ապրող քաղաքացիներու ամուսնութեան արձանագրութիւնը կը կատարուի ամուսնացող քաղաքացիի ժամանակաւոր բնակութեան վայրի ՔԿԱԳ մարմնին կողմէ: Այդ պարագային քաղաքացին պէտք է ներկայացնէ տեղեկանք ժամանակաւոր բնակութեան վայրէն տրուած իրաւաստւ մարմիններուն կողմէ:

Ինչ՞ը կը հանդիսանայ ամուսնության գրանցման հիմքը

Ամուսնության պետական գրանցման համար հիմք կը համարուի ամուսնացող անձանց համատեղ դիմումը:

«Քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 24

Ինչ՞ փաստաթուղթեր կը ներկայացուին օտարերկրացիի մասնակցութեամբ ամուսնության պետական արձանագրութեան համար

Ամուսնության պետական արձանագրութեան համար ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան ՔԿԱԳ գործակալութիւն կը ներկայացուին հետեւեալ փաստաթուղթերը.

- ամուսնացող անձանց համատեղ գրաւոր դիմումը.

- ամուսնության բացակայության մասին տեղեկանք՝ օտարերկրեայ իրաւասու մարմիններու կողմէ՝ Օտարերկրեայ պաշտօնական փաստաթուղթերու օրինականացման պահանջը չեղեալ յայտարարելու մասին» 1961թ. Հաագայի պայմանադրութիւնով սահմանուած նոտարով, հաստատմամբ՝ նոտարական կարգով հաստատուած հայերէն թարգմանութեամբ (եթէ պետութիւնը այդ պայմանադրութեան անդամ չէ, փաստաթուղթերը ենթակայ են հիւպատոսական վաւերացման, իսկ ՀՀ միջազգային պայմանագիրներով նախատեսուած առանձին երկիրներու պարագային որեւէ հաստատում անհրաժեշտ չէ):
- նախկին ամուսնութեան դադարումը հաստատող փաստաթուղթ, եթէ անձը անցեալին ամուսնացած եղած է՝ ստորագրութիւններու վաւերականութեան նոտարով հաստատմամբ (եթէ պետութիւնը «Օտարերկրեայ պաշտօնական փաստաթուղթերու օրինականացման պահանջը չեղեալ յայտարարելու մասին» 1961թ. Հաագայի պայմանադրութեան անդամ չէ, փաստաթուղթերը ենթակայ են հիւպատոսական վաւերացման), նոտարական կարգով հաստատուած հայերէն թարգմանութեամբ (օրինակ՝ մահուան վկայական, ամուսնալուծութեան վճիռ, ամուսնալուծութեան վկայական, տեղեկանք եւ այլն):
- անձնագիրի պատճէնը՝ ՀՀ նոտարական թարգմանութեամբ հաստատուած:

Որքա՞ն կը կազմէ պետական տուրքի դրոյքաչափը

Ամուսնութեան գրանցման համար կը գանձուի պետական տուրք 1000 ՀՀ դրամի չափով:

Ին՞չ ժամկէտի մէջ կը կատարուի ամուսնութեան պետական գրանցումը

Ամուսնութեան պետական գրանցումը կ'իրականացուի ՔԿԱԳ մարմին ամուսնացող անձանց ներկայացուցած համատեղ դիմումին մէջ նշուած օրը, սակայն ոչ շուտ, քան դիմումը ներկայացնելու օրուան յաջորդող 10-րդ օրը եւ ոչ ուշ, քան երեք ամիսը: Ամուսնացող անձանց համատեղ դիմումի հիման վրայ ամուսնութեան պետական գրանցման 10-օրեայ ժամկէտը կրնայ կրճատուիլ յարգելի պատճառներու առկայութեան պարագային: Ամուսնութեան գրանցման ժամկէտը կրճատելու համար հիմք համարուող յարգելի պատճառներ են՝

1. ամուսնացող անձանց համատեղ երեխայ (ներ) ունենալը.
2. ամուսնացող կնոջ յղիութիւնը (առնուազն 12 շաբաթական).
3. ամուսնացող անձի գորակոչուիլը ժամկէտային զինուորական ծառայութեան.
4. ամուսնացող անձի՝ ՀՀ զինուած ուժերուն մէջ ծառայութեան կամ ժամկէտային զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուիլը.
5. ՀՀ-ի մէջ ամուսնացող օտարերկրեայ քաղաքացիներու, քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց, օտարերկրեայ պետութեան մէջ մշտապէս բնակող Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներու՝ իրար կամ օտարերկրեայ քաղաքացիներու, քաղաքացիութիւն չունեցող անձանց, ՀՀ քաղաքացիներու հետ ամուսնութեան պարագային ամուսնացողներու կամ անոնցմէ մէկուն՝ ՀՀ տարածքէն երկարատեւ ժամանակով մեկնելու (բացակայելու) պարագային.
6. ամուսնացող անձի ծանր հիւանդութիւնը:

Ինչպի՞սի իրաւական հետեւանքներ կ'առաջացնէ ամուսնութեան պետական գրանցումը

ՀՀ-ի մէջ կը ճանչցուի միայն քաղաքացիական կացութեան փաստաթուղթերու գրանցման մարմնին մէջ գրանցուած ամուսնութիւնը: ՀՀ-ի մէջ փաստացի համատեղ բնակութիւնը եւ ՀՀ-ի մէջ եկեղեցական կարգով ամուսնութիւնը զոյգին համար չեն առաջացներ այն իրաւական հետեւանքները, որոնք ամուսնական զոյգին համար նախատեսուած են ՀՀ օրէնսդրութեամբ գրանցուած ամուսնութեան պարագային:

Ամուսնութեան ընթացքին ամուսնական զոյգի ձեռք բերած զոյքը անոնց համատեղ սեփականութիւնն է, եթէ այլ բան նախատեսուած չէ օրէնքով կամ անոնց միջեւ կնքուած պայմանագիրով:

ՀՀ քաղաքացիական օրէնսգիրքի 201 յօդուած

Որո՞նք են ամուսնալուծութեան պետական գրանցման հիմքերը

1. ամուսնական զոյգի համատեղ դիմումը ՔԿԱԳ մարմիններուն մէջ ամուսնական զոյգի միջեւ փոխադարձ համաձայնութեան առկայութեամբ ամուսնալուծութիւն կատարելու համար,
2. ամուսնական զոյգէն մէկուն դիմումը, եթէ միւսը դատարանին կողմէ ճանչցուած է անյայտ բացակայող կամ անգործունակ կամ դատապարտուած է ազատազրկման երէք տարիէն ոչ պակաս ժամկետով,
3. դատարանի՝ օրինական ուժի մէջ մտած վճիռը դատական կարգով ամուսնալուծութիւն կատարելու պարագաներուն (երբ կը բացակայի ամուսնալուծութեան մասին ամուսնական զոյգէն մէկուն համաձայնութիւնը, երբ ամուսնական զոյգէն մէկը, չնայած առարկութեան բացակայութեան, կը խուսափի ամուսնալուծութիւնը ՔԿԱԳ մարմիններուն մէջ կատարելէն, կամ երբ ամուսնական զոյգը կը ցանկան ամուսնութիւնը լուծել դատական կարգով փոխադարձ համաձայնութեամբ):

Ամուսնալուծութենէն ետք ի՞նչ կարգով կը լուծուի ազգանունի խնդիրը

Ամուսնութեան պետական գրանցման ժամանակ իր ազգանունը փոխած ամուսինը իրաւասու է ամուսնալուծութենէն ետք պահպանել այդ ազգանունը կամ իր ցանկութեամբ ամուսնալուծութեան պետական գրանցումէն յետոյ ստանալ իր մինչամուսնական ազգանունը:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան քաղաքացիական կացութեան գործերու գրանցման գործակալութիւն, ք.Երեւան, Վ. Սարգսեան 3/8, հեռ (010)59-41-61 կայքէջ www.moj.am:

8. Մահուան պետական գրանցման վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք են մահուան պետական գրանցման հիմքերը

1. բժշկական կազմակերպութեան կամ բժիշկի տուած՝ մահը հաստատող սահմանուած ձեւի փաստաթուղթը,

- անձի մահուան փաստի հաստատման կամ անձին մահացած ճանչնալու մասին դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճիռը:

Ո՞ր մարմինը կը կատարէ մահուան պետական գրանցումը

- մահացածի վերջին բնակութեան վայրի,
- մահը վրայ հասնելու վայրի,
- մահացածի դիակի յայտնաբերման կամ
- մահուան մասին փաստաթուղթ տուած կազմակերպութեան գտնուելու վայրի ԲԿԱԳ մարմինը:

Երեւան քաղաքին մէջ մահուան գրանցումը կը կատարուի ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան ԲԿԱԳ գործակալութեան Երեւանի յատուկ սպասարկման տարածքային բաժինին մէջ (հասցէ ք. Երեւան, Էրեբունի փ. 6/1, հեռ (+374 10 43-98-16)

Ինչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են մահուան պետական գրանցման համար

Մահուան պետական գրանցման պէտք է ներկայացուին

- դիմում
- բժշկական կազմակերպութեան կամ բժիշկի տուած՝ մահը հաստատող սահմանուած ձեւի փաստաթուղթը,
- դատարանի՝ օրինական ուժի մէջ մտած վճիռը, եթէ անձի մահուան փաստը հաստատուած է, կամ անձը մահացած ճանչցուած է դատական կարգով:

Մահացածի անձը հաստատող փաստաթուղթը չյանձնելը արգելք չի հանդիսանար մահը գրանցելու համար:

Ինչ ժամկէտի մէջ կը կատարուի մահուան պետական գրանցումը

Մահուան գրանցումը կը կատարուի ԲԿԱԳ մարմին դիմումը ներկայացնելու օրը:

Որքա՞ն կը կազմէ պետական տուրքի դրոյքաչափը

Մահուան պետական գրանցման համար պետական տուրք չի գանձուիր:

9. Զինուորական ծառայութեան վերաբերեալ հարցեր

Ինչ է զինուորական ծառայութիւնը

Զինուորական ծառայութիւնը զինուած ուժերու եւ այլ զօրքերու մէջ պետական ծառայութեան յատուկ տեսակ է: Կայ զինուորական ծառայութեան երկու տեսակ ժամկէտային եւ պահեստագորային:

Ի՞նչ է ժամկէտային զինուորական ծառայութիւնը

Ժամկէտային զինուորական ծառայութիւնը բաղկացած է պարտադիր եւ պայմանագրային զինուորական ծառայութենէ:

- Պարտադիր զինուորական ծառայութիւն կը համարուի զինուած ուժեր եւ այլ զօրքեր զօրակոչուած շարքային ու սպայական կազմերու, ինչպէս նաեւ ռազմաուսումնական հաստատութիւններու մէջ ուսանողներու զինուորական ծառայութիւնը: Զինուորական ծառայութիւնը շարքային կազմի համար 24 ամիս է, իսկ պահեստագորի սպաներու համար 2-3 տարի:

2. Պայմանագրային զինուորական ծառայություն կը համարուի կամաւոր հիմունքներով զինուորական ծառայությունը, որ սպայական եւ ենթասպայական կազմի համար 3-5 տարի է, իսկ շարքային կազմի համար 2-3 տարի:
«Զինուորական ծառայություն անցնելու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 4

Երկքաղաքացիութեան պարագային քաղաքացին արդեօ՞ք կը համարուի զինապարտ

ՀՀ քաղաքացիութիւն ընդունած այլ պետութեան քաղաքացին կ'ազատի պարտադիր զինուորական ծառայութենէն, եթէ մինչեւ ՀՀ քաղաքացիութիւն ընդունիլը ոչ պակաս, քան 12 ամիս ծառայած է այլ պետութեան զինուած ուժերու կամ այլ պետութեան մէջ ոչ պակաս, քան 18 ամիս անցած է այլընտրանքային զինուորական ծառայութիւն: Այլ պետութեան քաղաքացիութիւն ընդունած ՀՀ քաղաքացին չազատուի պարտադիր զինուորական ծառայութենէն, անկախ այն հանգամանքէն՝ ծառայած է ան այլ պետութեան մէջ, թէ ոչ:

Երկքաղաքացին չազատուի զօրահաւաքէն եւ վարժական հաւաքէն:
«Զինապարտութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 3

Որ՞ն է ՀՀ-ի մէջ զինապարտութեան տարիքը

Զինապարտութեան տարիքը ՀՀ-ի մէջ 18-27 տարեկանն է:
«Զինապարտութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 11

Որո՞նք կրնան ազատիլ պարտադիր զինուորական ծառայութենէն

Պարտադիր զինուորական ծառայութենէն կ'ազատին՝

1. Հանրապետական զօրակոչային յանձնաժողովին կողմէ առողջական վիճակի պատճառով զինծառայութեան համար (զինծառայողներու գրանցման ցուցակէն հանելու ձեւով) ոչ պիտանի ճանչցուած քաղաքացին՝ հանուելով զինուորական հաշուառումէն, կամ խաղաղ պայմաններու մէջ զինուորական ծառայութեան համար ոչ պիտանի ճանչցուած քաղաքացին՝ հաշուառելով պահեստագօրի մէջ,
2. այն քաղաքացին, որուն հայրը (մայրը) կամ հարազատ եղբայրը (քոյրը) զոհուած (մահացած) է ՀՀ պաշտպանութեան կամ զինուած ուժերու եւ այլ զօրքերու մէջ ծառայողական պարտականութիւններ կատարելու ժամանակ, եւ ան այդ ընտանիքի միակ արու զաւակն է,
3. քաղաքացիները, որոնք կ'ազատին ծառայութենէն առանձնայատուկ հանգամանքներով՝ ՀՀ կառավարութեան որոշմամբ,
4. մինչեւ ՀՀ քաղաքացիութիւն ընդունիլը օտարերկրեայ պետութիւններու զինուած ուժերու մէջ պարտադիր զինուորական ծառայութիւն անցած քաղաքացին,
5. գիտական աստիճան (գիտութեան թեկնածու կամ գիտութեան դոկտոր) ունեցող քաղաքացին, եթէ ան կը զբաղի մասնագիտական, գիտական կամ մանկավարժական գործունէութեամբ:

«Զինապարտութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 12

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել. ՀՀ պաշտպանութեան նախարարութիւն, հասցէ ք.Երեւան, Բագրեւանդի 5, հեռ՝ (010) 294699

10. Սոցիալական իրաւունքներու վերաբերող հարցեր

10.1. Կրթութեան իրաւունքի վերաբերեալ հարցեր

Ո՞վ ունի ՀՀ-ի մէջ կրթութեան իրաւունք, եւ ո՞րն է դպրոց յաճախելու տարիքը ՀՀ-ի մէջ իւրաքանչիւր ոք ունի կրթութեան իրաւունք: Հիմնական ընդհանուր կրթութիւնը պարտադիր է բոլոր երեխաներուն համար:

Միջնակարգ կրթութիւնը պետական ուսումնական հաստատութիւններուն մէջ անվճար է: Իւրաքանչիւր քաղաքացի ունի մրցութային հիմունքներով անվճար պետական բարձրագոյն եւ այլ մասնագիտական կրթական հաստատութիւններու մէջ կրթութիւն ստանալու իրաւունք:

ՀՀ-ի մէջ ընդհանուր կրթութիւնը կը սկսի վեց տարեկանէն եւ կ'իրականացուի եռաստիճան միջնակարգ հանրակրթական դպրոցի մէջ՝ 12 տարի ընդհանուր տեւողութեամբ՝ հետեւեալ յաջորդական աստիճաններով.

1. տարրական դպրոց (1-4-րդ դասարաններ),
2. միջին դպրոց (5-9-րդ դասարաններ),
3. աւագ դպրոց (10-12-րդ դասարաններ):

Ինչ փաստաթուղթեր կը ներկայացուին հանրակրթական դպրոց ընդունուելու համար

1. դիմում,
2. 2 լուսանկար,
3. երեխայի ծննդեան վկայականի պատճէնը,
4. տեղեկանք երեխայի առողջութեան մասին (սպասարկող բժշկական հիմնարկէն),
5. դպրոցէ դպրոց աշակերտի փոխադրման թերթիկը՝ հաստատուած տուեալ դպրոցի տնօրէնին կողմէ (առաջինէն բարձր դասարաններ ընդունուելու համար),
6. աշակերտի անձնական գործը՝ հաստատուած տուեալ դպրոցի տնօրէնին կողմէ (առաջինէն բարձր դասարաններ ընդունուելու համար):

Եթէ Ձեր մօտ առկայ չէ այս փաստաթուղթերէն որեւէ մէկը, ապա կը խնդրենք դիմել Երեւանի քաղաքապետարանի (մարզերուն մէջ մարզապետարաններու) երեխաներու իրաւունքներու պաշտպանութեան բաժիններ կամ սոյն ձեռնարկի յաւելուած 2- ին մէջ թուարկուած կազմակերպութիւններ խորհրդատուութեան համար: Պետական հանրակրթական դպրոցներու առաջինէն չորրորդ դասարաններու աշակերտներուն պետութիւնը պետական պիտճէի միջոցներու հաշուին անվճար կ'ապահովէ տարրական ընդհանուր կրթական ծրագիրներով նախատեսուած դասագիրքերով:

« Կրթութեան մասին» ՀՀ օրէնք ՀՕ-297 յօդուած 6 մաս 4

Ինչպիսի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններ կան ՀՀ-ի մէջ

- համալսարան,
- ինստիտիտ,
- ակադեմիա,
- երաժշտանոց:

Ինչպիսի՞ որակաւորման աստիճաններ կան ՀՀ-ի մէջ

- պաքալար,
- վկայուած մասնագէտ,
- մագիստրոս:

ՀՀ համալսարաններու քննութիւններու իրականացման համար որքա՞ն գումար կը վճարուի

Քննութիւններու կազմակերպման եւ իրականացման նպատակով իւրաքանչիւր քննութեան համար դիմորդը կը վճարէ 1500 դրամ: Անկախ քննութեան մասնակցութենէն եւ արդիւնքէն վճարած գումարը չի վերադարձուիր:

Որո՞նք կ'ազատին ՀՀ համալսարանի քննութիւններ յանձնելու համար վճարէն

- պարտադիր զինուորական ծառայութենէն զօրացրուածները,
- 1-ին ու 2-րդ խումբերու եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկութենէն հաշմանդամները,
- ՀՀ պաշտպանութեան ժամանակ զոհուած (մահացած) զինծառայողներու երեխաները,
- ժամկետային զինուորական ծառայութեան պարտականութիւնները կատարելուն հաշմանդամ դարձած քաղաքացիները,
- առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչեւ 23 տարեկան անձիք:

Ին՞չ արտօնութիւններ կան ՀՀ համալսարաններ ընդունուող սուրիահայ դիմորդներուն համար

Իւրաքանչիւր տարի սփիւռքահայ դիմորդները կրնան դիմել ՀՀ համալսարաններու որեւէ բաժանմունքի նախապատրաստական բաժին: Այդ նպատակով անոնք պէտք է յուլիս 1-էն մինչեւ հոկտեմբեր 31 ինկած ժամանակահատուածին փաստաթուղթեր ներկայացնեն ՀՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութիւն կամ օտարերկրեայ պետութիւններու մէջ գործող ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններ հայոց լեզուն եւ մասնագիտական առարկաները ուսումնասիրելու նպատակով եւ տարեվերջին, քննութիւնները բարեյաջող յանձնելով, շարունակել իր ուսումը, կամ անցնիլ հարցազրոյց ընդունելութեան համար նախատեսուած առարկաներէն եւ բաւարար գիտելիքներու առկայութեան պարագային անմիջապէս ընդունուիլ համապատասխան բաժանմունքի 1-ին կարգ:

Ին՞չ փաստաթուղթեր պէտք է ներկայացնէք

1. դիմում ՀՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարի անունով, որուն մէջ պէտք է նշուած ըլլայ ընտրած համալսարանը եւ մասնագիտութիւնը,
2. անձնագիրի պատճէնը,
3. ծննդեան վկայականի պատճէնը հայերէն (ռուսերէն) թարգմանութեամբ եւ նոտարի կողմէ հաստատուած,
4. կրթութեան վկայականի պատճէնը հայերէն (ռուսերէն) թարգմանութեամբ եւ նոտարի կողմէ հաստատուած նշելով ուսումնասիրած առարկաները եւ յանձնած քննութիւնները,
5. տեղեկանք ընդհանուր առողջական վիճակի մասին,
6. տեղեկանք ՁԻԱՀ-ի (AIDS) վերաբերեալ,
7. լուսանկար (4x5 սմ չափի 6 հատ):

Հնարաւոր է արդեօք ՀՀ համալսարաններ սուրիահայ դիմորդներու ընդունելութիւնը անվճար հիմունքներով

Ինչպէս բոլոր սփիւոքահայերը, այնպէս ալ սուրիահայ դիմորդը կրնայ ընդունուիլ պետական պատուէրով (անվճար)՝

- եթէ ընդունելութեան քննութիւններուն բարձր միաւորներ հաւաքէ,
- եթէ ընդունելութեան յանձնաժողովը օտարերկրեայ քաղաքացիներու ընդունելութեան կարգի ծիրէն ներս պետական պատուէրի բաշխում կատարէ:

Սփիւոքահայերուն պետութեան կողմէ ուսանողական նպաստներու ձեւով ուսման վարձի լրիւ փոխհատուցմամբ (անվճար) առկայ ուսուցմամբ պաքալարիատի կրթական ծրագիրով ընդունելութեան տեղերու բաշխման ժամանակ նախապատուութիւնը կը տրուի սփիւոքի համար առաջնային համարուող հայագիտական, մանկավարժական եւ արուեստի բնագաւառի մասնագիտութիւններուն: Սփիւոքահայերուն պետութեան կողմէ տրամադրուող ուսանողական նպաստներու ձեւով ուսման վարձի լրիւ փոխհատուցմամբ (անվճար) առկայ ուսուցմամբ պաքալարի կրթական ծրագիրով ընդունելութեան տեղերու բաշխումը կ'իրականացնէ նախարարութիւնը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան կրթութեան եւ գիտութեան նախարարի հրամանով ստեղծուող յանձնաժողովին կողմէ:

Սփիւոքահայերուն պետութեան կողմէ ուսանողական նպաստներու ձեւով ուսման վարձի լրիւ փոխհատուցմամբ (անվճար) առկայ ուսուցմամբ պաքալարիատի կրթական ծրագիրով ընդունելութեան տեղերու բաշխման ժամանակ նախապատուութիւնը կը տրուի սփիւոքի համար առաջնային բարձրագոյն ուսումնական հաստատութեան մէջ եւ տուեալ մասնագիտութեան գիծով ուսումնառութեան ամբողջ ժամանակահատուածին համար:

Հնարաւոր է արդեօք սուրիահայ ուսանողներու ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում

2012 թուականէն սկսած իւրաքանչիւր տարի սուրիահայ ուսանողներու ուսման վարձի փոխհատուցման համար ֆինանսական միջոցներ կը յատկացուին Հայաստանի Հանրապետութեան պետական պիւտճէէն, ինչպէս նաեւ ֆինանսական օգնութիւն կը տրամադրէ «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութիւնը, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութիւնը:

Այսպէս, 2016թ. հոկտեմբեր 27-ի N 1188-Ն որոշմամբ սուրիահայ ուսանողներու 2016-2017 թուականներու ուսումնական տարուան ուսման վարձերու մասնակի փոխհատուցման համար պետական պիւտճէէն յատկացուած է 20.000.000 ՀՀ դրամ, իսկ մնացած մասը տրամադրած են «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութիւնը եւ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութիւնը:

Ինչ է նպատակային ուսուցումը

Նպատակային ուսուցում՝ մասնագիտական կրթական ծրագիրներով պետութեան համար առաջնային եւ կարեւորութիւն ներկայացնող բնագաւառները, ինչպէս նաեւ ՀՀ տարածաշրջանները, ներառեալ սահմանամերձ եւ բարձրլեռնային բնակավայրերը, համապատասխան որակաւորմամբ մասնագէտներով ապահովելու նպատակով իրականացուող ուսուցումն է:

Որո՞նք կրնան դիմել նպատակային ուսուցման համար.

Նպատակային ուսուցման համար կրնան դիմել ՀՀ քաղաքացիները, որոնց համար պետությունը կ'երաշխաւորէ պետական ուսումնական հաստատութիւններուն մէջ մրցութային կարգով անվճար նախնական (արհեստագործական), միջին, բարձրագոյն եւ յետհալսարանական մասնագիտական կրթութիւն ստանալու իրաւունք:

Նպատակային ուսուցմամբ ընդունուած ուսանողի հետ կնքուած պայմանագիրին մէջ պարտադիր կ'ամրագրուի հետեւեալ պայմանը. ուսանողը աւարտելէ ետք առնուազն 3 տարի ժամկետով ՀՀ կառավարութեան սահմանած կարգով կը գործուողուի աշխատելու ուղեգրող կազմակերպութեան նախատեսած վայրերուն մէջ: Այս պայմանը չկատարելու պարագային շրջանաւարտը ՀՀ կառավարութեան սահմանած կարգով եւ ժամկետներու մէջ պարտաւոր է փոխհատուցել ուսումնառութեան տարիներուն համար ՀՀ պետական պիտոճէն տրամադրուած ուսանողական նպաստի ձեռով ուսման վճարի լրիւ փոխհատուցման չափի եւ պետական կրթաթոշակի չափի հանրագումարի կրկնապատիկը:

Յաւելլալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութիւն, հասցէ ք. Երեւան, Վ. Սարգսեան 3 Կառավարական տուն 2, հեռ (010) 52-06-32, թէժ գիծ (010) 52-73-43:

10.2 Աշխատանքի ընտրութեան վերաբերեալ հարցեր

ՀՀ-ի մէջ իւրաքանչիւր ոք ունի աշխատանքի ազատ ընտրութեան իրաւունք:

Աշխատանքային իրաւունքներ ունենալու եւ պարտականութիւններ կրելու ունակութիւնը հաւասարապէս կը ճանչցուի ՀՀ բոլոր քաղաքացիներուն համար: Օտարերկրեայ քաղաքացիները, քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք ՀՀ-ի մէջ ունին այնպիսի աշխատանքի իրաւունք, ինչպիսին ՀՀ քաղաքացիները:

Ինչ է «Զբաղուածութեան պետական ծառայութիւն» գործակալութիւնը

Ատիկա ՀՀ աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարարութեան առանձնացուած ստորաբաժանում է, որուն խնդիրն է անվճար կազմակերպել.

- աշխատանքի տեղաւորում,
- մասնագիտական ուսուցման դասընթացներ,
- աշխատանքի տօնավաճառ:

Ո՞վ կրնայ դիմել զբաղուածութեան պետական ծառայութիւն, եւ ի՞նչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են հաշուառուելու համար

Իւրաքանչիւր աշխատանք փնտռող անձ՝ ներկայացնելով

1. անձնագիրը կամ անձը հաստատող այլ փաստաթուղթ,
2. հանրային ծառայութիւններու համարանիշը կամ այն չունենալու մասին տեղեկանք,
3. կրթութիւն ունեցողները՝ կրթութեան մասին փաստաթուղթ:

Ինչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են զբաղուածութեան պետական ծառայութեան մէջ հաշուառուած անձին գործազուրկի կարգավիճակ տրամադրելու համար

1. տեղեկանք կենսաթոշակ չստանալու մասին (հասարակական ծառայության տարածքային մարմնէն),
2. ապահովագրական փորձը հաստատող փաստաթուղթ,
3. զինուորական գրքոյկ (զինուորական ծառայութիւն անցած անձիք),
4. կրթութեան մասին փաստաթուղթ (կրթութիւն ունեցողները),
5. տեղեկանք փաստացի բնակութեան վայրի մասին (համատիրութենէն),
6. տեղեկանք՝ պարտադիր հասարակական ապահովագրութեան վճարումներու կատարման կամ աշխատավարձ ստանալու ժամկետներու մասին,
7. տեղեկանք աշխատանք փնտռող անձի անուամբ գիւղատնտեսական նշանակութեան հողի սեփականութեան կամ վարձակալութեան իրաւունքի բացակայութեան մասին (անշարժ գոյքի գոյքագրման պետական կոմիտէն):

Աշխատանք փնտռող անձին տարածքային կեդրոնին կողմէ գործազուրկի կարգավիճակ կը տրուի, եթէ ապահովուած են հետեւեալ պայմանները՝

1. չէ լրացած անոր տարիքային կենսաթոշակի իրաւունք տուող տարիքը՝ 63 տարին.
2. ուէ՛ գործատուի մօտ վարձու աշխատանքային գործունէութեամբ զբաղուած չէ.
3. քաղաքացիաիրաւական պայմանագիրով ծառայութիւններ չէ մատուցած կամ աշխատանքներ չէ կատարած.
4. զբաղուած չէ անհատ ձեռնարկատիրական եւ նոտարի գործունէութեամբ.
5. Արտօնագրային վճարողի գործունէութեամբ զբաղուած չէ.
6. չի գտնուիր ժամկետային պարտադիր զինուորական ծառայութեան մէջ.
7. ուսումնական հաստատութիւններուն, մասնագիտական ուսուցման դասընթացներուն եւ ուսուցման այլ ձեւերու մէջ առկայ ուսուցման մէջ ընդգրկուած չէ,
8. պատրաստակամ է անցնելու յարմար աշխատանքի,
9. որպէս աշխատանք փնտռող հաշուառուած է տարածքային կեդրոնին մէջ:

Գործազուրկի կարգավիճակը կը տրամադրուի անհրաժեշտ բոլոր փաստաթուղթերը ստանալէ յետոյ 5 աշխատանքային օրուան ընթացքին:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ աշխատանքի եւ հասարակական հարցերու նախարարութեան «Զբաղուածութեան պետական ծառայութիւն» գործակալութիւն, հասցէ՝ ք. Երեւան, Կ. Ուլէեցի 68, 5-րդ յարկ, հեռ(010) 280619, թէժ գիծ 0800-01020

Ինչպէ՞ս կը ծագին աշխատանքային յարաբերութիւնները

1. Աշխատողի եւ գործատուի միջեւ աշխատանքային յարաբերութիւնները կը ծագին գրաւոր աշխատանքային պայմանագիրի կնքմամբ
2. աշխատանքի ընդունման մասին անհատական իրաւական գործով

Ին՞չ բովանդակութիւն ունին վերոնշեալ փաստաթուղթերը

Աշխատանքի ընդունման մասին անհատական իրաւական գործին մէջ, աշխատանքային պայմանագիրին մէջ կը նշուին՝

1. անհատական իրաւական գործը ընդունելու, աշխատանքային պայմանագիրը կնքելու տարին, ամիսը, ամսաթիւր, վայրը,
2. աշխատողի անունը, ազգանունը, անոր ցանկութեամբ՝ նաեւ հայրանունը,

3. կազմակերպութեան անուանումը կամ ֆիզիքական անձ գործատուի անունը, ազգանունը, անոր ցանկութեամբ՝ նաեւ հայրանունը,
4. կառուցուածքային ստորաբաժանումը (ատոր առկայութեան պարագային),
5. աշխատանքը սկսելու տարին, ամիսը, ամսաթիւը,
6. պաշտօնի անուանումը եւ (կամ) աշխատանքային գործառոյթները,
7. հիմնական աշխատավարձի չափը եւ (կամ) այն որոշելու ձեւը,
8. աշխատողներուն սահմանուած կարգով տրուող յաւելումները, յաւելավճարները, լրավճարները եւ այլն,
9. անհատական իրաւական գործի կամ աշխատանքային պայմանագիրի գործողութեան ժամկէտը (անհրաժեշտութեան պարագային),
10. փորձաշրջան սահմանելու պարագային՝ փորձաշրջանի տեւողութիւնը եւ պայմանները,
11. աշխատաժամանակի կարգի աշխատաժամանակի սովորական տեւողութիւն կամ ոչ լրի աշխատաժամանակ կամ աշխատաժամանակի կրճատ տեւողութիւն կամ աշխատաժամանակի գումարային հաշուարկ,
12. ամէնամեայ արձակուրդի տեսակը (նուագագոյն, լրացուցիչ, երկարացուած) եւ տեւողութիւնը,
13. իրաւական գործը ստորագրող անձի պաշտօնը, անունը, ազգանունը:

Ինչ փաստաթուղթեր կը պահանջուին աշխատանքի ընդունման համար

Աշխատանքի ընդունման համար անհրաժեշտ է գործատուին ներկայացնել հետեւեալ փաստաթուղթերը

1. անձը հաստատող փաստաթուղթ,
2. հասարակական ապահովութեան քարտ կամ հասարակական ապահովութեան քարտ չունենալու մասին տեղեկանք կամ հանրային ծառայութեան համարանիշ կամ հանրային ծառայութեան համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանք,
3. կրթութեան կամ անհրաժեշտ որակաւորման մասին վկայական, եթէ աշխատանքային օրէնսդրութեան համապատասխան՝ աշխատանքը կապուած է որոշակի կրթութեան կամ մասնագիտական պատրաստուածութեան հետ,
4. տեղեկանք առողջական վիճակի մասին (առողջապարտութեան գրքոյկ), եթէ աշխատանքային պայմանագիրը կը կնքուի այնպիսի աշխատանքներու համար, որոնք կը պահանջեն սկզբնական եւ պարբերական բժշկական զննութիւն, ինչպէս նաեւ մինչեւ տասնութ տարեկան քաղաքացիներու հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքելու ժամանակ: Այդպիսի աշխատանքներու ցանկը եւ տեղեկանքի (առողջապարտութեան գրքոյկի) ձեւը կը սահմանէ ՀՀ կառավարութիւնը,
5. ծնողքէն մէկուն, որդեգրողի կամ հոգաբարձուի կամ խնամակալի գրաւոր համաձայնութիւնը, եթէ աշխատանքի կ'ընդունուի մինչեւ տասնվեց տարեկան անչափահաս քաղաքացին,
6. օրէնքով կամ այլ օրինաչափական իրաւական գործերով սահմանուած այլ փաստաթուղթեր:

Աշխատանքի ընդունուելուն կ'արգիլուի պահանջել այնպիսի փաստաթուղթեր, որոնք նախատեսուած չեն օրէնքով կամ այլ օրինաչափական իրաւական գործերով:

10.3 Բժշկական օգնութեան վերաբերեալ հարցեր

Ո՞վ ունի բժշկական օգնության իրաւունք ՀՀ-ի մէջ

Իւրաքանչիւր ոք ունի օրէնքով սահմանուած եղանակներով բժշկական օգնութիւն եւ սպասարկում ստանալու իրաւունք:

Իւրաքանչիւր ոք, ներառեալ օտարերկրացին, ունի անվճար հիմնական բժշկական ծառայութիւններ ստանալու իրաւունք: Ատոնց ցանկը եւ մատուցման կարգը կը սահմանուին Առողջապահութեան նախարարի 18.11.13թ. N 71-ն հրամանով, որ կը կարգաւորէ 18 տարեկան եւ բարձր տարիքի բնակչութեան խումբերուն պետութեան կողմէ երաշխաւորուած անվճար բժշկական օգնութեան եւ սպասարկման ծիրէն ներս հիւանդանոցային բժշկական օգնութեան եւ սպասարկման տրամադրման հետ կապուած յարաբերութիւնները:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ առողջապահութեան նախարարութիւն, հասցէ

ք. Երեւան, Հանրապետութեան հրապարակ, Կառավարական տուն 3, հեռ.՝ (010) 54-40-27, (010) 54-40-28, թէժ գիծ՝ (010)52-88-72:

10.4 Նպաստներու վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք իրաւունք ունին ստանալու պետական նպաստներ

1. ՀՀ քաղաքացիները,
2. ՀՀ-ի մէջ բնակող եւ բնակութեան իրաւունք (կացութեան կարգավիճակ) ունեցող օտարերկրեայ քաղաքացիները,
3. ՀՀ-ի մէջ բնակող քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք,
4. ՀՀ-ի մէջ փախստականի կարգավիճակ ունեցող անձիք:
«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած2

Որո՞նք են պետական նպաստներու տեսակները

1. ընտանեկան նպաստ.
2. Ընկերային նպաստ.
3. հրատապ օգնութիւն.
4. երեխայի ծննդեան միանուագ նպաստ.
5. մինչեւ երկու տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ.
6. ժամանակաւոր անաշխատունակութեան նպաստ.
7. մայրութեան նպաստ.
8. ծերութեան նպաստ.
9. հաշմանդամութեան նպաստ.
10. կերակրողը կորսնցնելու պարագային նպաստ.
11. թաղման նպաստ:
«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 5

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ ընտանեկան նպաստէն

Ընտանեկան նպաստ ստանալու իրաւունք ունի ընտանիքներու անապահովութեան գնահատման համակարգին մէջ հաշուառուած, 30.00 -է բարձր անապահովութեան միաւոր ունեցող,
մինչեւ 18 տարեկան անդամ ունեցող ընտանիքը: Ընտանեկան նպաստի ամսական հիմնական չափը կը կազմէ 18000 ՀՀ դրամ:

*«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 13,
ՀՀ կառավարութեան 2017թ. յունուար 26-ի N37-Ն որոշում*

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ հասարակական նպաստէն

Հասարակական նպաստ ստանալու իրաւունք ունի ընտանիքներու անապահովութեան գնահատման համակարգին մէջ հաշուառուած, 30.00-է բարձր անապահովութեան միաւոր ունեցող, մինչեւ 18 տարեկան անդամ չունեցող ընտանիքը: Հասարակական նպաստի ամսական չափը կը կազմէ 18000 ՀՀ դրամ:

*«Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 16,
ՀՀ կառավարութեան 2017թ. յունուարի 26-ի N 37-Ն որոշում*

Ո՞վ ունի հրատապ օգնութիւն ստանալու իրաւունք

Միանուագ հրատապ օգնութեան իրաւունք ունի այն ընտանիքը, որ դիմելու ամսուայ դրութեամբ ունի ընտանեկան նպաստի իրաւունք

1. ընտանիքին մէջ երեխայի ծննդեան պարագային.
2. ընտանիքին մէջ երեխայի առաջին դասարան ընդունուելու պարագային.
3. ընտանիքի անդամի մահուան պարագային:

Եռամսեակային հրատապ օգնութիւն կը տրամադրուի անյետաձգելի լուծում պահանջող կեանքի դժուարին իրավիճակի մէջ:

«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 18

Որո՞նք են հրատապ օգնութեան չափերը

Միանուագ հրատապ օգնութեան չափերն են՝

1. երեխայի ծննդեան պարագային՝ 50000 դրամ,
2. երեխայի՝ առաջին դասարան ընդունուելու պարագային, 25000 դրամ,
3. ընտանիքի անդամի մահուան պարագային՝ 50000 դրամ.

Եռամսեակային հրատապ օգնութեան ամսական չափը 18000 դրամ է:

ՀՀ կառավարութեան 2017թ. յունուար 26-ի N37-Ն որոշում

Որո՞նք են երեխայի ծննդեան միանուագ նպաստի չափերը

Երեխայի ծննդեան միանուագ նպաստի չափը 1-ին եւ 2-րդ երեխաներուն համար կը կազմէ 50.000 ՀՀ դրամ, ընտանիքին մէջ ծնած 3-րդ եւ 4-րդ երեխաներուն համար՝ 1.000.000 ՀՀ դրամ, իսկ 5-րդ եւ իւրաքանչիւր յաջորդ երեխայի համար՝ 1.500.000 ՀՀ դրամ:

Երրորդ եւ յաջորդ երեխաներուն միանուագ նպաստ վճարելու համար նոր ծնած երեխայի անունով կը բացուի պետական աջակցութեան հաշիւ, որուն կը փոխանցուի նպաստին մէկ մասը: Պետական աջակցութեան հաշուին 3-րդ եւ 4-րդ երեխաներուն համար կը

փոխանցումի 500.000 ՀՀ դրամ, իսկ 5-րդ եւ իւրաքանչիւր յաջորդ երեխայի համար՝ 1.000.000 ՀՀ դրամ:

Հաշուետերը իրաւունք ունի առանց սահմանափակումներու տնօրինելու ընտանեկան դրամագլուխը 18 տարին լրանալէ ետք: Մինչեւ երեխայի 18 տարին լրանալը այդ հաշիւը կը տնօրինէ երեխային հետ նոյն բնակութեան վայրին մէջ բնակող (հաշուառուած) օրինական ներկայացուցիչը (ծնողը, խնամակալը, որդեգրողը) բացառապէս Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան սահմանած պայմաններով եւ կարգով անկանխիկ վճարումներ կատարելու նպատակով:

ՀՀ կառավարութեան 2014թ. մարտ 6-ի N275-ն որոշում

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ մինչեւ երկու տարեկան երեխայի խնամքի նպաստէն

Մինչեւ երկու տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ ստանալու իրաւունք ունի երկու ծնողներէն մէկը կամ միակ ծնողը կամ որդեգրողը կամ խնամակալը, որ կը գտնուի երեխայի խնամքի արձակուրդի մէջ ՀՀ աշխատանքային օրէնսգիրքին համապատասխան՝ մինչեւ երեխայի երկու տարեկանը լրանալը: Մինչեւ 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստի ամսական չափը կը կազմէ 18000 ՀՀ դրամ:

«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած23,

ՀՀ կառավարութեան 2017թ. յունուարի 26-ի N37-Ն որոշում

Որո՞նք են ժամանակաւոր անաշխատունակութեան նպաստի տեսակները

Ժամանակաւոր անաշխատունակութեան նպաստի միջոցով մասնակիօրէն կը փոխհատուցուի վարձու աշխատող եւ ինքնուրոյնաբար իրեն աշխատանքով ապահոված անձանց ժամանակաւոր անաշխատունակութեան հետեւանքով կորսնցուցած աշխատավարձը (եկամուտը), որ անձը կը ստանար կամ կրնար ստանալ:

Ժամանակաւոր անաշխատունակութեան նպաստի տեսակներն են՝

1. հիւանդութեան (վնասուածքի) պատճառով տրուող նպաստ,
2. Յարադրման (պրոթեզաւորում) պատճառով տրուող նպաստ,
3. առողջարանային բուժման անհրաժեշտութեան պատճառով տրուող նպաստ,
4. ընտանիքի անդամի հիւանդութեան (վնասուածքի) պատճառով տրուող նպաստ:

«Ժամանակաւոր անաշխատունակութեան եւ մայրութեան նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնք, յօդուած 3

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ մայրութեան նպաստէն

Մայրութեան նպաստի միջոցով Հայաստանի Հանրապետութեան աշխատանքային օրէնսգիրքով սահմանուած՝ յղութեան եւ ծննդաբերութեան արձակուրդի (արձակուրդի իրաւունք ունենալու) ժամանակահատուածին մասնակիօրէն կամ ամբողջութեամբ կը փոխհատուցուի վարձու աշխատող եւ ինքնուրոյնաբար իրեն աշխատանքով ապահոված անձանց յղութեան եւ ծննդաբերութեան պատճառով յառաջացած ժամանակաւոր անաշխատունակութեան հետեւանքով կորսնցուցած աշխատավարձը (եկամուտը), որ անձը կը ստանար կամ կրնար ստանալ:

«Ժամանակաւոր անաշխատունակութեան եւ մայրութեան նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնք, յօդուած3

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ ծերութեան նպաստէն

Ծերութեան նպաստի իրաւունք ունի կենսաթոշակ ստանալու իրաւունք չունեցող անձը 65 տարին լրանալու պարագային: Ծերութեան նպաստի իրաւունք ունեցող անձը նպաստ նշանակուելու համար կրնայ դիմել որեւէ ժամանակ՝ իր հայեցողութեամբ: Ծերութեան նպաստը կը նշանակուի ցմահ: Ծերութեան նպաստի չափը կը կազմէ 16000 ՀՀ դրամ:

*«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած29,
ՀՀ կառավարութեան 2013թ. դեկտեմբեր 26-ի N1489-Ն որոշում*

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ հաշմանդամութեան նպաստէն

Հաշմանդամութեան նպաստ կը նշանակուի ծերութեան կենսաթոշակ ստանալու իրաւունք չունեցող հաշմանդամին, ինչպէս նաեւ հաշմանդամ երեխայ ճանչցուած անձին: Հաշմանդամութեան նպաստը կը սահմանուի հաշմանդամութեան ամբողջ ժամանակահատուածին համար:

Որո՞նք են հաշմանդամութեան նպաստի չափերը

Հաշմանդամութեան հասարակական նպաստի ամսական չափերն են.

- առաջին խումբի հաշմանդամի համար՝ 21500 դրամ,
- երկրորդ խումբի հաշմանդամի համար՝ 19000 դրամ,
- երրորդ խումբի հաշմանդամի համար՝ 16000 դրամ:

ՀՀ կառավարութեան 2013թ. դեկտեմբեր 26-ի N1489-Ն որոշում

Ո՞վ ունի կերակրողը կորսնցնելու պարագային նպաստ ստանալու իրաւունք

Կերակրողը կորսնցնելու պարագային նպաստի իրաւունք ունի մահացած կերակրողի՝ կենսաթոշակ ստանալու իրաւունք չունեցող՝

1. 18 տարին չլրացած երեխան՝ մինչեւ 18 տարին լրանալը.
2. առկայ ցերեկային ուսուցմամբ ուսանող զաւակը՝ մինչեւ 23 տարին լրանալը.
3. ամուսինը կամ խնամակալ ճանչցուած անձը՝ եթէ ան զբաղուած է մահացած կերակրողի 14 տարին չլրացած՝ նպաստի իրաւունք ունեցող երեխայի խնամքով, երեխայի հետ հաշուառուած է նոյն բնակութեան վայրին մէջ (հասցէին) եւ չաշխատիր:

Կերակրողը կորսնցնելու պարագային նպաստի չափը 16000 ՀՀ դրամ է:

*«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 31,
ՀՀ կառավարութեան 2013թ. դեկտեմբեր 26-ի N1489-Ն որոշում*

Ո՞վ կրնայ օգտուիլ թաղման նպաստէն

Նպաստառուի մահուան կամ հաշմանդամութեան նպաստի իրաւունք ունեցող անձի հաշմանդամութեան վերափորձաքննութեան ժամկետը լրանալէ ետք՝ երեք ամսուան ընթացքին, վերափորձաքննութեան չներկայանալու եւ անոր մահանալու պարագային յուղարկաւորութիւնը կատարած անձին կը նշանակուի եւ կը վճարուի թաղման նպաստ: Թաղման նպաստի չափը 200.000 ՀՀ դրամ է:

*«Պետական նպաստներու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 35,
ՀՀ կառավարութեան 2013թ. դեկտեմբեր 26-ի N1489-Ն որոշում*

10.5 Հաշմանդամության վերաբերեալ հարցեր

Արդեօք Սուրիոյ մէջ նախապէս ստացուած հաշմանդամության սահմանումը կը ճանցո՞ւի ՀՀ-ի մէջ

Ելլելով այն փաստէն, որ տարբեր պետութիւններու մէջ հաշմանդամության խումբը տարբեր ձեւով կը սահմանուի, Սուրիոյ քաղաքացիին պէտք է ՀՀ-ի մէջ հաշմանդամության կարգ տրուի:

Ին՞չ անհրաժեշտ է հաշմանդամության 1-ին, 2-րդ, 3-րդ խումբ ստանալու համար

1. Շրջիկ բուժարանի (ամբուլատոր) բուժման արդիւնքով ստանալ հիւանդութեան պատմութեան թերթիկ (նաեւ կը կոչուի *էպիկրիզ*):
2. Դիմել փաստացի բնակութեան վայրի համաբուժարան /Պոլիկլինիկա դիմելու համար պէտք է հաշուառուած ըլլաք Ձեր բնակութեան վայրին մէջ:/ եւ ստանալ բժշկական-հասարակական փորձաքննութեան ուղեգիր (հաշուառում չունեցող անձիք կրնան ենթարկուիլ բժշկական-հասարակական փորձաքննութեան՝ ներկայացնելով տեղեկանք փաստացի բնակութեան վայրէն): Ուղեգիրին մէջ պէտք է նշուած ըլլայ հիւանդութեան ախտորոշման, բուժման արդիւնքներու եւ մարմնի-համակարգի աշխատանքի խանգարման աստիճանի մասին մանրամասն տեղեկութիւն:
3. Համաբուժարանէն ստացուած ուղեգրի հիման վրայ պէտք է դիմէք փաստացի բնակութեան վայրը սպասարկող բժշկական-հասարակական փորձաքննութիւն իրականացնող յանձնաժողովին:
4. Փորձաքննութեան ժամանակ յանձնաժողովի անդամները կ'իրականացնեն անձի գնումը, կը ձեւակերպեն փորձաքննական ախտորոշումը եւ կը գնահատեն անոր կենսագործունէութեան սահմանափակումներու աստիճանը: Արդիւնքները քննարկելէ յետոյ յանձնաժողովը կ'ընդունի փորձաքննական որոշում եւ, անձի անաշխատունակութեան չափի աստիճանէն կախուած, կ'որոշուի հաշմանդամութեան խումբը:

Ին՞չ ժամկէտով անձին կը սահմանուի հաշմանդամութիւն

1-ին խումբի հաշմանդամութիւնը - երկու տարի ժամկէտով,

2-րդ եւ 3-րդ խումբերու հաշմանդամութիւնը - մէկ տարի ժամկէտով,

«Հաշմանդամ երեխայ» կարգավիճակը - երկու տարի ժամկէտով կամ մինչեւ 18 տ.:

Որո՞նք են հաշմանդամութեան խումբ ստանալու հիմքերը

Հաշմանդամութեան խումբ ստանալու պատճառ կրնան ըլլալ՝

1. մանկութենէն հիւանդութիւն,
2. ընդհանուր հիւանդութիւն (բնածին, ձեռքբերովի),
3. աշխատանքային խեղում կամ վնասուածք,
4. մասնագիտական հիւանդութիւն (մասնագիտական գործունէութեան հետեւանքով յառաջացած),
5. բնական, տեխնածին եւ այլ աղէտներ, ինչպէս նաեւ ատոնց վերացման աշխատանքներու ժամանակ ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,

6. Չեռնոպիլի ԱԷԿ-ի վթարի եւ այլ ճառագայթային աղետներու վերացման աշխատանքներու ժամանակ ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,
7. Հայրենական մեծ պատերազմի եւ այլ պետութիւններու մէջ մարտական գործողութիւններու ժամանակ ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,
8. ՀՀ պաշտպանութեան ժամանակ ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,
9. զինուորական ծառայութեան ժամանակ ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,
10. զինուորական պարտականութիւնները կատարելուն ստացած հիւանդութիւն, խեղում կամ վնասուածք,
11. օրէնսդրութեամբ նախատեսուած այլ դէպքեր:

«ՀՀ-ի մէջ հաշմանդամներու հասարակական պաշտպանութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Ինչ արտօնութիւններ ունին հաշմանդամները

- Բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններու ընդունելութեան քննութիւնները դրական գնահատականներով յանձնած 1-ին եւ 2-րդ խումբերու հաշմանդամները եւ հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող անձիք կ'ընդունուին պետական բարձրագոյն կամ միջնակարգ-մասնագիտական ուսումնական հաստատութիւններու անվճար համակարգ՝ վճարովի համակարգի համար առնուազն անցումային միաւորներ հաւաքելու պարագային:
- Պետական բարձրագոյն կամ միջնակարգ-մասնագիտական ուսումնական հաստատութիւններ ընդունուած 1-ին եւ 2-րդ խումբի հաշմանդամներու եւ հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող անձանց ուսուցման ծախսերը կը կատարուին պետական պիտճէի միջոցներու հաշուին: Ցերեկային ուսուցման հաշմանդամներուն, հերթական քննութիւնները եւ ստուգարքները դրական գնահատականներով յանձնելու պարագային, կը վճարուի կրթաթոշակ՝ անկախ ստացուող նպաստէն կամ թոշակէն:

«ՀՀ-ի մէջ հաշմանդամներու հասարակական պաշտպանութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 14

- 1-ին եւ 2-րդ խումբի հաշմանդամներու համար կը սահմանուի աշխատաժամերու կրճատուած տեւողութիւն՝ շաբաթական 36 ժամէն ոչ աւելի:
- Աշխատանքի ընդունուելուն հաշմանդամներու համար փորձաշրջան չի սահմանուիր: Աշխատողներու թիւի կամ հաստիքներու կրճատման ժամանակ աշխատանքի հաւասար արտադրողականութեան եւ նոյն որակաւորման պարագային հաշմանդամները կ'օգտուին աշխատանքի մէջ մնալու առաւելութենէն:

«ՀՀ-ի մէջ հաշմանդամներու հասարակական պաշտպանութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 19

- Հենաշարժական գործիքի խանգարումներով հաշմանդամներուն կը տրուի բնակութեան վայրին մօտ մեքենայի տնակ կառուցելու իրաւունք:

«ՀՀ-ի մէջ հաշմանդամներու հասարակական պաշտպանութեան մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 32

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարարութիւն, հասցէ՝ ք. Երեւան, Հանրապետութեան հրապարակ, Կառավարական

տուն 3, հեռ. (010) 52-08-30: Կրնաք դիմել նաև մարզպետարաններու մէջ հասարակական պաշտպանութեան բաժիններու կամ համայնքի հասարակական ծառայութիւններու տարածաշրջանային կեդրոններ, եթէ ասոնք առկայ են Ձեր համայնքին մէջ (ճշդէք առկայութիւնը Աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարարութենէն)

10.6 Հանրային ծառայութիւններու համարանիշի վերաբերեալ հարցեր

Ինչ է հանրային ծառայութիւններու համարանիշը

Այն իւրաքանչիւր ՀՀ քաղաքացի, ՀՀ-ի մէջ օրինական կարգով բնակող օտարերկրեայ քաղաքացի, ՀՀ-ի մէջ մշտապէս բնակող քաղաքացիութիւն չունեցող անձին եւ փախստականին յատկացուող թուային տաս նիշերու համակցութիւն է: Այն կը տրուի նախապէս տրամադրուող հասարակական ապահովութեան քարտի փոխարէն: Հանրային ծառայութիւններու համարանիշը կը ձեւաւորուի օրէնքով սահմանուած կարգով բնակչութեան պետական արձանագրութեան մէջ մուտքագրուած անձնական տուեալներու՝ սեռի, ծննդեան օրուայ, ամսուայ, տարեթիւի հիման վրայ, ինչպէս նաև կը ներառէ օժանդակ հերթական եռանիշ համար եւ ճշգրտող մէկ նիշ:

«Հանրային ծառայութիւններու համարանիշի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 2

Երբ անհրաժեշտ է հանրային ծառայութիւններու համարանիշը

1. քաղաքացիին աշխատավարձ եւ նման այլ եկամուտ վճարելու, հասարակական ապահովութեան պետական ծրագիրներով նախատեսուած կենսաթոշակ, նպաստ, հատուցում նշանակելու եւ վճարելու ժամանակ.
2. հարկեր, տուրքեր, պարտադիր վճարներ հաշուարկելու եւ վճարելու ժամանակ.
3. դրամատնային հաշիւ բանալու ժամանակ.
4. պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու, պետական եւ համայնքային ենթակայութեան կազմակերպութիւններու տեղեկատուական հիմքերը վարելու ժամանակ.
5. օրէնքով նախատեսուած այլ պարագաներու մէջ:

«Հանրային ծառայութիւններու համարանիշի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 3

Այն պարագաներուն, երբ անձը հրաժարած է ձեռք բերել հանրային ծառայութիւններու համարանիշ, այդ հրաժարումը չի կրնար որեւէ իրաւունքի սահմանափակման հիմք հանդիսանալ կամ խոչընդոտել անձի իրաւունքներու իրականացման: Հանրային ծառայութիւններու համարանիշ ձեռք բերելէ հրաժարելու պարագային Դուք պետք է տարածքային անձնագրային ծառայութենէն ստանաք հանրային ծառայութիւններու համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանք:

«Հանրային ծառայութիւններու համարանիշի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Ինչպե՞ս ստանալ հանրային ծառայություններու համարանիշ

Հանրային ծառայություններու համարանիշ ստանալու համար անհրաժեշտ է դիմել ՀՀ ոստիկանության անձնագրային եւ վիզաներու վարչություն կամ քաղաքացիի բնակչության վայրի տարածքային անձնագրային ծառայություն: Համարանիշը Կը տրամադրուի անվճար:

11. Մշտական բնակչության հասցեին մեջ հաշուառուելու վերաբերեալ հարցեր

Ինչպե՞ս գրանցուիլ մշտական բնակչության հասցեի մեջ

ՀՀ բնակիչը բնակչության պետական արձանագրության մեջ հաշուառուելու համար իր մշտական բնակչության վայրի (կացարանի) հասցեն կը տրամադրէ իր բնակչության անձնագրային բաժին ներկայացնելով սահմանուած ձեւի դիմում, անձը հաստատող եւ տուեալ վայրին մեջ բնակելու իրաւունքը հաւաստող փաստաթուղթեր:

ՀՀ քաղաքացի չհանդիսացող անձիք կը ներկայացնեն նաեւ ՀՀ տարածքին մեջ իրենց բնակչության իրաւունքը (կացութեան կարգավիճակը, ապաստան հայցողի կամ փախստականի կարգավիճակը) հաւաստող փաստաթուղթ: Անձը հաստատող փաստաթուղթի հետ միասին օտարերկրացիները կը ներկայացնեն նաեւ փաստաթուղթի նոտարական կարգով վաւերացուած պատճէնը կամ համապատասխան մարմնին կողմէ տրուած նօթագրութիւնը:

Եթէ չհաշուառուած կամ բնակչության վայրը փոխելու կապակցութեամբ հաշուառուող անձը չի կրնար ներկայացնել տուեալ տարածքին մեջ բնակելու իր իրաւունքը հաւաստող փաստաթուղթ (օրինակ կը վարձակալէ տուեալ գոյքը), ապա անձի՝ դիմումին մեջ նշուած հասցեին մեջ բնակելու փաստը կը ստուգուի ոստիկանության կողմէ, դիմումը ստանալէ յետոյ ոչ ուշ, քան 5 աշխատանքային օրուան ընթացքին: Դիմումին մեջ նշուած հասցեին մեջ անձի բնակելու փաստը ստուգելէ յետոյ նոյն աշխատանքային օրը, բայց ոչ ուշ քան յաջորդ աշխատանքային օրուայ ժամը 10:00-ը, ոստիկանության կողմէ բնակչության վայրի անձնագրային ծառայութիւն կ'ուղարկուի փաստացի բնակելու փաստը հաւաստող կամ հերքող տեղեկանք:

Տուեալ անձանց հաշուառումը կ'իրականացուի փաստացի բնակելու փաստը հաւաստող տեղեկանքը անձնագրային ծառայութիւն ստացուելէ յետոյ 3 աշխատանքային օրուան ընթացքին: Նման հաշուառում չի պահանջեր այն տան սեփականատիրոջ համաձայնութիւնը, ուր Դուք կը բնակիք: Փաստացի բնակելու փաստը հերքող տեղեկանք ստանալէ յետոյ 3 աշխատանքային օրուան ընթացքին անձնագրային ծառայութիւնը գրաւոր կը մերժէ դիմումատուին:

Հաշուառումը չառաջացնէր բնակելի տարածութեան սեփականութեան, ինչպէս նաեւ օգտագործման իրաւունք:

ՀՀ կառավարութեան 2005թ. յուլիս 14-ի N1231-Ն որոշում

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել. ՀՀ անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւն, հասցէ ք.Երեւան, Դաւթաշէն, 4-րդ թաղամաս, 17/10շէնք, թէժ գիծ (010) 37-02-64:

12. Վարորդական վկայական ստանալու վերաբերեալ հարցեր

Կրնա՞մ օգտագործել իմ սուրիական վարորդական վկայականս Հայաստանի մեջ

Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութենէն Հայաստանի Հանրապետութիւն եկած ազգութեամբ հայ քաղաքացիներուն Սուրիոյ մէջ տրուած վարորդական վկայականները չեն համապատասխաներ 1968 թուականի նոյեմբեր 8-ի «Ճանապարհ-

հային երթուղիների մասին» պայմանագրության, որուն հետևանքով ստոնք գործածելի չեն համարուի Հայաստանի տարածքէն ներս: Ատոնց փոխանակումը նոյնպէս արգիւտած է:

Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութեան ազգութեամբ հայ քաղաքացիներուն Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութեան ազգային վարորդական վկայականներու հիման վրայ, առաջին անգամ դիմելու պարագային առանց որակաւորման քննութիւններ յանձնելու կը յատկացուի ՀՀ ազգային վարորդական վկայականներ մէկ տարուան ժամկետով: ՀՀ ազգային վարորդական վկայական կը տրամադրուի նոտարական կարգով թարգմանուած սուրիական վարորդական վկայականի հիման վրայ: ՀՀ ազգային վկայական ստանալու համար պէտք է ներկայացուի նաեւ անձնագիր, գրանցման հասցէի բացակայութեան պարագային՝ բնակելու վայրէն տեղեկանք:

ՀՀ ազգային վարորդական վկայական կրնայ յատկացուիլ միայն մէկ անգամ, մէկ տարուան ժամկետով: Ժամկետը լրանալէ ետք անհրաժեշտ է յանձնել որակաւորման քննութիւն: Որակաւորման քննութիւնները բացասական յանձնելու պարագային առանց որակաւորման քննութիւններ յանձնելու յատկացուած ՀՀ ազգային վարորդական վկայականները կը համարուին ուժը կորսնցուցած

ՀՀ կառավարութեան որոշում 2016թ. ապրիլ 15-ի N389-Ն

Ինչ քննութիւններ պէտք է յանձնել վարորդական իրաւունքի համար

1. տեսական,
2. գործնական:

Տեսական եւ գործնական քննութիւնները կարելի է յանձնել բազմաթիւ անգամներ, իրաքանչիւր անգամ վճարելով սահմանուած վճարները: Տեսական քննութեան դրական արդիւնքը կը պահպանուի 1 տարի, որուն ընթացքին կարելի է գործնական քննութիւն յանձնել: Գործնական քննութիւնը բացասական ստանալու պարագային անհրաժեշտութիւն չկայ տեսական քննութիւնը կրկին յանձնելու:

Ինչ վճարներ սահմանուած են քննութիւններուն համար

Տեսականի համար 3.000 ՀՀ դրամ,

Գործնականի համար 13.000 ՀՀ դրամ,

Վարորդական իրաւունքի վկայականի համար սահմանուած է վճար 12.000 ՀՀ դրամի չափով:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել Երեւանի հաշուառման քննական բաժին, հասցէ՝ Երեւան, Գաջեգործներու 76 հասցէով, հեռ. (010) 43-03-91, կամ այցելել հետեւեալ կայքը [www. varord.am](http://www.varord.am):

13. Անուան փոփոխման վերաբերեալ հարցեր

Տասնվեց եւ աւելի տարեկան անձը իրաւունք ունի սահմանուած կարգով փոխելու իր անունը: Սա կը ներառէ անունը, հայրանունը եւ ազգանունը: Տասնվեցէն մինչեւ տասնութ տարեկան անձը իր անուան փոխումը կը կատարէ ծնողներու, որդեգրողներու կամ խնամակալի (հոգաբարձուի) գրաւոր համաձայնութեան առկայութեան պարագային,

իսկ նման համաձայնության բացակայության պարագային՝ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճիռի հիման վրայ, բացառությամբ մինչև անոր՝ օրենքով սահմանուած կարգով լրի գործունակ ճանչուելու պարագաներուն:

Ո՞ր մարմինը կը կատարէ անուան փոխման պետական գրանցումը

Անուան փոխման պետական գրանցումը կը կատարուի մշտական բնակութեան կամ ծնունդի պետական գրանցման վայրի ՔԿԱԳ մարմնին մէջ՝ ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան համաձայնութեամբ:

«Քաղաքացիական կացութեան գործերու մասին» ՀՀ օրենքի յօդուած 59

Ինչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են անուան փոխման պետական գրանցման համար

1. դիմողի անձը հաստատող փաստաթուղթը,
2. անունը փոխել ցանկացող անձի ծննդեան վկայականը, եթէ ատոր մէջ պիտի կատարուին փոփոխութիւններ,
3. դիմողի ամուսնութեան վկայականը, եթէ դիմողը ամուսնացած է,
4. ամուսնալուծութեան վկայականը, եթէ դիմողը կը ցանկայ վերականգնել իր մինչամուսնական ազգանունը,
5. դիմողի անչափահաս երեխաներէն իւրաքանչիւրի ծննդեան վկայականը,
6. 16-18 տարեկան անձանց պարագային անձի ծնողներու կամ օրինական ներկայացուցիչներու համաձայնութիւնը անուան փոխման մասին,
7. զօրամասէն (զինուորական կառավարման մարմինէն) ծառայութեան մասին տեղեկանք զինծառայողներու պարագային,
8. լուսանկար 2 հատ 3 x 4 սմ չափի,
9. անհրաժեշտ այլ փաստաթուղթեր:

«Քաղաքացիական կացութեան գործերու մասին» ՀՀ օրենքի յօդուած 59

ՀՀ կառավարութեան 2005թ յունիս 23-ի N941-Ն որոշում

Անուան փոխման մասին դիմումը ՔԿԱԳ-ի տարածքային մարմնին կողմէ քննութեան կ'առնուի դիմումը տալու օրուրնէ երկամսեայ ժամկետով:

Անուան փոխման գրանցման մերժումը կրնայ բողոքարկուիլ դատական կարգով:

Ե՞րբ հնարաւոր է մինչև 16 տարեկան երեխաներու անուան փոփոխումը

Մինչև 16 տարեկան երեխաներու անուան, հայրանուան եւ ազգանուան գրանցում կատարել կը թոյլատրուի հետեւեալ յարգելի պատճառներէն որեւէ մէկուն առկայութեան պարագային

1. անուան, ազգանուան անբարեհնչունութեան,
2. անուան կամ ազգանուան արտասանութեան դժուարութեան,
3. ծնողներու համաձայնութեամբ միւս ծնողի ազգանուն կրելու ցանկութիւն,
4. եթէ ծնունդ գրանցելուն երեխային ազգանունը կամ անունը տրուած է առանց ծնողներու ցանկութիւնը հաշուի առնելու,
5. եթէ երեխան փաստացի կը կրէ իր ծննդեան գրանցման մէջ նշուած անունէն տարբերուող անուն ելլելով երեխայի լուսագոյն շահերէն,

6. Եթե ծնունդի գրանցման մեջ նշուած է երեխայի թերի անունը (փաղաքշական, կրճատ, փոքրացնող):

ՀՀ կառավարութեան 2005թ յունիս 23-ի N941-Ն որոշում

Եր՞բ հնարաւոր է 16 տարեկանէն բարձր անձանց անուան փոփոխումը

16 տարեկանէն բարձր անձանց անուան, հայրանուան եւ ազգանուան փոխման գրանցում կատարել կը թոյլատրուի հետեւեալ յարգելի պատճառներէն որեւէ մէկուն առկայութեան պարագային

1. անուան, հայրանուան, ազգանուան անբարեհնչունութեան,
2. անուան, հայրանուան, ազգանուան արտասանութեան դժուարութեան,
3. ամուլի ցանկութեամբ մէկ ընդհանուր ազգանուն կրելու,
4. մինչամուսնական ազգանունը կրելու ցանկութեան,
5. երեխաներուն հետ միասին ընդհանուր ազգանուն կրելու ցանկութեան, եթէ ամուսինը մահացած է, իսկ դիմողը եղած է մինչամուսնական ազգանունով,
6. դիմողի՝ իրեն դաստիարակած անձի անունով հայրանուն եւ ազգանուն կրելու ցանկութեան,
7. դիմողի ազգութեան համապատասխան ազգանուն եւ անուն կրելու ցանկութեան,
8. դիմողի տոհմական ազգանունը կրելու ցանկութեան:
9. Եթէ անձը փաստացի կը կրէ իր ծննդեան գրանցման մեջ նշուած անունէն տարբերող անուն:

ՀՀ կառավարութեան 2005թ յունիս 23-ի N 941-Ն որոշում

Որքա՞ն կը կազմէ անուան փոփոխման գրանցման վճարը

Անուան, հայրանուան, ազգանուան փոխման համար կը գանձուի վճար 5000 դրամ: Եթէ անձը կը ցանկայ մինչեւ սահմանուած երկամսեայ ժամկետը ստանալ ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան անուան, հայրանուան, ազգանուան փոխման վերաբերեալ եզրակացութիւնը, ապա անձը պէտք է կատարէ հետեւեալ վճարումները.

- երեք աշխատանքային օրուայ ընթացքին՝ 50000 դրամ,
- հինգ աշխատանքային օրուայ ընթացքին՝ 30000 դրամ,
- տաս աշխատանքային օրուայ ընթացքին՝ 20000 դրամ:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ արդարադատութեան նախարարութիւն, հասցէ ք.Երեւան, Վ Սարգսեան 3/8, հեռ (010) 59-41-61 կայքէջ www.moj.am

14. Ընտրելու իրաւունքի վերաբերեալ հարցեր

ՀՀ-ի մէջ ո՞վ ունի ընտրելու իրաւունք

1. Ազգային ժողովի ընտրութիւններու ժամանակ ընտրելու իրաւունք ունին ընտրութեան օրը (այսուհետ՝ քուէարկութեան օրը) 18 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիները:
2. Տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ընտրութիւններու ժամանակ ընտրելու իրաւունք ունին քուէարկութեան օրը 18 տարին լրացած ընտրութիւն իրականացնող համայնքի բնակչութեան արձանագրութեան մէջ՝

- 1) մինչև քուէարկութեան օրը առնուազն 6 ամսուայ հաշուառում ունեցող Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիները.
- 2) մինչև քուէարկութեան օրը առնուազն վեց ամսուայ հաշուառում չունեցող Հայաստանի Հանրապետութեան այն քաղաքացիները, որոնք համայնքին մէջ հաշուառուած են պարտադիր ժամկէտային զինուորական ծառայութենէն զօրացրուելու կամ ազատագրկման ձեռով պատիժը կրելէ ազատուելու հանգամանքներով պայմանաւորուած.
- 3) մինչև քուէարկութեան օրը առնուազն մէկ տարուայ հաշուառում ունեցող Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք (այսուհետ՝ քաղաքացիութիւն չունեցող ընտրող):
- 4) Տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ընտրութիւններու ժամանակ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներու համար սահմանուած իրաւունքներն ու պարտականութիւնները կը տարածուին նաեւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ընտրութիւններու ժամանակ ընտրելու իրաւունք ունեցող անձանց վրայ:

ՀՀ ընտրական օրէնսգիրք (Մահմանադրական օրէնքի) յօդուած 2

Որո՞նք չունին ընտրելու իրաւունք

Ընտրելու իրաւունք չունին դատարանի օրինական ուժի մէջ մտած վճիռով անգործունակ ճանչցուած, ինչպէս նաեւ դիտաւորութեամբ կատարուած ծանր եւ առանձնապէս ծանր յանցանքներու համար օրինական ուժի մէջ մտած դատավճիռով դատապարտուած եւ պատիժը կրող անձիք:

ՀՀ ընտրական օրէնսգիրք (Մահմանադրական օրէնքի) յօդուած 2, մաս 4

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ կեդրոնական ընտրական յանձնաժողով, հասցէ ք. Երեւան, Գեորգ Բոչարի փող., 21 ա շէնք, հեռ՝ (010) 54-35-23

15. Մաքսային օրէնսդրութեան վերաբերեալ հարցեր

Ինչը՞ կը համարուի ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանոց ֆիզիքական անձանց անձնական գոյք

- անձի անձնական գործածութեան համար օգտագործուած իրերը,
- անձնական օգտագործման մէկ ինքնաշարժ,
- տնային օգտագործուած գոյքը:

Ատոնք պէտք չէ ունենան գործարանային փաթեթաւորում ու պիտակաւորում եւ ֆիզիքական անձին կողմէ պէտք է ձեռք բերուած ըլլան նախքան ՀՀ ժամանելը:

ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանոց ֆիզիքական անձանց անձնական օգտագործման գոյք ֆիզիքական անձի անձնական գործածութեան օգտագործուած իրերը, անձնական օգտագործման մէկ ինքնաշարժ եւ տնային օգտագործուած գոյքը, որոնք չունին գործարանային փաթեթաւորում ու պիտակաւորում եւ ֆիզիքական անձին կողմէ ձեռք բերուած են նախքան ՀՀ ժամանելը: Աւելին, անձնական օգտագործման ինքնաշարժը պէտք

է նախքան ՀՀ ներմուծուիլը վերջին անգամ հաշուառումէն հանուելէ առաջ առնուազն 6 ամիս հաշուառուած ըլլայ ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանոց ֆիզիքական անձի անունով այն երկրին մէջ, ուր ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանոց անձը վերջին անգամ մշտապէս բնակած է նախքան

Ֆիզիքական անձի ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանելու օրը:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 5 յօդուած

Ինչ արտօնութիւն սահմանուած է ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող ֆիզիքական անձանց համար

ՀՀ մշտական բնակութեան համար ժամանող ֆիզիքական անձիք, ներառեալ հարկադիր տեղահանուածները կամ փախստականները, կրնան առանց մաքսային վճարներու (բացառութեամբ մաքսավճարի) վճարման ներմուծել իրենց անձնական օգտագործման գոյքը:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 249 յօդուած 11-րդ մաս

Ինչ արտօնութիւն սահմանուած է հարկադիր տեղահանուածներու կամ փախստականներու համար, անկախ Հայաստանի Հանրապետութիւն մշտական բնակութեան նպատակով ժամանելու հանգամանքէն

Հարկադիր տեղահանուածները կամ փախստականները, անկախ Հայաստանի Հանրապետութիւն մշտական բնակութեան նպատակով ժամանելու հանգամանքէն, կրնան մաքսատուրքի արտօնութեամբ Հայաստանի Հանրապետութիւն ներմուծել իրենց անձնական օգտագործման գոյքը, եթէ մաքսային մարմիններ կը ներկայացնեն համապատասխան կարգավիճակը հաստատող Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան լիազօր մարմնի տրամադրած փաստաթուղթը:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 249 յօդուած 22-րդ մաս

Ինչ է մաքսավճարը

Մաքսավճար մաքսային օրէնքով սահմանուած կարգով եւ չափով գանձուող, պետական պիտճէին մէջ հաշուառուող պարտադիր վճար է:

Ի՞նչը կը համարուի ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող ֆիզիքական անձանց անձնական գոյք եւ առոնց բնաիրային չափերը

Հայաստանի Հանրապետութիւն ժամանող ֆիզիքական անձանց անձնական օգտագործման իրերու բնաիրային չափերը կը սահմանէ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը, մասնաւորապէս.

1. կենցաղային եւ անձնական օգտագործման օգտագործուած սարքեր՝ իւրաքանչիւր տեսակէն 3 հատ.
2. օգտագործուած կահոյք՝ իւրաքանչիւր տեսակէն մէկ լրակազմ.
3. անձնական օգտագործման մէկ ինքնաշարժ.
4. անձնական գործածութեան օգտագործուած իրեր եւ այլ տնային օգտագործուած գոյք առանց քանակային սահմանափակումներու:

Աւելին, անձնական օգտագործման ինքնաշարժը պէտք է վերջին անգամ հաշուառումէն հանուած ըլլայ այն երկրին մէջ, ուր ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող անձը վերջին անգամ մշտապէս բնակած է նախքան ՀՀ որպէս մշտական բնակիչ հաշուառուիլը:

ՀՀ կառավարութեան 2015 թուականի թիւ 1312-Ն որոշում

Ին՝չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են անձնական գոյքը մաքսային արտոնութիւններով ներմուծելու համար

ՀՀ մշտական բնակութեան համար ժամանող ֆիզիքական անձը անձնական օգտագործման գոյքը արտոնութեամբ ներմուծելու համար վերադաս մաքսային մարմին կը ներկայացնէ դիմում, որուն մէջ կը նշէ տեղեկութիւններ տեղափոխուող ապրանքներու անուանման, քաշի եւ քանակի վերաբերեալ, կցելով հետեւեալ փաստաթուղթերը

- 1) ՀՀ քաղաքացիի անձնագիրի պատճէնը կամ նոյնականացման քարտի պատճէնը, կամ ՀՀ կառավարութեան լիազօր մարմնի տրամադրած ՀՀ-ի մէջ մշտական բնակութեան իրաւունքը հաւաստող այլ փաստաթուղթ.
- 2) մինչեւ ՀՀ ժամանումը օտարերկրեայ պետութեան մէջ քաղաքացիի մշտական բնակութեան փաստը հաւաստող փաստաթուղթ՝ օտարերկրեայ անձնագրի կամ կացութեան քարտի պատճէնը, կամ օտարերկրեայ պետութեան տրամադրած մշտական բնակութեան փաստի վերաբերեալ այլ փաստաթուղթ՝ միջազգային վաւերացմամբ (ապոստիլ) կամ օտարերկրեայ պետութեան մէջ ՀՀ հիւպատոսութեան վաւերացմամբ.
- 3) օտարերկրեայ պետութեան լիազօր մարմնի տրամադրած ինքնաշարժի եւ (կամ) կցորդի սեփականութեան փաստը հաւաստող փաստաթուղթի պատճէնը.
- 4) «Մաքսային միութեան մաքսային օրէնսգիրքի մասին» 2009 թուականի նոյեմբեր 27-ին ստորագրուած պայմանագիրի անբաժանելի մասը համարուող Մաքսային միութեան մաքսային օրէնսգիրքի 49-րդ գույլի դրոյթներով սահմանուած ֆիզիքական անձանց կողմէ ապրանքներու յայտարարագրման ժամանակ պահանջուող փաստաթուղթերը.
- 5) անձնական օգտագործման ինքնաշարժ ներմուծելու պարագային ինքնաշարժի հաշուառման (գրանցման) փաստաթուղթը, որմով կը հիմնաւորուի, որ այն նախքան ՀՀ ներմուծուիլը վերջին անգամ հաշուառումէն հանուելէն առաջ առնուազն վեց ամիս հաշուառուած եղած է ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող ֆիզիքական անձի անունով այն երկրին մէջ, ուր ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող անձը վերջին անգամ մշտապէս բնակած է նախքան ՀՀ-ի մէջ որպէս մշտական բնակիչ հաշուառուիլը:

ՀՀ կառավարութեան 2015 թուականի թիւ 1461 որոշում

Որո՞նք կը համարուին Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքէն դուրս մշտապէս բնակած անձ

Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքէն դուրս մշտապէս բնակած կը համարուի այն անձը, որ դիտարկուող ժամանակահատուածի իւրաքանչիւր օրացուցային տարուան ընթացքին ընդհանուր առմամբ բնակած է Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքէն դուրս 184 օր եւ աւելի:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 249 յօդուած 14-րդ մաս

Ո՞վ կը համարուի ՀՀ-ի մէջ մշտապէս բնակող անձ

ՀՀ տարածքին մէջ մշտապէս բնակած կը համարուի այն անձը, որ դիտարկուող ժամանակահատուածի իւրաքանչիւր օրացուցային տարուան ընթացքին ընդհանուր առմամբ գտնուած է ՀՀ տարածքին մէջ 181 օր եւ աւելի: Հայաստանի Հանրապետութիւն մշտական բնակութեան ժամանելուն Հայաստանի Հանրապետութեան հաշուառում

ունեցող ֆիզիքական անձանց համար Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակութեան ժամանման օր կը համարուի Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակութեան նպատակով ժամանելու օրուան յաջորդող 180 օրուան ընթացքին մաքսային մարմին գրաւոր դիմելու օրը:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 249 յօդուած 15-րդ եւ 19-րդ մասեր

Որքա՞ն ժամանակահատուածի մէջ կրնայ ներմուծուիլ անձնական օգտագործման գոյքը

ՀՀ մշտական բնակութեան ժամանող ֆիզիքական անձանց, ներառեալ հարկադիր տեղահանուածներու կամ փախստականներու, անձնական օգտագործման գոյքը կրնայ ներմուծուիլ մշտական բնակութեան նպատակով ՀՀ ժամանման օրուրնէ ոչ ուշ, քան 18 ամսուան ընթացքին:

«Մաքսային կարգաւորման մասին» ՀՀ օրէնքի 249 յօդուած 11-րդ եւ 17-րդ մաս

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ պետական եկամուտներու կոմիտէ, հասցէ՝ ք. Երեւան, Մովսէս Խորենացիի 7 հեռ. (060) 54-46-57, թէժ գիծ 06054-44-44

16. Ձեռնարկատիրական գործունէութեամբ զբաղելու վերաբերեալ հարցեր

Կա՞ն, արդեօք, սուրիահայերուն տրամադրուող վարկային արտօնութիւններ

Փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրութեան զարգացման ազգային կեդրոնը (ՓՄՁ ԶԱԿ) ՄԱԿ-ի փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարի Հայաստանեան գրասենեակի (ՄԱԿ ՓԳՀ) հովանաւորութեամբ 2013թ. մարտ ամիսէն նախաձեռնած է «Սուրիահայերու համար սկսնակ գործարարութեան դասընթացներ»-ու անվճար ծրագիր, որուն նպատակն է օգնել սուրիահայերուն իրականացնելու իրենց գործարար գաղափարները:

«Աջակցութիւն սուրիահայերուն» ծրագիր

2012 թուականի նոյեմբերէն Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ-ը նախաձեռնած է «Աջակցութիւն սուրիահայերուն» ծրագիրը, որուն ծիրէն ներս պարբերաբար կը կազմակերպուին դասընթացներ սեփական գործ հիմնել փափաքող սուրիահայերու համար՝ Հայաստանի մէջ ձեռնարկատիրական գործունէութեան ծաւալման առանձնայատկութիւններու, գործող հարկային, մաքսային օրէնսդրութիւններու եւ այլ ուղղութիւններով, B2B հանդիպումներ Հայաստանի տարբեր ոլորտներու մէջ գործող գործարարներու հետ, տեղեկատուական բնոյթի հանդիպումներ արտադրութիւններու, ազատ տնտեսական գօտիներու մէջ եւ այլուր ելլելով մասնակիցներու ցանկութիւններէն, տեղեկատուութեան եւ խորհրդատուութեան տրամադրում Հայաստանի մէջ ձեռնարկատիրական գործունէութիւն իրականացնելուն յառաջացող խնդիրներու վերաբերեալ:

Ստեղծուած է սուրիահայերու տուեալներու հիմնապաշար, որ պարբերաբար կը համալրուի, եւ որուն հիման վրայ կը կատարուի կարիքներու բացայայտում եւ յստակեցում յետագայ աշխատանքը արդիւնաւէտ կազմակերպելու նպատակով: Սեփական գործ հիմնել փափաքող սուրիահայերու համար կ'իրականացուի սկսնակ գործարարներու աջակցութեան ծրագիր: Մասնակիցները կը ծանօթանան Հայաստանի մէջ ձեռնարկատիրական գործունէութիւն ծաւալելու պայմաններուն, ձեռք կը բերեն գործարար ծրագրաւորման համապատասխան գիտելիք եւ կազմակերպութեան

մասնագետներու օգնութեամբ կը կազմեն գործարար-ծրագիր արտօնեալ վարկ ստանալու նպատակով: Ծրագիրը շարունակական է ելլելով սուրիահայերու կարիքներէն:

Ո՞ր պարագային կը տրամադրուին վարկեր եւ ի՞նչ պայմաններով

Ծրագիրին մասնակցած եւ լաւագոյն գնահատականի արժանացած կենսունակ գործարար ծրագիրներու համար կը տրամադրուի վարկ հետեւեալ պայմաններով՝

- առաւելագոյնը 5 մլն դրամ,
- տարեկան տոկոսադրոյքը՝ 4%,
- մինչեւ 5 տարի մարման ժամկետով,
- Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ-ի կողմէ տրամադրուող երաշխաւորութիւն (100%) առանց գրաւի:

*Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ ՓՄՁ ԶԱԿ հասցէ *ք. Երեւան, Մհեր Մկրտչեան փող., 5այ շէնք, հեռ. (010) 58.32-61, ինչպէս նաեւ *ք. Երեւան, Կոմիտասի պող., 49/3 շէնք, 7-րդ յարկ, հեռ.՝ (010) 23-71-02 (106):***

Կայք <http://www.smednc.am/hy/>

Ինչպէ՞ս կրնայ անձը ՀՀ-ի մէջ զբաղիլ ձեռնարկատիրական գործունէութեամբ

- գրանցուելով որպէս անհատ ձեռնարկատէր,
- ստեղծելով առեւտրային իրաւաբանական անձ:

Ո՞վ է անհատ ձեռնարկատէրը (ԱՁ)

ԱՁ-ը այն անձն է, որ իրաւունք ունի առանց իրաւաբանական անձ կազմաւորելու, ինքնուրոյն, իր անունով եւ իր պատասխանատուութեամբ, իրականացնել գործունէութիւն, որուն հիմնական նպատակը գոյք օգտագործելով, ապրանքներ վաճառելով, աշխատանքներ կատարելով կամ ծառայութիւններ մատուցելով շահոյթ (եկամուտ) ստանալ:

Որո՞նք կրնան ըլլալ անհատ ձեռնարկատէրեր

- ՀՀ քաղաքացիները,
- Փախստականները,
- Օտարերկրեայ քաղաքացիները,
- Քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք:

«Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 1

Անհատ ձեռնարկատէրը ունի գոյք՝ սեփականութեան իրաւունքով, եւ իր պարտաւորութիւններուն համար պատասխանատու է այդ գոյքով:

Ան կրնայ իր անունով ձեռք բերել ու իրականացնել գոյքային եւ անձնական ոչ գոյքային իրաւունքներ, կրել պարտականութիւններ, դատարան ներկայանալ որպէս հայցուոր կամ պատասխանող:

«Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Անհատ ձեռնարկատէրը իր պարտաւորութիւններուն համար պատասխանատու է իրեն պատկանող գոյքով: Անհատ ձեռնարկատէր չհանդիսացող ֆիզիքական անձը կը կրէ պատասխանատուութիւն իր՝ որպէս անհատ ձեռնարկատէր, ստանձնած պարտաւորութիւններու կատարման համար:

Ին՞չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են որպէս ԱԶ հաշուառուելու համար

- 1) անձնագիրի պատճէնը (օտարերկրացիի պարագային անձնագիրի պատճէնը վաւերացուած եւ թարգմանուած նոտարի կողմէ
- 2) վճար 3000 ՀՀ դրամ:

Որպէս ԱԶ հնարաւոր է նաեւ գրանցուիլ ՀՀ Կառավարութեան էլեկտրոնային գրանցման միջոցով, հետեւեալ յղումով <https://www.e-register.am/>

Ին՞չ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են ԱԶ հաշուառումէն հանելու համար

- 1) դիմում,
- 2) անհատ ձեռնարկատիրոջ հաշուառման (գրանցման) վկայական:

Որո՞նք կը հանդիսանան առաւել կիրառուող առեւտրային իրաւաբանական անձի տեսակները.

- սահմանափակ պատասխանատուութեամբ ընկերութիւններ,
- բաժնետիրական ընկերութիւններ:

Ի՞նչ է սահմանափակ պատասխանատուութեամբ ընկերութիւնը

Մէկ կամ քանի մը անձի հիմնադրած ընկերութիւն է, որուն կանոնադրական դրամագլուխը բաժնուած է ընկերութեան կանոնադրութեամբ սահմանուած չափերով բաժնեմասերու:

Ընկերութիւնը որպէս սեփականութիւն ունի առանձնացուած գոյք եւ իր պարտաւորութիւններուն համար պատասխանատու է այդ գոյքով: Այն կրնայ իր անունով ձեռք բերել եւ իրականացնել գոյքային եւ անձնական ոչ գոյքային իրաւունքներ, կրել պարտականութիւններ եւ դատարան ներկայանալ որպէս հայցուոր կամ պատասխանող:

«Սահմանափակ պատասխանատուութեամբ ընկերութիւններու մասին» ՀՀ օրենքի յօդուած3

Ըներութիւնը իր պարտաւորութիւններուն համար պատասխանատու է իրեն պատկանող ամբողջ գոյքով: Ընկերութիւնը պատասխանատու չէ իր մասնակիցներու պարտաւորութիւններուն համար: Ընկերութեան մասնակիցները պատասխանատու չեն ընկերութեան պարտաւորութիւններուն համար եւ իրենց ներդրած աւանդներու արժէքի սահմաններուն մէջ կը կրեն ընկերութեան գործունէութեան հետ կապուած վնասներու պատասխանատուութիւնը:

«Սահմանափակ պատասխանատուութեամբ ընկերութիւններու մասին» ՀՀ օրենքի յօդուած5

Որո՞նք են բաժնետիրական ընկերութիւնները

- բաց բաժնետիրական ընկերութիւն,
- փակ բաժնետիրական ընկերութիւն,

որ պէտք է արտայայտուի Ընկերութեան կանոնադրութեան եւ ապրանքանիշի անուանման մէջ:

Ի՞նչ է Բաց Բաժնետիրական ընկերությունը

Ընկերությունը կը համարուի Բաց, եթե անոր բաժնետերերը իրաւունք ունին օտարել (վաճառել, նուիրել եւ այլն) իրենց պատկանող բաժնետոմսերը առանց միւս բաժնետերերու համաձայնութեան:

Բաց բաժնետիրական ընկերություններու բաժնետերերու թիւը չի սահմանափակուիր:

Ի՞նչ է փակ բաժնետիրական ընկերությունը

Ընկերությունը կը համարուի փակ, եթե ընկերութեան բաժնետոմսերը կը բաշխուին միայն անոր բաժնետերերու (ներառեալ՝ հիմնադիրներու) կամ նախապէս որոշուած այլ անձանց միջեւ:

Փակ ընկերությունը պէտք է ունենայ ոչ աւելի, քան 49 բաժնետեր: Եթե բաժնետերերու թիւը 49-էն աւելի դարձած է, ապա ընկերությունը մէկ տարուան ընթացքին պէտք է վերակազմաւորուի կամ համապատասխանաբար կրճատէ իր բաժնետերերու թիւը: Հակառակ պարագային այն ենթակայ է լուծարման դատական կարգով:

«Բաժնետիրական ընկերություններու մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 8

Ինչ փաստաթուղթեր անհրաժեշտ են առեւտրային իրաւաբանական անձանց սկզբնական գրանցման համար

ՍՊԸ-ի պարագային միայն հիմնադիրի (հիմնադիրներու) անձնագիրի (անձնագիրներու) պատճենները:

ՍՊԸ հնարաւոր է նաեւ գրանցել ՀՀ Կառավարութեան էլեկտրոնային գրանցման միջոցով, հետեւեալ յղումով <https://www.e-register.am/>

Բաց կամ փակ բաժնետիրական ընկերություն գրանցելու պարագային անհրաժեշտ է հետեւեալը

1. դիմում,
2. իրաւաբանական անձ հիմնադրելու մասին հիմնադիր ժողովի արձանագրութիւնը: Մէկ անձի կողմէ իրաւաբանական անձի հիմնադրման պարագային կը ներկայացուի հիմնադիրի գրաւոր որոշումը, գործադիր մարմնի ղեկավարի անձնագրի պատճենը:

Առեւտրային իրաւաբանական անձանց սկզբնական գրանցման համար վճարներ նախատեսուած չեն:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ իրաւաբանական անձանց պետական գրանցման գործակալութիւն, հասցէ ք.Երեւան, Կոմիտասի պող., 49/3 շէնք, հեռ (010) 20-14-45, (010) 20-14-49

Ի՞նչը կը համարուի ընտանեկան ձեռնարկատիրութիւն

Հարկային օրէնսդրութեան կիրառութեան իմաստով՝

1. ընտանեկան ձեռնարկատիրութիւն կը համարուի շահոյթ (եկամուտ) ստանալու նպատակով ընտանիքի մէկէ աւելի անդամներու կողմէ համատեղ իրականացուող ձեռնարկատիրական գործունէութիւնը.
2. ընտանիքի անդամներ կը համարուին ծնողը, ամուսինը, զաւակը, եղբայրը, քոյրը:
«Հարկերու մասին» ՀՀ օրէնքի 13.7 յօդուածի 1-ին կէտի 1, 2-րդ ենթակէտեր

Որո՞նք կը համարուին ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկաներ

Ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկաներ կը համարուին այն անձիք, որոնց կողմէ նախորդ օրացուցային տարուան ընթացքին գործունէութեան բոլոր տեսակներու մասով մատակարարուած ապրանքներու եւ մատուցուած ծառայութիւններու (կատարուած աշխատանքներու) իրացումէն հասոյթը առանց ԱԱՀ-ի, չէ գերազանցած 18.0 մլն դրամը: Ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկայ համարուելու պայմանը բարարարող անձը ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկայ կը համարուի իրաքանչիւր տարուայ յունուար 1-էն մինչեւ այդ տարուայ աւարտը (բացառութեամբ օրէնքով նախատեսուած՝ տարուան ընթացքին շրջանառութեան հարկ կամ ԱԱՀ վճարող համարուելու պարագաներու), եթէ մինչեւ այդ տարուան փետրուար 20-ը իր հաշուառման վայրի հարկային մարմին ներկայացուցած է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հաստատած ձեւով ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկայ համարուելու վերաբերեալ յայտարարութիւն եւ ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան մէջ ներգրաւուած անձանց՝ ընտանիքի անդամ ըլլալը հիմնաւորող համապատասխան փաստաթուղթեր:

Պետական գրանցման կամ որպէս անհատ ձեռնարկատէր հաշուառման օրուրնէ մինչեւ տուեալ տարուայ աւարտը (բացառութեամբ օրէնքով նախատեսուած՝ տարուան ընթացքին շրջանառութեան հարկ կամ ԱԱՀ վճարող համարուելու պարագաներու), եթէ նոր ստեղծուած (պետական գրանցում ստացած կամ որպէս անհատ ձեռնարկատէր հաշուառուած) անձը պետական գրանցման կամ որպէս անհատ ձեռնարկատէր հաշուառման օրուրնէ մինչեւ այդ օրուան յաջորդող 20-րդ օրը իր հաշուառման վայրի հարկային մարմին ներկայացուցած է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հաստատած ձեւով ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկայ համարուելու վերաբերեալ յայտարարութիւն եւ ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան մէջ ներգրաւուած անձանց՝ ընտանիքի անդամ ըլլալը հիմնաւորող համապատասխան փաստաթուղթեր:

«Հարկերու մասին» ՀՀ օրէնքի 13.8 եւ 13.7 յօդուածի 3-րդ կէտ

Կ'ազատին արդե՞ք ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկաները պետական հարկերէն

Ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան առարկաները կ'ազատին ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան մասով յառաջացող բոլոր պետական հարկերէն (ներառեալ՝ որպէս հարկային գործակալ հարկը հաշուարկելու, պահելու եւ պետական պիտձէ փոխանցելու պարտաւորութենէն), բացառութեամբ ստորեւ նշուած պարագաներէն:

Ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան մէջ ներգրաւուած ընտանիքի անդամներուն (ներառեալ՝ վարձու աշխատող համարուող) ընտանեկան ձեռնարկատիրութեան մասով հարկային գործակալի կողմէ վճարուող հարկուող եկամուտներէն եկամտային հարկը կը հաշուարկուի եւ վճարուի իրաքանչիւր անձի համար ամսական 5 հազար դրամի չափով՝ մինչեւ եկամուտներու հաշուարկման ամսուան յաջորդող ամսու 20-ը (ներառեալ), որ անոնց համար կը համարուի եկամտային հարկի գիծով վերջնական հարկային պարտաւորութիւն:

17. Հարկերու վերաբերեալ հարցեր

Որո՞նք են հարկերու տեսակները

Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ հարկատեսակներն են՝

ա) պետական հարկերը՝

- շահութահարկ,
- եկամտային հարկ,
- մաքսային հարկ,
- անելցուած արժէքի հարկ,
- դրոշմանիշային վճար:

Օրէնքով կրնան սահմանուիլ վերոյիշեալ հարկատեսակները փոխարինող հաստատագրուած վճարներ, շրջանառութեան հարկեր կամ արտօնագրային վճարներ:

Սոյն պարբերութեան դրոշմը չի տարածուիր դրոշմանիշային վճարի վրայ

- բ) տեղական հարկերը,
- գոյքահարկ,
- հողի հարկ,
- հիւրանոցային հարկ:

Այլ օրէնքներով կրնան սահմանուիլ այլ տեղական հարկատեսակներ:

«Հարկերու մասին» ՀՀ օրէնքի 12 յօդուած

Ի՞նչ է եկամտային հարկը

Եկամտային հարկը ՀՀ պետական պիտձէ վճարուող ուղղակի հարկ է, որ կը գանձուի ֆիզիքական անձերէն հաշուետու ժամանակաշրջանի հարկուող եկամուտէն:

Որո՞նք են եկամտային հարկ վճարողները

- ՀՀ քաղաքացին,
- փախստականը,
- օտարերկրեայ քաղաքացին,
- քաղաքացիութիւն չունեցող անձը,
- անհատ ձեռնարկատէրը,
- նոտարը:

«Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած3

Ին՞չ է հարկուող եկամուտը

Հարկուող եկամուտը ֆիզիքական անձի հաշուետու ժամանակաշրջանի համախառն եկամուտի եւ «Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրէնքով սահմանուած նուազեցումներու դրական տարբերութիւնն է:

«Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 4

Որո՞նք են հարկ վճարողներու պարտականութիւնները

Ֆիզիքական անձիք, անհատ ձեռնարկատէրերը, նոտարները պարտաւոր են հարկային տարուայ յաջորդող տարուայ ապրիլ 15-էն ոչ ուշ ելեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին ներկայացնել տարեկան եկամուտներու մասին հաշուարկ եւ եկամտային հարկի գումարը վճարել պետական պիտձէ տուեալ հարկային տարուայ յաջորդող տարուայ մայիս 1-էն ոչ ուշ:

Հարկ վճարողներուն եկամուտներ հաշուարկելուն եկամտային հարկը կը պահէ (կը գանձէ) հարկային գործակալը:

Եթէ Հայաստանի Հանրապետութեան անունով կնքուած եւ վաւերացուած պայմանագիրներով Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ կազմակերպութիւնները կ'ազատին ֆիզիքական անձանց վճարուող եկամուտներէն աղբիւրի մօտ եկամտային

հարկի պահումն, ապա այդ կազմակերպությունները իրենց հայեցողությամբ կրնան հարկային մարմին ներկայացնող՝ վերադաս հարկային մարմնի հաստատած ձեռն գրառք յայտարարության հիման վրայ հանդես գալ որպես հարկային գործակալ եւ իրականացնել ֆիզիքական անձանց հաշուարկուող եկամուտներն հարկի պահում: Այս պարագային հարկային գործակալը հարկի պահումը կը կատարէ յայտարարութիւնը ներկայացնելու ամսուրնէ սկսած:

Եթէ անհատ ձեռնարկատէր կամ նոտար չհանդիսացող ֆիզիքական անձանց կողմէ ստացման ենթակայ (կրաւորական եկամուտներու եւ (կամ) քաղաքացիաիրաւական պայմանագիրներու ծիրէն ներս ստացուած) եկամուտներէն սոյն օրէնքի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան անունով կնքուած եւ վաւերացուած պայմանագիրներու դրոյթներուն համապատասխան եկամուտներու ստացման աղբիւրի մօտ եկամտային հարկի պահում չիրականացուիր (գանձում չի կատարուիր), ապա անհատ ձեռնարկատէր կամ նոտար չհանդիսացող ֆիզիքական անձիք եկամտային հարկը կը հաշուարկեն իւրաքանչիւր ամիս՝ հիմք ընդունելով սոյն օրէնքի 10-րդ յօդուածի 1-ին մասի 1-ին կէտով, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ եւ 5-րդ մասերով սահմանուած դրոյքաչափերը եւ իւրաքանչիւր ամսուայ համար մինչեւ այդ ամսուան յաջորդող ամսուան 20-ը բացառապէս էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին կը ներկայացնեն հարկային մարմնի սահմանած ձեւի եկամտային հարկի պարզեցուած հաշուարկ:

Եկամտային հարկը պետական պիտճէ կը վճարուի ֆիզիքական անձանց եկամուտներու հաշուարկման (կրաւորական եկամուտներու եւ (կամ) քաղաքացիաիրաւական պայմանագիրներու ծիրէն ներս աշխատանքներու կատարման (ծառայութիւններու մատուցման) դիմաց վճարման) ամսուան յաջորդող ամսու 20-էն ոչ ուշ:

«Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուածներ 12, 13 րդ յօդուածի 3-րդ մաս, 14, 22, 23

Ինչ է շահութահարկը

Շահութահարկը հարկ վճարողներուն կողմէ «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրէնքով սահմանուած կարգով եւ չափով պետական պիտճէ վճարուող ուղղակի հարկ է:

ՀՀ օրէնքը շահութահարկի մասին յօդուած 2

Որո՞նք կը հանդիսանան շահութահարկ վճարող

- ՀՀ գրանցուած կազմակերպութիւնները,
- ՀՀ ոչ գրանցուած կազմակերպութիւնները:

Պաշտօնական կը համարուին ՀՀ-ի մէջ ստեղծուած (պետական գրանցում ստացած) կազմակերպութիւնները:

Ոչ պաշտօնական կը համարուին օտարերկրեայ պետութիւններու մէջ ստեղծուած կազմակերպութիւնները, ինչպէս նաեւ միջազգային կազմակերպութիւնները եւ ատոնց կողմէ ՀՀ-էն դուրս ստեղծուած կազմակերպութիւնները:

«Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 4

Ի՞նչ է շահութահարկով հարկուող առարկան

Գրանցուածներու համար հարկուող առարկայ կը համարուի ՀՀ տարածքին մէջ եւ անոր սահմաններէն դուրս ստացուող հարկուող շահոյթը:

Ոչ գրանցուածներու համար հարկուող առարկայ կը համարուի հայաստանեան աղբիւրներէն ստացուող հարկուող շահոյթը: «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 5

Ի՞նչ է հարկուող շահոյթը

Հարկուող շահոյթը հարկատուի համախառն եկամուտի (հաշուետու տարուան մէջ հարկատուի բոլոր եկամուտներու հանրագումարի՝ անկախ ստացման աղբիւրներէն) եւ օրէնքով նշուած նուազեցումներու դրական տարբերութիւնն է: Աւելին՝ նուազեցումներու միեւնոյն գումարը համախառն եկամուտէն կը հանուի միայն մէկ անգամ:

«Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Ինչ է աւելցուած արժէքի հարկը (ԱԱՀ)

ԱԱՀ-ն անուղղակի հարկ է, որ կը գանձուի ապրանքներու ներմուծման պարագային, մատակարարի կողմէ մատակարարուող ապրանքներու եւ մատուցուող ծառայութիւններու դիմաց եւ կը վերականգնուի գնորդի կողմէ առետրային շղթայի իւրաքանչիւր փուլի մէջ մինչեւ վերջնական սպառողը:

«Աւելցուած արժէքի հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 1

Որո՞նք կը համարուին ԱԱՀ վճարողներ

Իւրաքանչիւր անձ (անհատ ձեռնարկատէր, իրաւաբանական անձ եւ այլն), որ կ'իրականացնէ տնտեսական գործունէութիւն, եւ որուն կողմէ նախորդ օրացուցային տարուան ընթացքին իրականացուած գործարքներու հարկուող շրջանառութիւնը կը գերազանցէ 58.35 միլիոն դրամը (ԱԱՀ-ի շեմը) կը համարուի ԱԱՀ վճարող:

Անձը ընթացիկ տարուան մէջ կը համարուի ԱԱՀ վճարող, եթէ ընթացիկ տարուան մէջ որեւէ պահի դրութեամբ իրականացուած գործարքներու հարկուող շրջանառութիւնը գերազանցէ ԱԱՀ-ի շեմը: Այս պարագային ԱԱՀ-ով կը հաշուարկուի ԱԱՀ-ի շեմը գերազանցած մասի համար:

Ո՞ր գործարքները կը հարկուի ԱԱՀ-ով

Ապրանքներու մատակարարումը (ներառեալ՝ անհատոյց կամ մասնակի հատուցմամբ իրականացուած), ծառայութիւններու մատուցումը (ներառեալ՝ անհատոյց կամ մասնակի հատուցմամբ իրականացուած), ապրանքներու ներմուծումը:

Ո՞ր գործարքները կը համարուին ապրանքներու մատակարարում

Ապրանքներու մատակարարումը՝ գործարք է, որ կ'իրականացուի ապրանքներու (ներառեալ արտադրանքի եւ անշարժ գոյքի) սեփականութեան իրաւունքը որեւէ ձեւով կատարուող հատուցման դիմաց այլ անձի փոխանցելու միջոցով:

Ապրանքի մատակարարում չի համարուիր ձեռնարկատիրական գործունէութեան հետ չկապուած (սպառողական նպատակներով օգտագործման ենթակայ)՝ անձնական, ընտանեկան կամ տնային օգտագործման գոյքի (ներառեալ՝ բնակարանի, առանձնատան (ներառեալ՝ անաւարտ (կիսակառոյց), գիւղատնտեսական նշանակութեան եւ բնակավայրերու հողերու, անձնական օգտագործման ինքնաշարժի) եւ ֆիզիքական անձանց կողմէ գոյքային իրաւունքներու օտարման տնտեսական գործունէութիւն համարուող գործարքը, եթէ սոյն յօդուածով այլ բան սահմանուած չէ:

Անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիքական անձին կողմէ իրականացուած գործարքները կը համարուին ապրանքի մատակարարում հետեւեալ պարագաներուն՝

- հասարակական եւ արտադրական նշանակութեան շէնք- շինութիւններու, հողերու օտարումը,
- մէկ օրացուցային տարուան ընթացքին նոյն տեսակի գոյքի երկու եւ աւելի անգամ օտարումը, եթէ երկու եւ աւելի անգամ օտարուող գոյքը ձեռք բերուած է մէկ տարուան ընթացքում:

«Աւելցուած արժէքի հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 6

Ո՞ր գործարքները չեն հարկուիր ԱԱՀ-ով

- անձանց անձնական գոյքի եւ բնակելի շինութեան օտարումը, բացառութեամբ օրէնքով նախատեսուած դէպքերու, որոնք չեն համարուիր ապրանքներու մատակարարում,
- կազմակերպութիւններու եւ անհատ ձեռնարկատէրերու կողմէ ներմուծուող օրէնքով հաստատուած ցանկին մէջ ընդգրկուած այն ապրանքները, որոնց ներմուծման համար մաքսատուրքի դրոյքաչափը 0 տոկոս է եւ որոնք ենթակայ չեն մաքսային հարկով հարկման,
- որեւէ տեսակի ապրանքներ կամ ծառայութիւններ, որոնք ազատ կերպով կը մատակարարուին որպէս երաշխիքի կամ երաշխիքային համաձայնագիրի մաս, ապրանքներու կամ ծառայութիւններու անհատոյց մատակարարում, եթէ ատիկա կը կատարուի ՀՀ կառավարութեան որոշումներու հիման վրայ կամ հասարակական (ներառեալ բարեգործական) եւ կրօնական կազմակերպութիւններու կողմէ օրինական ձեւով,
- այն ապրանքներու մատակարարումը եւ ծառայութիւններու մատուցումը, որոնք ազատուած են ԱԱՀ-էն:

«Աւելցուած արժէքի հարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 7

Ինչ է գոյքահարկը

Գոյքահարկը սեփականութեան իրաւունքով հարկ վճարողներուն պատկանող՝ հարկուող առարկայ համարուող գոյքի համար վճարուող ուղղակի հարկ է, որ կախուած չէ հարկ վճարողներու տնտեսական գործունէութեան արդիւնքներով:

«Գոյքահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 2

Որո՞նք են գոյքահարկ վճարողները

Գոյքահարկ վճարող կը համարուին ՀՀ-ի մէջ եւ օտարերկրեայ պետութիւններու մէջ ստեղծուած կազմակերպութիւնները, միջազգային կազմակերպութիւնները եւ ատոնց կողմէ ՀՀ-էն դուրս ստեղծուած կազմակերպութիւնները, ՀՀ քաղաքացիները, օտարերկրեայ քաղաքացիները, ինչպէս նաեւ քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք, որոնց ՀՀ տարածքին մէջ կը պատկանի հարկուող առարկայ համարուող գոյքը, բացառութեամբ ՀՀ պետական մարմիններու, ՀՀ կեդրոնական դրամատան, ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու եւ հիմնարկներու:

«Գոյքահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 3

Որոնք են գոյքահարկով հարկուող առարկաները

- շէնքեր եւ շինութիւններ,

- անհատական բնակելի տուն, բնակարան, այգետնակ (ամառանոց),
- բազմաբնակարան բնակելի շենք,
- բազմաբնակարան շենքի ոչ բնակելի տարածք,
- կառանոց (կարած),
- հասարակական նշանակության շինություն,
- արտադրական նշանակության շինություն,
- անաւարտ (կիսակառոյց) շինություն,
- ՀՀ օրէնսդրութեան համաձայն նոր կառուցուած, ձեռք բերուած եւ անշարժ գոյքի կալուածատուրքը վարող լիազօր մարմին կողմէ հաշուառուած ու գնահատուած, սակայն դեռեւս իրաւունքներու պետական գրանցում չստացած շինութիւններ,
- սեփականութեան կամ հողի օգտագործման իրաւունք ունեցող անձանց կողմէ այդ հողամասին վրայ ինքնակամ կառուցուած շենքեր եւ շինութիւններ (ներառեալ՝ բազմաբնակարան շենքերու մէջ կամ շենքերուն կից ինքնակամ կառոյցներ),
- փոխադրամիջոցները՝ ինքնաշարժային փոխադրամիջոց, ջրային փոխադրամիջոց, ձիւնագնաց, բեռնատարներ եւ *մոթոքրսայքլ*:
«Գոյքահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած 4

Կազմակերպութիւնները գոյքահարկի հաշուարկուած գումարները պիտոճէ կը վճարեն իւրաքանչիւր կիսամեակ՝ մինչեւ տուեալ կիսամեակին յաջորդող ամսուն 20-ը ներառեալ:

Ֆիզիքական անձիք գոյքահարկի տարեկան գումարը պիտոճէ կը վճարեն մինչեւ հաշուետու տարուան դեկտեմբեր 1-ը ներառեալ:

Համայնքի վարչական տարածքին մէջ գտնուող շինութիւններուն համար՝ հարկուող կառոյցի գտնուելու վայրի համայնքի պիտոճէ, իսկ համայնքներու վարչական տարածքներէն դուրս գտնուող շինութիւններուն համար՝ ՀՀ պետական պիտոճէ:

Հարկուող առարկայ համարուող փոխադրամիջոցի համար՝ գոյքահարկ վճարող կազմակերպութեան գտնուելու (հաշուառման) վայրի համայնքի պիտոճէ: Փոխադրամիջոցի սեփականատէր համարուող ֆիզիքական անձը գոյքահարկը կը վճարէ իր հաշուառման (գրանցման) վայրի համայնքի պիտոճէ: Նշուած հաշուառման (գրանցման) բացակայութեան պարագային գոյքահարկի գումարը կը վճարէ իր հիմնական բնակութեան վայրի համայնքի պիտոճէ:

Որո՞նք են Ձեր իրաւունքները որպէս հարկ վճարող

- Հարկ վճարողը իրաւունք ունի՝
- ծանօթանալ իր գործունէութեան ստուգումներու գործերուն.
- հարկային մարմին ներկայացնել բացատրութիւններ հարկերու հաշուարկման ու վճարման եւ ստուգումներու արդիւնքներու վերաբերեալ, օրէնքով սահմանուած կարգով գանգատարկել հարկային մարմնի պաշտօնատար անձանց գործողութիւնները, առանձին հարկատեսակի մասին օրէնքով նախատեսուած դէպքերուն սահմանուած կարգով դիմել հարկային արտօնութիւն ստանալու համար.
- սահմանուած կարգով դիմել հարկային մարմին՝ պարզաբանում ստանալու համար:
«Հարկերու մասին» ՀՀ օրէնքի 14 յօդուած

Որո՞նք են Ձեր պարտականութիւնները որպէս հարկ վճարող

Հարկ վճարողը պարտաւոր է՝

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմէ սահմանուած կարգով իրականացնել հաշուապահական հաշուառում (հարկային օրէնսդրութեամբ կամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարութեան որոշումներով նախատեսուած պարագաներուն՝ նաեւ այլ հաշուառում եւ (կամ) գրանցումներ), կազմել հաշուետուութիւններ՝ իր ֆինանսատնտեսական գործունէութեան վերաբերեալ.
2. հաշուետու ժամանակաշրջանի արդիւնքներով հարկային օրէնսդրութեամբ այլ բան սահմանուած չըլլալու պարագային ինքնուրոյն հաշուարկել սահմանուած հարկերու գումարները եւ իրականացնել աստոնց վճարումը պիտճէ.
3. սահմանուած ժամկէտի մէջ հարկային մարմին ներկայացնել հարկային օրէնսդրութեամբ նախատեսուած հաշուետուութիւնները, հաշուարկները, այլ փաստաթուղթեր եւ տեղեկութիւններ.
4. ժամանակին վճարել օրէնքով սահմանուած հարկերը՝ հարկային օրէնսդրութեամբ նախատեսուած դէպքերուն սահմանուած կարգով կատարելով նաեւ աստոնց կանխավճարային մուծումները.
5. անհրաժեշտ պայմաններ ապահովել հարկային մարմնի կողմէ իրականացուող ստուգումներու (ուսումնասիրութիւններու) համար, ներառեալ՝ օրէնքով սահմանուած պարագաներուն ստուգում իրականացնող պաշտօնատար անձանց գրաւոր պահանջով ելեկտրոնային կրիչով տրամադրել հաշուապահական հաշուառման համակարգային ծրագիրի միջոցով ստեղծուած թղթապանակի պատճէնը (ստուգման յանձնարարականով ընդգրկուող ժամանակահատուածի մասով).
6. ներկայացնել հարկային արտօնութիւններու իր իրաւունքը հաստատող փաստաթուղթերը.
7. հարկային մարմնի ստուգումներու (ուսումնասիրութիւններու) հետեւանքով բացայայտուած, թաքցուած կամ պակաս ցոյց տրուած հարկուող առարկայի գումարի չափով ուղղումներ (ճշգրտումներ) կատարել հաշուապահական հաշուառման (հարկային օրէնսդրութեամբ կամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարութեան որոշումներով նախատեսուած պարագաներուն՝ նաեւ այլ հաշուառման եւ (կամ) գրանցումներուն վերաբերող) փաստաթուղթերու մէջ.
8. հարկային օրէնսդրութեան պահանջներու պահպանման նկատմամբ հսկողութիւն իրականացնելու համար անհրաժեշտ փաստաթուղթերու՝ ոչ ռուսերէն եւ անգլերէն լրացուած (կազմուած) օրինակներուն կից ապահովել աստոնց հայերէն թարգմանուած տարբերակները.
9. իր գործունէութեան իրականացման իրաքանչիւր հասցէի մէջ առաւել տեսանելի տեղ մը (իսկ գտնուելու եւ (կամ) կառավարման որոշումներու ընդունման, իրաւական ֆինանսական ղեկավարման վայրերու մէջ՝ համապատասխան ցուցանակներու վրայ) փակցնել հարկային մարմնի սահմանած ձեւի յայտարարութիւնը՝ նշելով հարկ վճարողի լրիւ անուանումը (անհատ ձեռնարկատէրերու պարագային՝ ֆիզիքական անձի անունը, ազգանունը, հայրանունը), հարկ վճարողի հաշուառման համարը, գործունէութեան տուեալ վայրի հասցէն եւ տուեալ հասցէի մէջ իրականացուող գործունէութեան տեսակը (տեսակները):

«Հարկերու մասին» ՀՀ օրէնքի 15 յօդուած

Որո՞նք են հարկային տեսուչներու իրաւունքները

Հարկային տեսուչը իրաւունք ունի.

- Տնտեսվարող մարմնի ներկայացուցիչի մասնակցութեամբ անարգել մուտք գործել տնտեսվարող մարմնի ստուգուող ստորաբաժանումներ,
- պահանջել փաստաթուղթեր, տուեալներ եւ այլ տեղեկութիւններ, բացատրութիւններ, տեղեկանքներ, որոնք անմիջականօրէն կ'առնչուին հրամանին կամ յանձնարարագիրին մէջ նշուած նպատակներուն,
- անհրաժեշտութեան պարագային ստուգման ընթացքին տնտեսվարող մարմնի ղեկավարի կամ զինք փոխարինող անձի համաձայնութեամբ գործ ունենալ միայն տնտեսվարող մարմնի մասնագէտներու հետ,
- սահմանել ժամկէտներ՝ բացայայտուած այն թերութիւններու եւ խախտումներու վերացման համար, որոնք չեն յառաջացներ քրեական կամ վարչական պատասխանատուութիւն,
- վերցնել փաստաթուղթեր, կրկնօրինակներ, լուսապատճէններ, իրեր, փորձանմուշներ եւ այլ անհրաժեշտ նիւթեր, որոնք անմիջականօրէն կ'առնչուին ստուգման նպատակներուն եւ չեն խոչընդոտեր տնտեսվարող մարմնի բնականոն աշխատանքը:

Որո՞նք են հարկային տեսուչներու պարտականութիւնները

Հարկային տեսուչը պարտաւոր է.

- պահպանել ստուգման հետ առնչուող ՀՀ օրէնքներու եւ այլ իրաւական գործերու պահանջները,
- առանց տնտեսվարող մարմնի պաշտօնատար անձի գրաւոր համաձայնութեան չհրապարակել ստուգման ընթացքին իրեն յայտնի դարձած տեղեկութիւնները տնտեսվարող մարմնի գործառնութիւններու վերաբերեալ, գործունէութեան մասին որեւէ ծրագրի կամ մշակման, գիտի, օգտակար ձեւի, արդիւնաբերական նմուշի մասին տեղեկութիւնները եւ ստոր առնչուող որեւէ այլ տեղեկատուութիւն,
- պահպանել տնտեսվարող մարմնի՝ օրէնքներով եւ այլ իրաւական գործերով սահմանուած իրաւունքները եւ շահերը,
- չխոչընդոտել տնտեսվարող անձի բնականոն աշխատանքը,
- իրենց իրաւունքներուն եւ պարտականութիւններուն ծանօթացնել տնտեսվարող մարմնի պաշտօնատար անձանց,
- ստուգման ընթացքին բացառապէս հիմնուիլ ՀՀ պաշտօնական տեղեկագիրին եւ ՀՀ գերատեսչական-օրինաչափական գործերու պաշտօնական տեղեկագիրին մէջ հրապարակուած օրէնքներու եւ այլ իրաւական գործերու վրայ, եթէ ատոնց ուժի մէջ մտնելու պահուն սահմանուած է նման հրապարակման պահանջ,
- ստուգման ընթացքին գրաւոր պատասխանել տնտեսվարող մարմնի ղեկավարի կամ անոր փոխարինող անձի՝ անմիջականօրէն տնտեսվարող մարմնի ստուգուող ժամանակաշրջանին վերաբերող ստուգման հետ առնչուող իւրաքանչիւր գրաւոր հարցման:

Ստուգումը իրականացնող անձիք պատասխանատուութիւն կը կրեն ժամանակաւորապէս վերցուցած փաստաթուղթերու, իրերու, փորձանմուշներու եւ այլ անհրաժեշտ նիւթերու որակական եւ քանակական ամբողջականութեան պահպանման ու սահմանուած ժամկէտի մէջ վերադարձման համար:

Կ'արգիլուի ստուգման ընթացքին կապարակնքել պահեստներ, շինություններ, դրամարկղեր, ուժանիթի աղբիւրներ, սարքաւորումներ, սարքեր եւ այլն, բացառութեամբ հարկային մարմնի կողմէ օրէնսդրութեամբ սահմանուած կարգով իրականացուող գոյքագրման եւ չափագրման դէպքերու, եթէ աստոնք չեն խոչընդոտեր տնտեսավարող մարմնի բնականոն աշխատանքը:

Ինչ կարգով կը բողոքարկուին հարկային տեսուչներու գործողութիւնները

- եթէ օրէնքով այլ բան չի նախատեսուիր, ստուգումը իրականացնող անձանց գործողութիւնները, ինչպէս նաեւ ստուգման արդիւնքով կազմուած գործը երկու ամսուան ընթացքին կրնան բողոքարկուիլ այն պետական մարմնին, որուն անմիջականօրէն կ'ենթարկուի (են) ստուգող անձը (անձիք), կամ դատարան,
- բողոքները վերադասութեան կարգով քննութեան կ'առնուին, եւ աստոնց վերաբերեալ որոշումները կ'ընդունուին ոչ ուշ, քան բողոքը ստանալու օրուրնէ 30 օրացուցային օրուան ընթացքին: Նշուած ժամկէտի մէջ բողոքի վերաբերեալ պատասխան չտրուելու պարագային բողոքին մէջ բերուած փաստարկները կը համարուին ընդունուած: Սոյն կէտով սահմանուած ժամկէտի հաշուարկը կը սկսի գրաւոր բողոքը համապատասխան մարմնի մէջ մուտքագրուելու օրուան յաջորդող առաջին աշխատանքային օրուրնէ, ընդունուած որոշման չհամաձայնելու պարագային տնտեսավարող մարմնի ղեկավարը կամ անոր փոխարինող պաշտօնատար անձը իրաւունք ունի այն բողոքարկել դատարան:

Ինչպիսի՞ հարկային արտօնութիւններու համակարգ կը գործէ ՀՀ-ի մէջ

Հայաստանի մէջ կը գործեն հետեւեալ հարկային արտօնութիւնները

1. ԱԱՀ վճարումը կը յետաձգուի 1-3 տարի ժամկէտով սարքաւորումներու ներմուծման համար:
«Աւելցուած արժէքի հարկի մասին» ՀՀ օրէնք յօդուածներ 6,26, ՀՀ կառավարութեան 2011թ. օգոստոս 4-ի N1119-Ն որոշում
2. ԱԱՀ վճարումը կը յետաձգուի 3 տարի ժամկէտով Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան որոշմամբ ընտրուած կազմակերպութիւններու եւ անհատ ձեռնարկատէրերու կողմէ ներդրումային ծրագիրներու ծիրէն ներս ապրանքներու ներմուծման պարագային:
ՀՀ կառավարութեան 2011թ. օգոստոս 4-ի N1119- ը որոշում
3. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան հաւանութեան արժանացած արտահանման խոշոր ծրագիր իրականացնողներու համար (բացառութեամբ՝ մետաղական օգտակար հանածոներու արդիւնահանման եւ (կամ) վերամշակման, թանկարժէք քարերու մշակման եւ (կամ) իրացման, ոսկերչական իրերու արտադրութեան եւ (կամ) իրացման, թանկարժէք մետաղներու արտադրութեան եւ (կամ) իրացման, անուղղակի հարկով (ակցիզային) հարկման ենթակայ ապրանքներու արտադրութեան եւ (կամ) իրացման ոլորտներու) շահութահարկի դրոյքաչափը կը կազմէ 5% առնուազն 40 մլր դրամ արտահանման պարագային, 2% առնուազն 50 մլր դրամ արտահանման պարագային:
«Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրէնքի յօդուած33
4. Աջակցութիւն նորաստեղծ ՏՏ ընկերութիւններուն: ՏՏ ոլորտի նորաստեղծ հաւաստագրուած ընկերութիւնները ազատուած են շահութահարկէն, իսկ եկամտային հարկի դրոյքաչափը կը կազմէ 10%:

*«Տեղեկատուական արհեստագիտություններու ոլորտի պետական
աջակցության մասին» ՀՀ օրենք*

5. Գերակայ ոլորտին մէջ իրականացուող ներդրումային ծրագիրի ծիրէն ներս
բացառապէս Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքին մէջ օգտագործելու
համար նախատեսուած արհեստագիտական սարքաւորումներու, ատոնց բաղկա-
ցուցիչ ու համալրող մասերու, հումքի եւ նիւթերու ներմուծումը կ'ազատի
օրէնսդրութեամբ սահմանուած կարգով մաքսային մարմիններու կողմէ
հաշուարկուած մաքսատուրքէն, եթէ այդպիսի արհեստագիտական սարքաւորում-
ները, ատոնց բաղկացուցիչ ու համալրող մասերը, հումքը եւ նիւթերը չեն
արտադրուիր Եւրասիական տնտեսական միութեան անդամ երկիրներուն մէջ (կամ
կ'արտադրուին ներդրումային ծրագիրի իրականացման համար ոչ բաւարար
քանակով) կամ չեն համապատասխաներ ներդրումային ծրագիրի իրականացման
համար անհրաժեշտ տեքնիքական չափանիշներուն:
ՀՀ կառավարութեան 2015թ. սեպտեմբեր 17-ի թիւ 1118-Ն որոշում
6. Կանոնադրական ամբողջական ունեցուածքի համալրման ուղղուած՝ Եւրասիական
տնտեսական միութեան անդամ չհանդիսացող երկիրներէն ապրանքներու
ներմուծումը կ'ազատի մաքսատուրքէն:
Մաքսային միութեան յանձնաժողովի 2009թ. նոյեմբեր 27-ի N°130 որոշում կէտ 7.3
7. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան որոշմամբ հաւանութեան
արժանացած գործարար ծրագիր իրականացնող բնակիչի (բացառութեամբ
առեւտուրի կամ ֆինանսական ոլորտին մէջ գործունէութիւն իրականացնող
բնակիչին)՝ գործարար ծրագիրի մեկնարկման ու ատոր յաջորդող երկու հաշուետու
տարիներու շահութահարկի գումարը կը նուազեցուի գործարար ծրագիրի ծիրէն
ներս ստեղծուած նոր աշխատատեղերու մասով համապատասխան տարուան
ընթացքին հաշուարկուած լրացուցիչ աշխատավարձի եւ ատոր հաւասարեցուած
վճարումներու 100 տոկոսի չափով, բայց ոչ աւելի, քան համապատասխան
հաշուետու տարուան համար հաշուարկուած փաստացի շահութահարկի գումարի
30 տոկոսը:
«Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրենք յօդուած 33
8. Հայաստանի սահմանամերձ գօտիներուն մէջ գործունէութիւնը ազատուած է ԱԱՀ-
էն եւ շահութահարկէն:
*«Մահմանամերձ համայնքներուն մէջ իրականացուող գործունէութիւնը հարկերէն
ազատելու մասին» ՀՀ օրենք յօդուած 3,
ՀՀ կառավարութեան 2015թ. յունուար 15-ի N30-ի որոշում*
9. Տաւուշի մարզի Դիլիջան համայնքին մէջ առնուազն 2 միլիար դրամի ներդրմամբ
ծրագիրներու իրականացման ծիրին մէջ գործունէութիւնը ազատուած է ԱԱՀ-էն եւ
շահութահարկէն:
*«Հայաստանի Հանրապետութեան Տաւուշի մարզի Դիլիջան քաղաքային համայնք եւ
յարակից տարածքներու զարգացման եւ ներդրումներու խրախուսման մասին» ՀՀ
օրենք յօդուած 10*
10. Շահութահարկի, գոյքահարկի, հողահարկի արտօնություններու հնարաւորութիւն
Հայաստանի արդիւնաբերական գօտիներուն մէջ:
«Արդիւնաբերական քաղաքականութեան մասին» ՀՀ օրենք յօդուած 17
11. Հայաստանի ազատ տնտեսական գօտիներու շահագործողները ազատած են
շահութահարկի, աւելցուած արժեքի հարկի, գոյքահարկի եւ մաքսատուրքի

վճարման պարտավորություններին: Իսկ գօտիին մէջ պետական մարմիններուն կողմէ ծառայութիւնները կը մատուցուին «Մէկ պատուհան» սկզբունքով:
*«Ազատ տնտեսական գօտիներու մասին» ՀՀ օրէնք յօդուած 13,
ՀՀ կառավարութեան 2011թ. հոկտեմբեր 13-ի N 1521-Ն որոշում,
ՀՀ կառավարութեան 2012թ. մարտ 15-ի N292-Ն որոշում*

Տեղեկութիւն. Ներկայիս Հայաստանի մէջ կը գործէ «Ալանս» ազատ տնտեսական գօտին (<http://fez.am/arm/index.php>) բարձր եւ նորարարական արհեստագիտութիւններու արտադրութեան ոլորտին մէջ եւ «Մերիտիան» ազատ տնտեսական գօտին ոսկերչութեան, ակնագործութեան ու ժամագործութեան ոլորտներուն մէջ:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել ՀՀ պետական եկամուտներու կոմիտէ, հասցէ՝ ք. Երեւան, Մովսէս Խորենացի 7, հեռ. (060) 54-46-57, թէժ գիծ 06054-44-44:

18. Հայաստանի Հանրապետութեան մարդու իրաւունքներու պաշտպան (Պաշտպան)

Ո՞վ է Պաշտպանը

Պաշտպանը անկախ պաշտօնատար անձ է, որ կը հետեւի պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ու պաշտօնատար անձանց, իսկ Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին օրէնքով սահմանուած պարագաներուն՝ նաեւ կազմակերպութիւններու կողմէ մարդու իրաւունքներու եւ ազատութիւններու պահպանման, կը նպաստէ խախտուած իրաւունքներու եւ ազատութիւններու վերականգնման, իրաւունքներու ու ազատութիւններու առնչուող օրինաչափական իրաւական գործերու կատարելագործման:

ՀՀ Սահմանադրութեան յօդուած 19

Ո՞ր բողոքները ենթական են Պաշտպանի քննարկման

Պաշտպանը բողոքի առկայութեան պարագային կամ սեփական նախաձեռնութեամբ կը քննարկուի

1. պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ու պաշտօնատար անձանց, ինչպէս նաեւ պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու պատուիրակած լիազօրութիւնները իրականացնող կազմակերպութիւններուն կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեամբ եւ օրէնքներով ամրագրուած մարդու իրաւունքներու եւ ազատութիւններու խախտումները.
2. հանրային ծառայութեան ոլորտին մէջ գործող կազմակերպութիւններուն կողմէ մարդու իրաւունքներու եւ ազատութիւններու խախտման վերաբերեալ հարցերը, եթէ տեղեկութիւն կայ մարդու իրաւունքներու կամ ազատութիւններու զանգուածային խախտումներու մասին, կամ առիկա ունի հանրային նշանակութիւն կամ կապուած է այնպիսի անձանց շահերու պաշտպանութեան անհրաժեշտութեան հետ, որոնք չեն կրնար ինքնուրոյն օգտագործել իրենց իրաւունքներու եւ ազատութիւններու պաշտպանութեան իրաւական միջոցները:

«Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրէնքի յօդուած 15

Ո՞վ կրնայ դիմել Պաշտպանին

Պաշտպանին կրնայ դիմել իւրաքանչիւր ֆիզիքական (անկախ ազգութենէն, քաղաքացիութենէն, բնակութեան վայրէն, սեռէն, ցեղէն տարիքէն, քաղաքական եւ այլ հայեացքներէն) եւ իրաւաբանական անձ:

«Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրէնքի յօդուած 16

Արդեօ՞ք Պաշտպանին դիմելու համար անհրաժեշտ է վճարել

Պաշտպանին դիմելու կամ բողոք հասցեագրելու համար որեւէ վճար կամ պետական տուրք նախատեսուած չէ:

«Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրէնքի յօդուած 17

Ինչպէս պէտք է դիմել Հայաստանի Հանրապետութեան մարդու իրաւունքներու պաշտպանին

Բողոքը Պաշտպանին կը ներկայացուի գրաւոր կամ բանաւոր կարգով: Գրաւոր կարգով ներկայացուող բողոքները քաղաքացին անձամբ կրնայ ներկայացնել ՀՀ մարդու իրաւունքներու պաշտպանի աշխատակազմ, ուղարկել փոստային ծառայութեան միջոցով կամ ներկայացնել առցանց:

Բողոքի համար որեւէ յատուկ ձեւ սահմանուած չէ, սակայն բողոքին մէջ պէտք է նշուած ըլլան դիմողի անուն-ազգանունը, բնակութեան վայրը (հասցէն), հեռախօսահամարը կամ իրաւաբանական անձի անուանումը, կազմակերպական-իրաւական ձեւը, գտնուելու վայրը:

Բողոքին մէջ պէտք է նշուին նաեւ մարդու ենթադրեալ խախտուած կամ խախտուող իրաւունքներու մասին տեղեկութիւնները: Եթէ դիմողը ունի գործի պարզաբանման եւ լուծման համար անհրաժեշտ փաստաթուղթեր, ապա ատոնք եւս կրնան կցուիլ բողոքին:

«Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրէնքի յօդուած 16 եւ 17

Ին՞չ բողոքներ չեն քննուիր Պաշտպանին կողմէ:

Պաշտպանը չի քննարկեր այն բողոքները, որոնք

- 1) պէտք է լուծուին միայն դատական կարգով: Պաշտպանը կը դադրեցնէ բողոքի քննարկումը, եթէ քննարկումը սկսելէ ետք շահագրգիռ անձը հայց կամ բողոք ներկայացուցած է դատարան:
- 2) ներկայացուած են մէկ տարիէն աւելի ուշ այն օրուրնէ, երբ դիմողը իմացած է կամ պէտք է իմացած ըլլար իր իրաւունքներու խախտման մասին,
- 3) Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի կարծիքով մարդու իրաւունքներու եւ հիմնարար ազատութիւններու խախտման մասին չեն վկայեր,
- 4) անանուն են կամ չեն պարունակեր դիմողի անունը, ազգանունը, բնակութեան վայրը (հասցէն), հեռախօսահամարը կամ իրաւաբանական անձի անուանումը, կազմակերպական-իրաւական ձեւը եւ գտնուելու վայրը,
- 5) պահանջ չեն պարունակեր:

«Մարդու իրաւունքներու պաշտպանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրէնքի յօդուած 21

Ին՞չ որոշումներ կը կայացնէ Պաշտպանը

Բողոքը ստանալէ եւ հաշուառելէ անմիջապէս ետք Պաշտպանի սահմանած կարգով կ'իրականացուի բողոքի ուսումնասիրութիւն, որուն հիման վրայ կը կայացնէ հետեւեալ որոշումներէն մէկը

1. բողոքը քննարկման ընդունելու մասին,
2. բողոքը չքննարկելու մասին,
3. բողոք ներկայացուցած անձին իր իրաւունքներու եւ ազատութիւններու պաշտպանութեան հնարաւորութիւնները ներկայացնելու մասին,
4. բողոքը այլ մարմնի քննարկման փոխանցելու մասին:

19. Այլ հարցեր

Ինչպե՞ս կը դրսևորուի կանանց նկատմամբ բռնությունը

Կանանց նկատմամբ բռնությունը կը ներկայացնէ կանանց եւ տղամարդոց միջեւ պատմականօրէն անհաւասար իշխանական յարաբերութիւններու դրսևորում, որոնք յանգեցուցած են տղամարդոց կողմէ կանանց նկատմամբ գերիշխող դիրքի հաստատման ու խտրականութեան եւ կանանց լիարժէք յառաջխաղացման արգելակման:

Կանանց նկատմամբ բռնությունը մարդու իրաւունքներու խախտում է եւ խտրականութեան ձեւ եւ կը ներառէ սեռային պատկանելութեան հիմքով բռնութեան այն բոլոր գործողութիւնները, որոնք կը յանգեցնեն կամ կրնան յանգեցնել կանանց ֆիզիքական, սեռական, հոգեբանական կամ տնտեսական վնաս պատճառելուն, ինչպէս նաեւ նման գործողութիւններ կատարելու սպառնալիքները, հարկադրանքը կամ ազատութենէն կամայականօրէն զրկելը, որոնք տեղի կ'ունենան հանրային կամ մասնաւոր կեանքի մէջ:

Ինչ կը նշանակէ «ընտանեկան բռնութիւն» հասկացութիւնը

Ընտանեկան բռնութիւն կը նշանակէ ֆիզիքական, սեռական, հոգեբանական կամ տնտեսական բռնութեան գործողութիւնները, որոնք կը կատարուին ընտանիքի կամ ընտանեկան միաւորի ներսը կամ նախկին կամ ներկայ ամուլի կամ զուգընկերներու միջեւ, անկախ անկէ, թէ արդեօք կատարողը կը բնակի կամ բնակած է տուժողին հետ նոյն բնակարանին մէջ:

Եւրոպայի Խորհուրդի Կանանց նկատմամբ բռնութեան եւ ընտանեկան բռնութեան կանխարգելման եւ ատոր դէմ պայքարի մասին պայմանադրութիւն, 11.05.2011թ.

*Կանանց նկատմամբ բռնութիւններու պարագային կրնաք դիմել Կանանց իրաւունքներու կեդրոն հետեւեալ հեռախօսահամարով 010 542828
Թէժ գիժ 0800 80 850/*

Ինչ է հանրային պաշտպանութիւնը

Հանրային պաշտպանութիւն կը համարուի հանրային պաշտպանի գրասենեակի կողմէ տրամադրուող անվճար իրաւաբանական օգնութիւնը:

Անվճար իրաւաբանական օգնութիւնը կը ներառէ՝

1. խորհրդատուութիւնը՝ հայցադիմումներու, դիմումներու, բողոքներու եւ այլ իրաւաբանական բնոյթի դատավարական փաստաթուղթերու կազմին մէջ, ներառեալ՝ իրաւաբանական տեղեկատուութեան տրամադրում.
2. ներկայացուցչութիւնը կամ պաշտպանութիւնը՝ քրեական, քաղաքացիական, վարչական եւ սահմանադրական գործերով:

Որո՞նք կրնան օգտուիլ հանրային պաշտպանի գրասենեակին կողմէ տրամադրուող անվճար իրաւաբանական օգնութիւն ստանալու հնարաւորութենէն

Հանրային պաշտպանի գրասենեակը, բացառութեամբ քրեական գործով կասկածեալին կամ մեղադրեալին իրաւաբանական օգնութիւն տրամադրելու, անվճար իրաւաբանական օգնութիւնը կը տրամադրէ հետեւեալ անձանց՝

1. Հայաստանի Հանրապետութեան սահմաններու պաշտպանութեան ժամանակ զոհուած (մահացած) զինձառայողի ընտանիքի անդամներուն.

2. 1-ին եւ 2-րդ խումբի հաշմանդամներուն.
3. դատապարտեալներուն.
4. ընտանիքներու անապահովութեան գնահատման համակարգին մէջ հաշուառուած՝ 0-էն բարձր անապահովութեան միաւոր ունեցող ընտանիքի անդամներուն.
5. Հայրենական մեծ պատերազմի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան սահմաններու պաշտպանութեան ժամանակ մարտական գործողութիւններու մասնակիցներուն.
6. գործազուրկներուն.
7. միայնակ բնակող կենսաթոշակառուներուն.
8. առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներուն, ինչպէս նաեւ առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներու թիւին պատկանող անձանց.
9. փախստականներուն.
10. Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ժամանակաւոր պաշտպանութիւն ստացածներուն.
11. անվճարունակ այն ֆիզիքական անձանց, որոնք իրենց անվճարունակութիւնը հաստատող հաւաստի տուեալներ կը ներկայացնեն: Սոյն կէտի իմաստով անվճարունակ կը համարուի այն ֆիզիքական անձը, որ չունի բաւարար եկամուտ, համատեղ բնակող աշխատող ընտանիքի անդամ, ինչպէս նաեւ բացի անձնական բնակարանէն, որպէս սեփականութիւն չունի այլ անշարժ գոյք կամ նուազագոյն աշխատավարձի հազարապատիկը գերազանցող արժէքի փոխադրամիջոց.
12. հոգեբուժական կազմակերպութեան մէջ բուժուող հոգեկան խանգարումներ ունեցող անձանց.
13. օրէնքով սահմանուած կարգով մարդոց (*թրաֆիքինկի*) եւ շահագործման ենթարկուած զոհերու նոյնացման յանձնաժողովին կողմէ զոհ կամ յատուկ դասակարգի զոհ ճանչցուած անձանց.
14. Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ապաստան հայցողներուն.
15. խոշտանգումէ տուժած անձանց Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիական օրէնսգիրքի 1087.3-րդ յօդուածով սահմանուած կարգով փոխհատուցում ստանալու նպատակով:

Անվճար իրաւաբանական օգնութիւն ցոյց չի կրնար տրամադրուիլ հետեւեալ դէպքերուն

1. ձեռնարկատիրական բնոյթի գործերով (ներառեալ՝ ընկերակցական վեճերով).
2. նուազագոյն աշխատավարձի հազարապատիկը գերազանցող գոյքային (գումարի) պահանջով գործերով, բացառութեամբ այն գործերու, ուր անձը հանդէս կու գայ որպէս պատասխանող կամ պատասխանողի կողմը հանդէս եկող երրորդ անձ.
3. եթէ առկայ են դիմող անձի անվճարունակութիւնը ժխտող փաստական հաւաստի տուեալներ:

Յուրադանոց 1

Մարդու իրավունքներու պաշտպանի աշխատակազմ

Հասցե ք. Երևան, Պուշկինի 56ա,

հեռ '010 53 7651,

Թեժ գիծ 116,

էլ. հասցե www.ombuds.am.

էլ. փոստ ombuds@ombuds.am:

Դիմեք Պաշտպանին, եթե Ձեր իրավունքները խախտած են պետական մարմինները կամ պաշտոնատար անձիք: Պաշտպանը չի քննարկեր այն գործերը, որոնք դատարանի մէջ են կամ պետք է ըլլան այնտեղ:

Անվճար խորհրդատուութիւն տրամադրող կազմակերպութիւններ

Հանրային պաշտպանի գրասենեակ, հասցե ք. Երևան, Չափեան 2, 2-րդ յարկ, հեռ 010 60 4605,

Ամերիկեան իրաւաբաններու ընկերակցութեան հայաստանեան ներկայացուցչութիւն, հասցե՝ Երևան, Ալեք Մանուկեան 9, 406 սենեակ, հեռ '060 6122 90, 060 612290,

Հայաստանի Հանրապետութեան սփիւռքի նախարարութեան կողմէ մշակուած եւ ՀՀ կառավարութեան կողմէ ընդունուած՝ սուրիահայերուն առնչուող իրաւական գործերու ցանկ

1. Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքը «Պետական տուրքի մասին» Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքին մէջ լրացում կատարելու մասին» 2012 թուականի նոյեմբերի 1-ի ՀՕ-185-Ն,
2. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2012 թուականի յուլիս 26-ի «Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 1998 թուականի դեկտեմբեր 25-ի N 821- Ն որոշման մէջ լրացում կատարելու մասին» N 950-Ն որոշում,
3. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2012 թուականի յուլիս 26-ի «Այն պետութիւններու ցանկը հաստատելու մասին, որոնց քաղաքացիներուն Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ձեռք բերելու կապակցութեամբ առաջին անգամ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիի անձնագիր կրնան տրուիլ օտարերկրեայ պետութիւններու մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններուն կամ հիւպատոսական հիմնարկներուն մէջ» N 951-Ն որոշում,
4. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2012 թուականի օգոստոս 23-ի «Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութեան ազգութեամբ հայ քաղաքացիներու վարորդական վկայականները փոխանակելու մասին» N 1106-Ն որոշում,
5. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2012 թուականի նոյեմբեր 22-ի «Պետական տուրքի գիծով արտօնութիւն սահմանելու մասին» N 1469-Ն որոշում,
6. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2012 թուականի օգոստոս 2-ի «Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2007 թուականի նոյեմբեր 1-ի N 1290-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» N 983 -Ն,

7. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2013 թուականի յունուար 14-ի «Սուրիահայերու հիմնախնդիրները համակարգող միջգերատեսչական յանձնաժողով ստեղծելու մասին» N 9-Ա որոշում,
8. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի ապրիլ 4-ի «Սուրիայի Արաբական Հանրապետության ազգութեամբ հայ քաղաքացիներու վարորդական վկայականները փոխանակելու մասին» N 334-Ն որոշում,
9. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի յունիս 6-ի «Աշտարակ քաղաքին մէջ «Նոր Հալէպ» թաղամասի կառուցման աջակցելու մասին» N 656- Ն որոշում,
10. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի օգոստոս 8-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թուականի յուլիս 26-ի N 951-Ն որոշման մէջ փոփոխութիւններ կատարելու մասին» N 1099,
11. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի հոկտեմբեր 31—ի «Սուրիոյ Արաբական Հանրապետության ազգութեամբ հայ քաղաքացիներուն կողմէ «Ժամանակաւոր ներմուծում» մաքսային կարգով Հայաստանի Հանրապետութիւն ներմուծուած ապրանքներու նկատմամբ կիրառուած «Ժամանակաւոր ներմուծում» մաքսային կարգի ժամկետներու երկարաձգումը թոյլատրելու մասին» N 1199-Ն որոշում,
12. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի հոկտեմբեր 31-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի ապրիլ 4-ի N 334- Ն որոշման մէջ փոփոխութիւն կատարելու մասին» N 1205-Ն որոշում,
13. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի դեկտեմբեր 12-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի հոկտեմբեր 10-ի N 1183-Ն որոշման մէջ փոփոխութիւն եւ լրացում կատարելու մասին» N 1433-Ն որոշում:
14. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թուականի յուլիս 17-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի ապրիլ 4-ի N 334-Ն որոշման մէջ փոփոխութիւն կատարելու մասին» N725-Ն որոշում
15. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թուականի օգոստոս 7-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թուականի յուլիս 26-ի N 951 որոշման մէջ փոփոխութիւն կատարելու մասին» N803-Ն որոշում
16. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թուականի նոյեմբեր 27-ի «Հայաստանի Հանրապետության սփիւռքի նախարարութեան գումար յատկացնելու եւ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի դեկտեմբեր 19-ի N 1414-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» N1364 - Ն որոշում
17. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թուականի նոյեմբեր 13-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի հոկտեմբեր 31-ի N 1199-Ն որոշման մէջ փոփոխութիւն կատարելու մասին» N1263-Ն որոշում
18. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թուականի մայիս 27-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թուականի ապրիլ 4-ի N334-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» N 564-Ն որոշում.

19. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թուականի օգոստոս 6-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թուականի յուլիս 26-ի N951-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 879-Ն որոշում.
20. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թուականի հոկտեմբեր 22-ի «Հայաստանի Հանրապետության սփիւռքի նախարարության գումար յատկացնելու եւ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թուականի դեկտեմբեր 18-ի N 1515-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» N 1244-Ն որոշում.
21. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թուականի ապրիլ 15-ի «Սուրիոյ Արաբական Հանրապետության ազգութեամբ հայ քաղաքացիներուն Հայաստանի Հանրապետության ազգային վարորդական վկայականներ յատկացնելու մասին» N 389-Ն որոշում.
22. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թուականի ապրիլ N 389-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 1055-Ն որոշում.
23. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թուականի դեկտեմբեր 8-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թուականի յուլիս 26-ի N951-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 1246-ն որոշում.
24. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թուականի նոյեմբեր 18-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2016 թուականի պետական պիւտճէի մեջ փոփոխություն, վերաբաշխում, Հայաստանի Հանրապետության կառուարության 2015 թուականի դեկտեմբեր 24-ի N1555-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու եւ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առընթեր պետական եկամուտներու կոմիտէին գումար հատկացնելու մասին» N 1189-Ն որոշում.
25. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2016 թուականի յուլիս 20-ի «Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2013 թուականի յունուար 14-ի N9-Ս որոշման մեջ փոփոխություններ եւ լրացում կատարելու մասին» N 651-Ս որոշում:
26. ՀՀ վարչապետի 2016 թուականի դեկտեմբեր 13-ի «Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2013 թուականի յունուար 14-ի N9 որոշման մեջ փոփոխություն եւ լրացումներ կատարելու մասին» N 1190-Ս որոշում:

2016-2017թթ. ընդունուած իրաւական գործերը, որոնք կը վերաբերին փախստականներուն եւ ապաստան հայցողներուն

- «Փաստաբանութեան մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրէնքին մեջ լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրէնք, համաձայն որուն՝ ապաստան հայցողները որպէս խոցելի խումբ ընդգրկուած են հանրային պաշտպանի կողմէ մատուցուող անվճար իրաւաբանական օգնութիւն ստացող անձանց շարքին (ընդունուած է ՀՀ Ազգային ժողովի կողմէ 2016թ. հոկտեմբեր 17-ին):
- <Հայաստանի Հանրապետության քրէակատարողական օրէնսգիրքին մեջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրէնք, համաձայն որուն՝ ազատագրկման վայրերու մեջ գտնուող
- օտարեկրեայ քաղաքացիները եւ քաղաքացիութիւն չունեցող անձիք ՀՀ-ի մեջ ապաստանի հայց կրնան ներկայացնել ազատագրկման վայրի վարչակազմի միջոցով (ընդունուած է ՀՀ Ազգային ժողովի կողմէ 2016թ. հոկտեմբեր 19-ին):

- «Ձերբակալուած եւ կալանաւորուած անձանց պահելու մասին ՀՀ օրէնքին մէջ լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրէնքի, համաձայն որուն՝ «Օտարերկրեայ քաղաքացի կամ քաղաքացիութիւն չունեցող ձերբակալուած կամ կալանաւորուած անձը ապաստանի խնդրանք ներկայացնելու իրաւունք ունի, որ համապատասխան վարչակազմին կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան սահմանած կարգով ենթակայ է փոխանցման ներգաղթեալներու հարցերով Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան լիազօրած մարմնին (ընդունուած է ՀՀ Ազգային ժողովին կողմէ 2016 թուականի հոկտեմբեր 19-ին)
- «Ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ տեղաւորման անհնարինութեան պարագային՝ կենսապահովման հիմնական կարիքները հոգալու հնարաւորութիւն չունեցող ապաստան հայցողներուն դրամական օգնութիւն տրամադրելու կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2016թ. սեպտեմբեր 15-ին թիւ 951-Ն որոշումը, որմով կը կանոնակարգուին ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ չտեղաւորուած ապաստան հայցողներուն բնակարան վարձակալելու նպատակով դրամական օգնութեան տրամադրման հետ կապուած հարցերը:
- «ՀՀ կառավարութեան առընթեր ազգային անվտանգութեան ծառայութեան սահմանապահ զօրքերու, ոստիկանութեան կամ ազատագրկման վայրերու վարչակազմին կողմէ ապաստանի խնդրանքի ընդունման եւ այն լիազօր մարմնին փոխանցման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2016թ. նոյեմբեր 10-ին թիւ 1147-Ն որոշում, որմով կը կանոնակարգուին ապաստանի խնդրանքի ընդունման եւ զայն ՀՀ ՏԿԶՆ գաղթականութեան պետական ծառայութեան փոխանցելու հետ կապուած հարցերը:
- «Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2009 թուականի նոյեմբեր 19-ի N 1440-Ն որոշման մէջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2016թ. դեկտեմբեր 15-ի թիւ 1268-Ն որոշում, որուն մէջ ամրագրուած է առանց ուղեկցողի եւ ընտանիքէն անջատուած ապաստան հայցող երեխաներու՝ առաջնահերթութեան կարգով ժամանակաւոր տեղաւորման կեդրոնին մէջ տեղաւորման իրաւունքը, ինչպէս նաեւ նախատեսուած են դրոյթներ կեդրոնին մէջ ներքին կարգապահական կանոններու եւ ատոնց խախտման հետեւանքներուն վերաբերեալ:
- «Ապաստանի ընթացակարգի ծիրէն ներս ներկայացուցիչ նշանակելու կարգը եւ պայմանները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2017թ. մարտ 9-ի թիւ 239-Ն որոշում, որմով կը կարգաւորուին առանց ուղեկցողի կամ ընտանիքէն անջատուած երեխայ ապաստան հայցողի, ինչպէս նաեւ հոգեկան հիւանդութեան, ժամանակաւոր հիւանդագին հոգեկան խանգարման, այլ հիւանդագին վիճակի կամ տկարամտութեան կամ հաշմանդամութեան հետեւանքով ապաստանի տրամադրման ընթացակարգի էութիւնն ու նշանակութիւնը գիտակցելու ունակութիւն չունեցող ապաստան հայցողի համար ապաստանի տրամադրման ընթացակարգին մէջ ներկայացուցիչ նշանակելու հետ կապուած հարցերը:
- «Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան 2013 թուականի յուլիս 18-ի թիւ N 783-Ն որոշման մէջ լրացում կատարելու մասին» ՀՀ կառավարութեան որոշման մէջ լրացում կատարելու մասին» ՀՀ կառավարութեան 2017թ. փետրուար 9-ի թիւ 121-Ն որոշում, որմով նախատեսուած է, որ պետական սահմանի անցման կէտերուն Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրութեամբ սահմանուած կարգով ապաստան հայցողներուն խորհրդատուութիւն տրամադրելու իրաւասութիւն

ունեցող կազմակերպություններու ցանկը, որոնց աշխատակիցները ունին ապաստան հայցողի եւ անոր ընտանիքի անդամներուն հետ անարգել տեսակցութեան իրաւունք, կը սահմանուի Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարութեան գաղթականութեան պետական ծառայութեան կողմէ՝ խորհրդակցելով Միաւորուած ազգերու կազմակերպութեան փախստականներու հարցերով գերագոյն յանձնակատարի հայաստանեան գրասենեակին հետ:

- Ապաստան հայցողներու ժամանակաւոր տեղաւորման կէդրոնին մէջ բնակութեան ներքին կարգապահական կանոնները հաստատելու մասին ՀՀ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարի 2016թ. օգոստոս 10-ի թիւ 10-Ն հրաման, որ պետական գրանցում ստացած է ՀՀ արդարադատութեան նախարարութեան մէջ:
- «ՀՀ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարութեան գաղթականութեան պետական ծառայութեան նոր աշխատողներու համար նախնական (ներածական) վերապատրաստման ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարութեան գաղթականութեան պետական ծառայութեան պետի 2016 թուականի հոկտեմբեր 31-ի թիւ 55-Ա հրաման: